

Inhoudsopgave

1. JAARVERSLAG OP HOOFDLIJNEN	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Resultaat op hoofdlijnen.....	6
1.3 Analyse resultaten	8
2. PROGRAMMAVERANTWOORDING.....	14
2.1 Steenwijkerlanders voelen zich welkom	14
2.2 Steenwijkerlanders voelen zich thuis	19
2.3 Steenwijkerlanders doen het samen	29
2.4 Steenwijkerlanders zijn actief	35
2.5 Financiën en bedrijfsvoering	40
3. SPECIFIEKE PARAGRAFEN.....	44
3.1 Lokale heffingen	44
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	47
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	56
3.4 Financiering	62
3.5 Bedrijfsvoering.....	65
3.6 Verbonden partijen.....	68
3.7 Uitvoering grondbeleid 2015	82

1. Jaarverslag op hoofdlijnen

1.1 Inleiding

Met genoegen bieden wij u hierbij het jaarverslag over 2015 aan. Hiermee leggen wij verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiële resultaten van het afgelopen jaar. Vanwege de systematiek “rekening volgt begroting” volgt dit jaarverslag de opbouw van de begroting voor 2015. Dat wil zeggen dat we met ingang van dit jaar werken met de benaming van de bestuursprogramma’s gebaseerd op het collegeprogramma 2014 – 2018 “Verantwoord anders”.

Het jaar 2015 was zowel voor de samenleving als voor de gemeenten een spannend jaar als het gaat om de nieuwe zorgtaken. Zo was er voorafgaand aan het transitieproces al sprake van de nodige maatschappelijke onrust over de consequenties voor mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben. Voor ons stond in deze mega-operatie dan ook het maximaal waarborgen van de continuïteit van zorg en ondersteuning voor bestaande cliënten voorop. Maar ook het uitvoeren van deze taken binnen de daarvoor bestemde budgetten vormde een grote uitdaging.

We kunnen met voldoening constateren dat we hierin geslaagd zijn. Verderop in dit jaarverslag kunt u meer lezen over onze inspanningen en de bereikte resultaten, ook financieel.

Een ander thema dat in veel gemeenten en ook in Steenwijkerland nog steeds actueel is, is de opvang van de grote stroom vluchtelingen. In 2015 hebben wij ons, mede op basis van uw motie “Vluchtelingen welkom in Steenwijkerland”, nadrukkelijk ingespannen om onze bijdrage te leveren aan de oplossing van dit omvangrijke vraagstuk. Dat hebben we gedaan door twee accommodaties beschikbaar te stellen voor grootschalige crisisnoodopvang (waar overigens uiteindelijk geen gebruik van is gemaakt) en door onze gemeentelijke crisisorganisatie een aantal keren in te zetten bij crisisnoodopvang in omliggende gemeenten. In de Adalia Hoeve in Scheerwolde zijn 35 alleenstaande minderjarige vluchtelingen opgevangen. Samen met woningcorporaties hebben we hard gewerkt aan de huisvesting van statushouders; het resultaat daarvan was dat we hebben voldaan aan onze (extra) wettelijke taakstellingen en daarmee een bijdrage hebben geleverd aan het ontlasten van de AZC’s.

Het jaar 2015 sluit financieel met een positief rekeningsaldo van € 5.528.000. Voor een goede beoordeling van dit resultaat is het zuiver om te bepalen wat de invloed is van de drie decentralisaties. Immers, de overdracht van de nieuwe zorgtaken betekent een forse trendbreuk in het takenpakket en de begroting van gemeenten. Zo is er voor gekozen om de inkomsten van de 3 decentralisaties ongedeeld op te nemen in de begroting 2015. Daarnaast is als uitgangspunt gehanteerd dat uitvoering van deze taken moet gebeuren met de daarvoor overgedragen middelen.

Door deze trendbreuk ook toe te passen op het jaarresultaat ontstaat het resultaat “3 decentralisaties” ad € 4.402.000 en het resultaat “overig” ad € 1.126.000. In hoofdstuk 1.3 lichten wij dit nader toe.

Uiteraard hebben we het afgelopen jaar ook hard gewerkt aan de speerpunten uit ons collegeprogramma en ons politieke kompas. We stippen hier de belangrijkste resultaten aan:

Werkgelegenheid

We zagen het afgelopen jaar een voorzichtig economisch herstel, maar dit vertaalt zich helaas nog niet in een daling van de werkloosheid in onze gemeente. M.n. de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt blijft een belangrijk aandachtspunt. Wel is de uitstroom van mensen uit de bijstand naar betaald werk toegenomen.

Zorg:

Zoals gezegd is de transitie van de zorgtaken goed verlopen. Veel cliënten hebben in 2015 een keukentafelgesprek gehad en zijn opnieuw geïndiceerd; ook zijn tijdig contracten met de zorgaanbieders afgesloten. De transitie WMO en de jeugdzorg is binnen de financiële kaders gebleven en het aantal cliënten dat van zorgaanbieder moest veranderen was nihil.

Ondanks onze inspanningen hebben we onze doelstelling voor het terugdringen van laaggeletterdheid nog niet kunnen realiseren; wellicht moeten we onze ambitie op dit punt bijstellen.

Recreatie en toerisme:

In de Regio Zwolle doen wij actief mee aan plannen voor de vrijetijdseconomie en de agrifoodsector. In september is de opdracht vastgesteld voor het ontwikkelen van een toekomstbestendige organisatie voor het Nationaal Park Weerribben-Wieden.

Wonen

We zagen het afgelopen jaar weliswaar een licht herstel van de woningmarkt, maar de doorstroming in de woningmarkt verloopt nog stroef.

Samen met gemeenten in West Overijssel en de Provincie Overijssel hebben wij in 2015 woonafspraken gemaakt onder meer de toekomstige plancapaciteit. Ook hebben wij een woningmarktonderzoek uitgevoerd, waarvan de uitkomsten belangrijke input vormen voor de te actualiseren woonvisie.

De stadsvernieuwing Voorpoort in Vollenhove is afgerond en zoals hierboven al gememoreerd hebben we onze taakstellingen voor de huisvesting van statushouders gerealiseerd.

Financiën

Omdat we in 2014 voor de periode na 2015 geen materieel sluitende begroting konden presenteren zijn we in 2015 gestart met een omvangrijke bezuinigingsoperatie. De richting daarvan hebben wij tijdens de behandeling van de perspectiefnota met u besproken en de uitwerking is opgenomen in de begroting 2016. Een aantal bezuinigingsmaatregelen is in 2015 in gang gezet.

Onze doelstelling om de lasten niet meer dan trendmatig te verhogen hebben wij in 2015 kunnen realiseren. Gemiddeld zijn de tarieven voor gemeentelijke belastingen gedaald.

Bewonersbetrokkenheid

Ook in 2015 hebben we volop ingezet op het invullen van een andere rol van de overheid. Daarbij kunnen we gelukkig voortborduren op ervaringen die we al een aantal jaren hebben opgebouwd: in samenwerking met groepen inwoners is gewerkt aan kleinere en grotere initiatieven in het "groen" (in Oostwijken is b.v. een speel- en ontmoetingspart gerealiseerd en in De Beitel is gestart met een buurtmoestuin) en in het kader van het meerjarenprogramma Groen hebben bewoners in Oostermeenthe, Tuk en Oldemarkt tijdens bewonersavonden uitgebreid meegepraat over het openbaar groen en de wensen uit de buurt om dit te verbeteren.

Andere voorbeelden zijn het ontwikkelen van een integrale visie voor de binnenstad van Steenwijk samen met inwoners en ondernemers en de samenwerking met de Business Club Steenwijkerland, waarmee we gezamenlijk projecten hebben opgestart op het gebied van arbeidsmarkt, duurzaamheid en ondernemerschap.

Ten slotte wijzen wij in dit verband graag op het feit dat ook in 2015 de PBW's voor hun dorpsplannen er weer in geslaagd zijn om een belangrijk deel van de financiering daarvan door zelfwerkzaamheid en cofinanciering door andere partijen op tafel te krijgen. Ook dat is immers een onderdeel van een andere rol van de overheid.

Duurzaamheid:

In 2015 hebben we de mogelijkheden verkend om onze doelstellingen m.b.t. duurzame energie van de in januari 2013 vastgestelde Notitie Nieuwe Energie *"De gemeente Steenwijkerland zet met verve een ambitie neer dat in 2020 in de gemeente een volume aan nieuwe energie wordt opgewekt ter grootte van het huishoudelijk energiegebruik in de gemeente"*. te halen. Op 8 december 2015 is hierover de raad geïnformeerd.

Leefbaarheid:

In 2015 hebben we geïnvesteerd in de leefbaarheid in Oldemarkt (Landerijen), in het dorps huis in Ossenzijl en de Buuzepolle Giethoorn. Verder zijn stappen gezet in de planvorming voor het dorps huis in Belt Schutsloot.

Ten slotte is gewerkt aan het opstellen van een ontwikkelingsvisie voor de nieuwe Leaderperiode.

Bestuursstijl en organisatie

In het afgelopen jaar hebben wij weer veel bezoeken gebracht aan bedrijven, maatschappelijke organisaties en PBW's. Ook zijn wij (in september) weer per bus door de gemeente getrokken om in gesprek te gaan met inwoners.

We hebben in 2015 het tweejaarlijkse inwonersonderzoek (voorheen omnibusonderzoek) uitgevoerd; op een aantal belangrijke onderdelen geven de uitkomsten daarvan een goede "tussenbalans" van de ambities van ons collegeprogramma.

Op het gebied van onze dienstverlening hebben we goede resultaten behaald: er is een aantal nieuwe e-diensten toegevoegd en via de klantcontactmonitor wordt m.n. de telefonische dienstverlening goed beoordeeld door onze klanten.

In de ambtelijke organisatie zijn in 2015 belangrijke stappen gezet in het formuleren van een "toekomstagenda" met een aantal ontwikkelthema's. Essentie daarvan is dat medewerkers en organisatie in staat zijn en blijven om zich aan te passen aan de continu veranderende omstandigheden. Dat vraagt om wendbaarheid, verbinding en ruimte om te leren.

Getalsmatig is de organisatie nu zodanig "in control" dat het niet nodig is de extra middelen aan te spreken die u in 2013 beschikbaar heeft gesteld in de reserve bedrijfsvoering. Het resterende bedrag van de tijdelijke ophoging van deze reserve kan daarom vrijvallen ten gunste van de algemene reserve vrij besteedbaar.

Deregulering

Tijdens de workshop in december hebben wij u meegenomen in de stappen die de afgelopen jaren zijn gezet op het gebied van deregulering en in de plannen die nog op stapel staan. Ook hebben wij aangegeven dat wij voortdurend werken aan het

verbeteren en “slank maken” van processen, waardoor administratieve lasten voor inwoners en ondernemers worden verminderd.

Ten slotte: het gaat niet alleen om regels, maar ook om houding en gedrag bij het toepassen en uitvoeren daarvan. Dat zijn elementen die in de hierboven genoemde toekomstagenda nadrukkelijk aan de orde komen.

Dit jaarverslag blikt terug op 2015. Deze bevindingen nemen we later dit jaar mee in de perspectiefnota. Hierin zullen wij u halverwege deze bestuursperiode een afgewogen beeld en concrete voorstellen presenteren, passend binnen de vastgelegde ambities en doelen voor deze raadsperiode.

Projecten

We hebben in 2015 een aantal investeringsprojecten afgerond. We noemen:

- Brede school “De Zuidwester”
- Nieuwbouw / parkeerplaatsen Onderwijs Expertise Centrum
- Realisatieovereenkomst Steenwijk-West
- Renovatie van dorpshuizen in Oldemarkt / Kuinre en Scheerwolde
- Diverse rioleringsprojecten

In bijlage 6 van de jaarrekening is een totaaloverzicht weergegeven.

Voor de komende periode ligt er nog voor € 10,7 miljoen aan beschikbaar gestelde kredieten “op de plank”. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

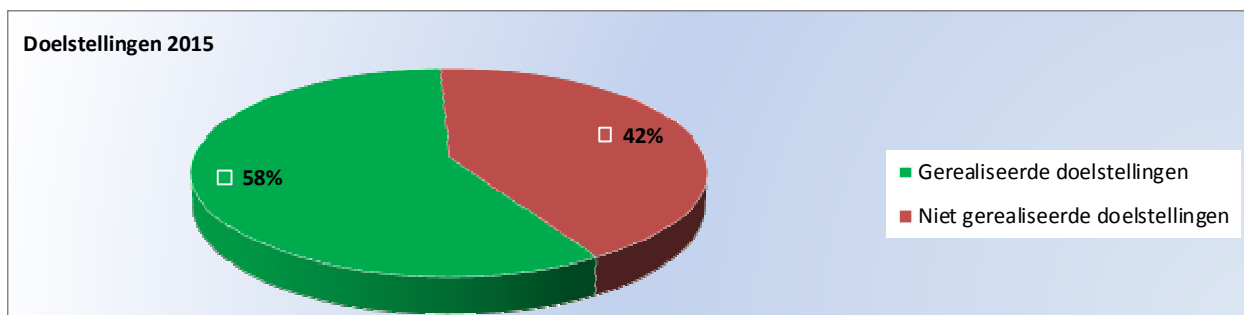
- Steenwijkerdiep
- Kerkplein Vollenhove
- Matrix dorpsplannen
- Onderhoud Molenstraat Sint Jansklooster
- Nationaal actieplan sport en bewegen
- Renovatie van diverse sportaccommodaties
- Breedband
- Startersleningen
- Rioleringsprojecten

In bijlage 7 van de jaarrekening is een totaaloverzicht weergegeven.

1.2 Resultaat op hoofdlijnen

Dit hoofdstuk toont het totaaloverzicht van de behaalde en niet behaalde doelstellingen. In hoofdstuk 2 zijn deze resultaten per bestuursprogramma gegroepeerd en voorzien van een toelichting.

❖ Totaal gerealiseerde doelstellingen

Het totaal gerealiseerde doelstellingen in 2015 bedraagt afgerond 58%. Ten opzichte van de prognose in de najaarsnota is dat een verschil van 13%. In de najaarsnota is gerapporteerd dat 71% van de doelstellingen zou worden gehaald. In de Najaarsnota was nog uitgegaan van het behalen van een aantal doelstellingen die op basis van het in december 2015 uitgevoerde inwonersonderzoek niet zijn behaald. Te noemen zijn hier het rapportcijfer voor de woning, 86% voelt zich veilig in de gemeente en tevredenheid gemeente Steenwijkerland als geheel.

Totaaloverzicht realisatie ambities en doelstellingen 2015

Aangegeven is of een doelstelling is gerealiseerd of niet is gerealiseerd. In het programma is deze voorzien van een toelichting.

Doelstellingen 2015	Doelstelling	Resultaat
Programma: Steenwijkerlanders voelen zich welkom		
Ambitie 1: Goed bereikbaar		
❖ Introductie van drie nieuwe elektronische producten	10	Gerealiseerd
Ambitie 2: Prettig contact		
❖ Het rapportcijfer uit de klantcontactmonitor is in 2015 een 7	7,3	Gerealiseerd
Ambitie 3: Gemakkelijk en duidelijk		
❖ In 2015 krijgt 90% van de inwoners en ondernemers binnen vijf werkdagen een reactie op zijn of haar vraag via de post of e-mail	81,4%	Niet Gerealiseerd
❖ In 2015 krijgt 90% van alle inwoners en ondernemers binnen twee werkdagen een reactie op een terugbelverzoek	-	Niet gerealiseerd
Programma: Steenwijkerlanders voelen zich thuis		
Ambitie 4: Passend en betaalbaar wonen voor iedereen		
❖ Een gemiddeld rapportcijfer van tenminste 8,1 voor de woning	7,8	Niet Gerealiseerd
❖ Een gemiddeld rapportcijfer van tenminste 7,2 voor het wonen in Steenwijkerland	7,2	Gerealiseerd
Ambitie 5: Gastvrije en betaalbare plaatsen		
❖ Tenminste 67% van onze inwoners is in 2015 tevreden over dorpshuizen / wijkcentra	68%	Gerealiseerd
Ambitie 6: Thuis in de openbare ruimte		
❖ Tenminste 56% van onze inwoners is in 2015 tevreden over de groenvoorzieningen in onze gemeente	58%	Gerealiseerd
❖ Tenminste 51% van onze inwoners is in 2015 tevreden over het schoonhouden van de buurt	54%	Gerealiseerd
❖ Tenminste 63% van onze inwoners is in 2015 tevreden over speelvoorzieningen voor kinderen	66%	Gerealiseerd
Ambitie 7: Veiligheid voorop		
❖ Tenminste 86% van onze inwoners voelt zich in 2015 veilig in onze gemeente	85%	Niet Gerealiseerd
Ambitie 8: Goed toegankelijk		
❖ Tenminste 58% van onze inwoners is in 2015 tevreden over het onderhoud van wegen en fietspaden	59%	Gerealiseerd

Doelstellingen 2015		Doelstelling	Resultaat
Ambitie 9: Initiatiefrijk			
❖	Jaarlijkse uitvoering van 15 projecten uit de matrix dorpsplannen	> 15	Gerealiseerd
Programma: Steenwijkerlanders doen het samen			
Ambitie 10: Een leefbaar Steenwijkerland			
❖	4 vitale dorpen	4	Gerealiseerd
❖	Afgeronde en geborgde wijk- en dorpsprogramma's voor Steenwijkerwold, Willemsoord en binnenstad Steenwijk, gericht op voeding, beweging en gezondheid		Gerealiseerd
❖	Afname laaggeletterdheid met 15% naar 3.600 in 2017	2,7%	Niet Gerealiseerd
Ambitie 11: Zorg voor en met elkaar			
❖	Implementeren van Wmo transitie binnen de financiële kaders		Gerealiseerd
Ambitie 12: Gezond en veilig opgroeien			
❖	Transitie van de jeugdzorg binnen de financiële kaders		Gerealiseerd
❖	Iedere school heeft een contactpersoon binnen de CJG		Gerealiseerd
❖	De visie op onderwijshuisvesting wordt ontwikkeld in samenwerking met de scholen	2016	Niet Gerealiseerd
Programma: Steenwijkerlanders zijn actief			
Ambitie 13: Behoud en ontwikkeling werkgelegenheid in Steenwijkerland			
❖	De werkloosheid op het niveau van de regio Zwolle	+2%	Niet gerealiseerd
Ambitie 14: Meer kansen voor vrije tijdseconomie			
❖	Tenminste 2.150 personen zijn werkzaam in de vrijetijdsector van Steenwijkerland	1.950	Niet gerealiseerd
Ambitie 15: Vitaliteit en leefbaarheid centraal			
❖	Tevredenheid Steenwijkerland als geheel een 7	6,8	Niet gerealiseerd
Programma: Financiën en bedrijfsvoering			
Ambitie 16: Verantwoorde gemeentefinanciën			
❖	Een lastenverhoging die niet meer dan trendmatig is	-3,1%	Gerealiseerd
Ambitie 17: Wendbare bedrijfsvoering			
❖	In 2015 vinden geen integriteitsschendingen plaats en zijn er geen meldingen schending informatievoorziening		Niet Gerealiseerd
❖	Een rapportcijfer voor de gemeentelijke organisatie van 6,5	6,1	Niet Gerealiseerd

1.3 Analyse resultaten

Het jaar 2015 sluit financieel met een positief rekeningssaldo van € 5.528.000. Daarentegen liet de najaarsnota een negatieve prognose zien van € 625.000. Wat verklaart dit grote verschil? Alvorens hier gedetailleerd op in te gaan is het goed eerst stil te staan bij het volgende.

Het jaar 2015 heeft voor een belangrijk deel in het teken gestaan van de nieuwe zorgtaken die zijn overgeheveld naar de gemeenten, ook wel bekend als de 3 decentralisaties. Het overdragen van deze zorgtaken inclusief bijbehorende budgetten en onzekerheden heeft gezorgd voor een duidelijke trendbreuk in de gemeentelijke taken en financiën ten opzichte van voorgaande jaren. Dit is ook onderkend in de begroting 2015. Zo is er voor gekozen om de inkomsten van de 3 decentralisaties, welke als integratie-uitkering naar gemeenten komen, ongedeeld op te nemen in de begroting. Daarnaast is als uitgangspunt gehanteerd dat uitvoering van deze taken moet gebeuren met de daarvoor overgedragen middelen. Het is zuiver om ook in lijn met deze uitgangspunten naar het jaarresultaat 2015 te kijken. Dit betekent dat, voor een goede beoordeling van het resultaat, er een knip wordt gemaakt in resultaat "3 decentralisaties" ad € 4.402.000 en resultaat "overig" ad € 1.126.000.

Onderstaand worden deze twee resultaten afzonderlijk toegelicht.

Resultaat "overig"

Het resultaat "overig" bedraagt € 1.126.000 positief terwijl bij de najaarsnota de stand van dit resultaat € 1.512.000 negatief zou luiden. De voornaamste verklaringen voor dit verschil zijn:

1. Burgemeester en Wethouders

In de perspectiefnota 2015 is een bedrag van € 444.000 voordeel opgenomen vanwege het vrijvallen van een voorziening "overdracht pensioenvoorziening wethouders". Dit is gebeurd vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van een voormalig bestuurder alsmede een lagere dotatie in de voorziening "overdracht pensioenvoorziening wethouders". In de Najaarsnota 2015 is al gemeld dat mogelijk deze vrijval op grond van de regelgeving (BBV) niet toegestaan is. Dit is inmiddels door de commissie BBV bevestigd. Hierop is de vermelde voorziening vervolgens "hersteld". Naast dit herstel is de gemeente geconfronteerd met een sterke daling van de rente en hogere wachtgeldverplichtingen vanwege loonontwikkelingen. Dit heeft weer tot gevolg dat een er hogere voorziening moet worden aangehouden. Dit leidt tot een nadeel in de jaarrekening van € 564.000. Per saldo wordt het rekeningssaldo negatief beïnvloed met een bedrag van € 122.000.

2. Verkoop onroerende zaken

Door de verkoop van onroerende zaken is er een incidentele opbrengst gerealiseerd van € 875.000,-. Het betreft de panden Rams Woerthe voor € 360.000 en het schoolgebouw in Kallenkote voor € 123.000. De overdracht van beide panden heeft eind december 2015 plaatsgevonden. Bij de najaarsnota kon niet op deze opbrengsten worden geanticipeerd omdat de definitieve data van overdracht nog niet bekend waren.

Anders ligt het met de verkoop van het gebouw van de Voetelinkschool. De opbrengst hiervan bedraagt € 376.000 en de overdracht heeft in april 2015 plaatsgevonden. Deze opbrengst had moeten worden meegenomen in de najaarsnota. Door niet tijdige interne communicatie is dit tot onze spijt niet gebeurd.

3. Grondexploitatie

In de jaarrekening 2015 is een nadeel van € 467.000 opgenomen om de omvang van de Algemene reserve Grondexploitatie op het minimale niveau van € 4 miljoen te brengen. Vanwege verliesnemingen van € 2.249.000 en winstnemingen van € 1.650.000 in 2015 is deze reserve onder dit niveau gekomen.

4. Nutsbedrijven

Bij de verkoop van Essent aan RWE zijn garanties afgegeven om eventuele schadeclaims te kunnen bekostigen. Deze garanties met een omvang van € 800.000.000 zijn overgedragen aan Verkoop Vennootschap BV. In 2011 heeft een eerste vrijval en uitbetaling (€ 360.000.000) van deze garantie aan de aandeelhouders plaatsgevonden. In de afgelopen jaren heeft RWE voor € 113.000.000 aan schadeclaims ingebracht.

Op 22 oktober 2015 is in een buitengewone aandeelhoudersvergadering besloten de resterende middelen uit te keren aan de aandeelhouders. Dit omvat een bedrag van € 327.000.000 en voor de gemeente Steenwijkerland een eenmalige agio uitkering van € 635.000. Ten tijde van het opstellen van de najaarsnota was deze meevaller nog niet bekend.

5. Algemene uitkering gemeentefonds

De afgelopen jaren wordt het verloop van de algemene uitkering gemeentefonds gekenmerkt door een enorme grilligheid. Het jaar 2015 maakt dit weer extra duidelijk. Zo liet de algemene uitkering bij de perspectiefnota aanvankelijk een voordeel zien van

€ 184.000. De najaarsnota daarentegen gaf een negatief beeld van € 1.018.000. Nu, bij het opmaken van de jaarrekening kan weer een voordeel worden gerapporteerd van € 388.000. Per saldo wordt het jaarresultaat in totaal dus negatief beïnvloed voor € 446.000.

Wat verklaart het voordeel van € 388.000 dat ten tijde van de najaarsnota nog niet voorzien was? Een bedrag van € 116.000 heeft nog betrekking op een afrekening over 2013 en 2014. Daarnaast wordt € 56.000 veroorzaakt door mutaties in de maatstaven van de algemene uitkering. De overige € 216.000 betreft de financiële effecten van de september- en decembercirculaire 2015.

6. Participatiebudget

Het voordeel op het participatiebudget bedraagt € 461.000 en bestaat uit 2 onderdelen.

Over de kosten van de re-integratieactiviteiten die zijn verricht door de IGSD over de jaren 2008 tot en met 2011 is door de belastingdienst de btw alsnog verrekend. Deze btw teruggave levert een voordeel op van € 365.000. Dit BTW voordeel is eind oktober 2015 bekend geworden en kon dus niet meer worden meegenomen in de najaarsnota.

Op het budget Participatie 2015 is een overschrijding ontstaan van € 111.000. Daarnaast is nog aan het ministerie van SoZaWe over 2012 een bedrag van € 29.000 terugbetaald. Dit totaalbedrag van € 140.000 is opgevangen binnen de daarvoor bestemde voorziening van € 236.000. Door de inwerkingtreding van de nieuwe Participatiewet per 1 januari 2015 hoeft er niet langer een voorziening gevormd te worden. Het restantbedrag van deze voorziening ad € 96.000 valt vrij ten gunste van het jaarresultaat.

7. Bedrijfsvoering

Het voordeel op de bedrijfsvoering bedraagt € 999.000 in totaal. Hiervan is reeds € 150.000 gemeld in de najaarsnota. Het genoemde voordeel is opgebouwd uit meerdere componenten. Een aantal in het oog springende voordelen betreffen de personeelslasten, de kapitaallasten en de kosten voor tractie. Voor de personeelslasten geldt dat de organisatie al een aantal jaren fors in beweging is. Met behulp van strategische personeelsplanning en de toekomstagenda wordt hard gewerkt aan de transformatie naar een wendbare organisatie. Hierbij wordt (interne) mobiliteit van personeel gestimuleerd en met resultaat! Dit heeft er enerzijds toe geleid dat de tijdelijke ophoging van de bedrijfsreserve niet is aangesproken en waarvan het laatste deel dit jaar is vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve vrij besteedbaar. Hierover hebben wij u in het najaar van 2015 per brief geïnformeerd. De forse inspanningen die zijn geleverd om de personele bezuinigingen te realiseren, hadden tot gevolg dat vacatures langer openstonden dan gebruikelijk. In de loop van het jaar trok de economie en de arbeidsmarkt weer aan, waardoor er een grotere uitstroom van personeel plaatsvond. Daardoor is een belangrijk deel van het overschot een incidenteel voordeel. Verder is, door de interne mobiliteit, er aanzienlijk minder uitgegeven aan kosten voor werving en selectie. Ook dit is een tijdelijk effect omdat er nu weer sprake is van het ontstaan van veel vacatures door voorziene (pensioen) en onvoorziene uitstroom. Tot slot is het Generatiepact in de tweede helft van 2015 gestart; vele medewerkers van 60 jaar en ouder nemen daaraan deel. Van de daarmee bespaarde loonkosten worden vijf jongeren onder de 27 aangetrokken. Deze jongeren zijn echter pas in 2016 gestart, waardoor die loonkosten alleen over 2015 vrijvallen.

Voor de kapitaallasten geldt dat bij de najaarsnota er een voordeel is gemeld van € 83.000. Door uitstel van aanschaf van nieuwe tractiemiddelen neemt dit voordeel toe tot € 158.000. Naast uitstel van aanschaf zijn er ook meer tractiemiddelen afgestoten dan teruggekocht. Dit heeft weer geleid tot extra inruilopbrengsten ten bedrage van € 100.000.

Resultaat “3 decentralisaties”

Zoals bekend zijn in 2015 de nieuwe zorgtaken aan de gemeente overgedragen met de bijbehorende budgetten, maar ook met taakstellingen en grote onzekerheden omtrent de werkelijke kosten. Voor de uitvoering van deze nieuwe zorgtaken geldt 2015 als transitiejaar. Anders gezegd, de taken overnemen en zorgen voor continuïteit van de zorg.

Vanwege de genoemde onzekerheden alsmede de afhankelijkheid van derde partijen omtrent informatie over de werkelijke kosten, is voorzichtigheidshalve voor 2015 het principe budget = rekening als uitgangspunt gehanteerd. Daarbij kan, in geval van onverhoopte tegenvallers aan het einde van 2015, nog worden teruggevallen op een daartoe ingestelde reserve.

Bij de totstandkoming van de najaarsnota tekende zich af dat er over 2015 rekening kon worden gehouden met een voordeel op het totaalbudget van de 3 decentralisaties. Echter, de genoemde onzekerheden en afhankelijkheden maken het goed inschatten van dit voordeel lastig. Voorzichtigheidshalve is er voor gekozen om wel een “zeker” voordeel op te nemen en daarmee het signaal af te geven dat er per jaareinde in ieder geval sprake zal zijn van een voordeel op deze taken.

Het resultaat “3 decentralisaties” bedraagt voor 2015 € 4.402.000 positief. Bij de najaarsnota is uitgegaan van een resultaat “3 decentralisaties” van € 774.000 positief. De voornaamste verklaringen voor dit verschil zijn:

Voorzieningen Jeugd

Voor het uitvoeren van de nieuwe taken in het kader van de Jeugdwet is in 2015 een bedrag van het rijk ontvangen ter hoogte van € 9.300.000. Van dit budget is € 7.900.000 bestemd voor het regionaal inkopen van zorg en € 1.400.000 voor de toegang, innovatie en andere uitvoeringskosten.

Voor de regionaal ingekochte zorg geldt dat deze in 2015 € 403.000 boven het toegekende budget is uitgekomen. Van het budget van € 1.400.000 voor toegang, innovatie en andere uitvoeringskosten resteert nog € 890.000. Het voordeel in de jaarrekening 2015 op de voorzieningen Jeugd bedraagt hierdoor € 487.000.

Voorzieningen WMO

Voor het uitvoeren van de oude en nieuwe taken van de WMO is voor het jaar 2015 iets meer dan € 11.800.000 in de begroting opgenomen. Om te kunnen anticiperen op de door het rijk naar de gemeente opgelegde kortingen zijn diverse efficiencymaatregelen getroffen. Zo zijn contracten met bestaande (en nieuwe) zorgaanbieders afgesloten met, aanmerkelijk lagere uurtarieven dan de NZA-tarieven van 2014 en is de huishoudelijke hulp in het jaar 2015 anders georganiseerd. Daarnaast is er enige tijd geleden gestart met de zogenaamde 'kanteling'. Dit houdt in dat bij de herindicatie van de AWBZ naar de WMO nauwkeurig wordt afgewogen wat een inwoner aan zorg nodig heeft.

Dit alles heeft tot gevolg dat er een voordeel ontstaat op de voorzieningen WMO ad € 2.973.000.

Algemene voorzieningen Jeugd en WMO

Bij de algemene voorzieningen gaat het onder andere over het Algemeen maatschappelijk werk, mantelzorg(compliment), de adviesraad WMO en het Centrum voor Jeugd en Gezin. Op deze budgetten is een tekort ontstaan van € 124.000.

Omdat er een relatie bestaat tussen de diverse (nieuwe) voorzieningen op het gebied van Jeugd en WMO moet de komende jaren proefondervindelijk bekeken worden hoe het beschikbare geld het best verdeeld kan worden over de verschillende begrotingsposten.

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen WMO

De gebruiker van een WMO-maatwerkvoorziening dient een eigen bijdrage te betalen, die wordt geïnd door het CAK. In de begroting is rekening gehouden met een bedrag van € 200.000. De ontvangen eigen bijdragen zijn hoger uitgevallen, waardoor een voordeel is ontstaan van € 292.000.

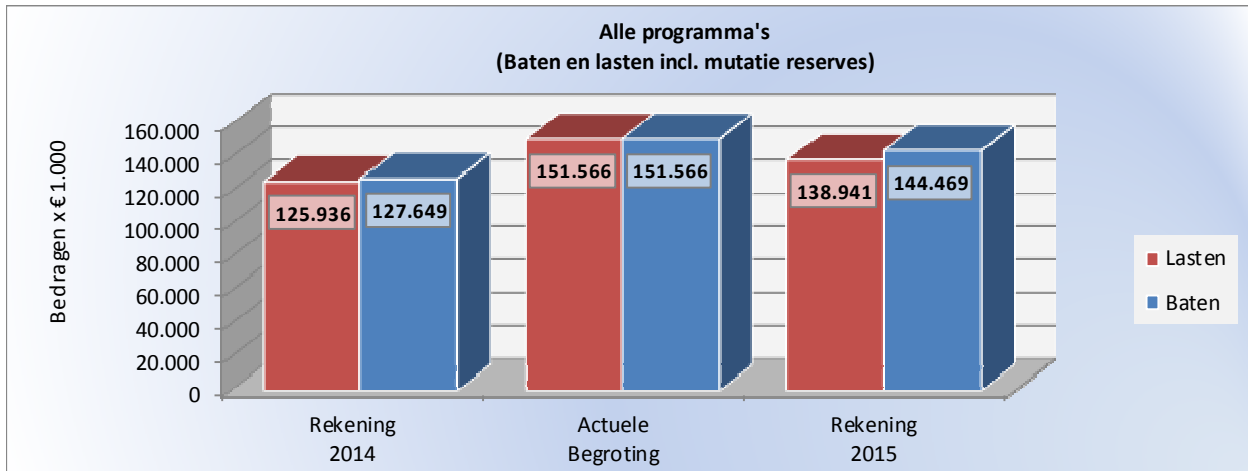
Het totaaloverzicht van de onder- en overschrijdingen is opgenomen in onderstaande tabel:

Analyse afwijkingen (> € 50.000)		PPN	NJN	Jaarrekening	Totaal
	Saldo begr 2015	75 V			75 V
1	Burgemeester en Wethouders	442 V		- 564 N	- 122 N
2	Wegen Straten en pleinen (waterschapslasten)	- 50 N			- 50 N
3	Parkeren			- 70 N	- 70 N
4	Bruggen	- 125 N			- 125 N
5	Regiotaxi	76 V			76 V
6	Openbaar groen	- 80 N		- 223 N	- 303 N
7	Milieubeheer			104 V	104 V
8	Bestemmingsplannen			- 55 N	- 55 N
9	Woonbeleid			138 V	138 V
10	Monumenten			63 V	63 V
11	Omgevingsvergunningen	- 300 N	-	60 V	- 240 N
12	Verkoop Onroerende zaken			875 V	875 V
13	Grondexploitatie			- 467 N	- 467 N
14	Maatschappelijk vastgoed			141 V	141 V
15	Leerlingenvervoer		75 V	122 V	197 V
16	Gezond in de Stad		118 V		118 V
17	Achterstandsbestrijding			119 V	119 V
18	Sport			- 261 N	- 261 N
19	Zwembaden	- 68 N	- 185 N	- 180 N	- 433 N
20	Multifunctionele accommodaties en dorpshuizen			92 V	92 V
21	Bijstandsverlening	- 433 N	- 690 N	635 V	- 488 N
22	Werkgelegenheid (WSW)		- 500 N	192 V	- 308 N
23	Schuldhelpverlening			- 213 N	- 213 N
24	Participatiebudget			461 V	461 V
25	Toerisme, gele gebieden			- 170 N	- 170 N
26	Nutsbedrijven	- 46 N		635 V	589 V
27	Algemene uitkering	184 V	- 1.018 N	388 V	- 446 N
28	Uitvoering wet WOZ			70 V	70 V
29	Dubieuze debiteuren			- 283 N	- 283 N
30	Bedrijfsvoering		150 V	849 V	999 V
31	Forensenbelasting	- 55 N			- 55 N
32	Diversen < € 50.000	- 163 N	- 23 N	67 V	- 119 N
33	Rentelasten		665 V		665 V
34	Verhuizing Rams Woerthe	- 200 N			- 200 N
35	CAO gemeentepersoneel	313 V	- 104 N		209 V
36	Ten laste van de Alg. Reserve	543 V			543 V
					-
Subtotaal		113 V	- 1.512 N	2.525 V	1.126 V
37	WMO / Jeugd		774 V	3.628 V	4.402 V
Totaal afwijkingen		113 V	- 738 N	6.153 V	5.528 V

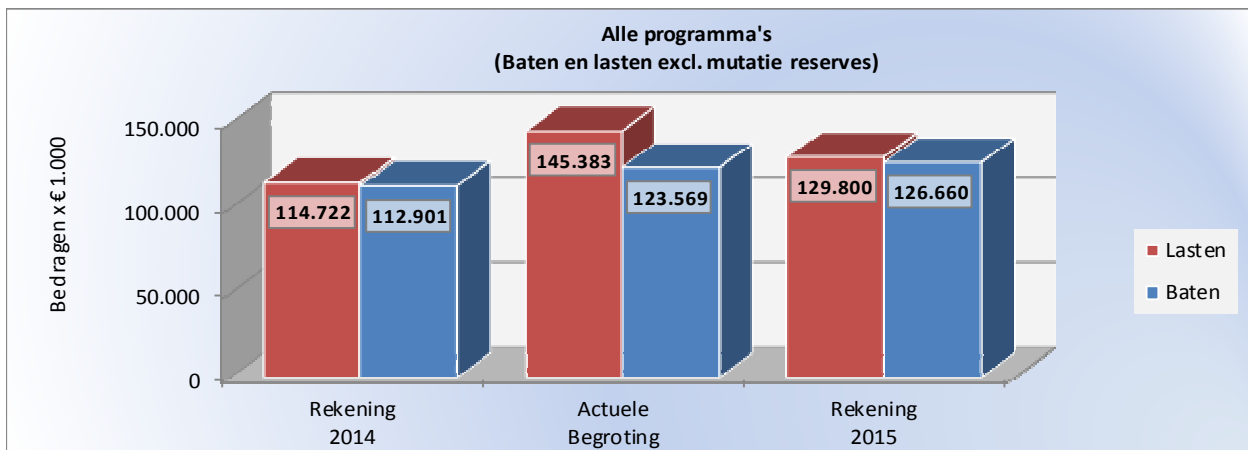
Saldo van de rekening:

De begroting en rekening van de gemeente Steenwijkerland bestaan uit 5 programma's. De mutaties van en naar de reserves maken integraal onderdeel uit van de rekening 2015. Ook de investeringen die uitgevoerd zijn ten laste van reserves maken hier onderdeel van uit. Dit geeft het resultaat weer over het jaar.

Het saldo van de baten en lasten (inclusief mutaties aan en van reserves) bedraagt bijna € 5,4 miljoen positief

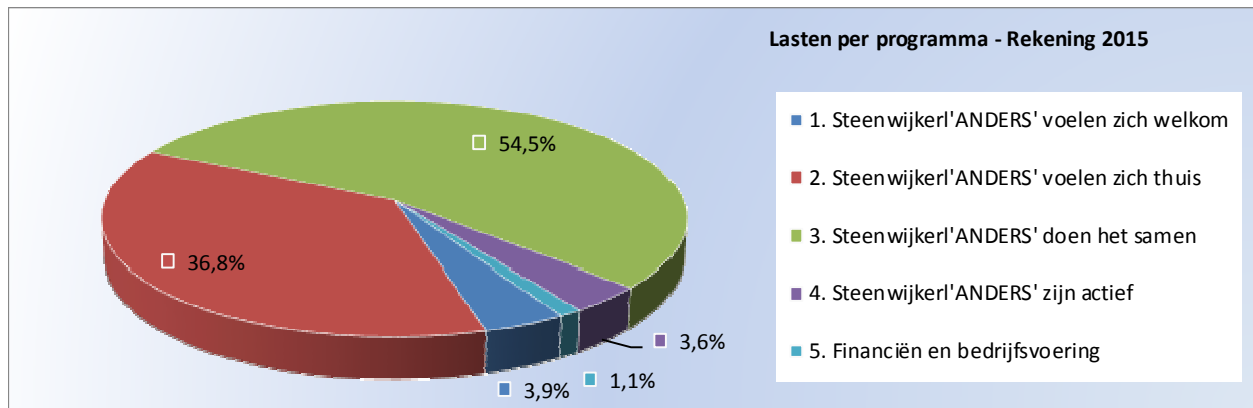
In bovenvermelde tabel zijn de mutaties aan en van reserves meegenomen. Als we deze uitzonderen krijgen wij een beeld van het effect op onze reservepositie. Onze reserves nemen af omdat we tal van investeringen uit reserves afdekken. De baten en lasten exclusief de mutaties in de reserves bedraagt bijna € 3,3 miljoen negatief.

We hadden de investeringen niet kunnen realiseren zonder een beroep te doen op onze reserves. Dit komt overeen met de verlaging van de omvang van onze reservepositie ultimo 2015.

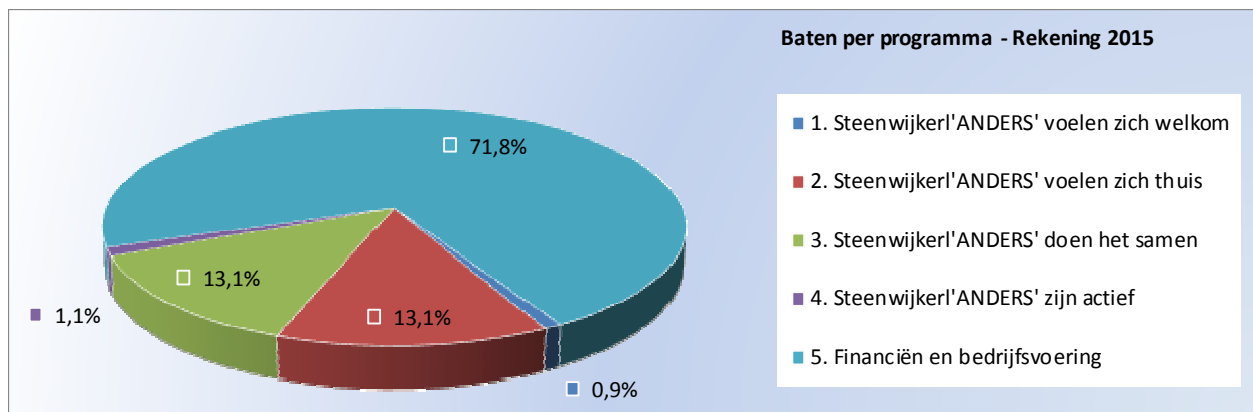
Aandeel van de uitgaven per programma:

De begroting is opgebouwd uit 5 programma's overeenkomstig het collegeprogramma 2014-2018 (verantwoord anders). Om u een beeld te geven op welk gebied / programma de bestedingen in 2015 zijn gerealiseerd, een verdeling van de lasten per programma is in onderstaande grafiek weergegeven.

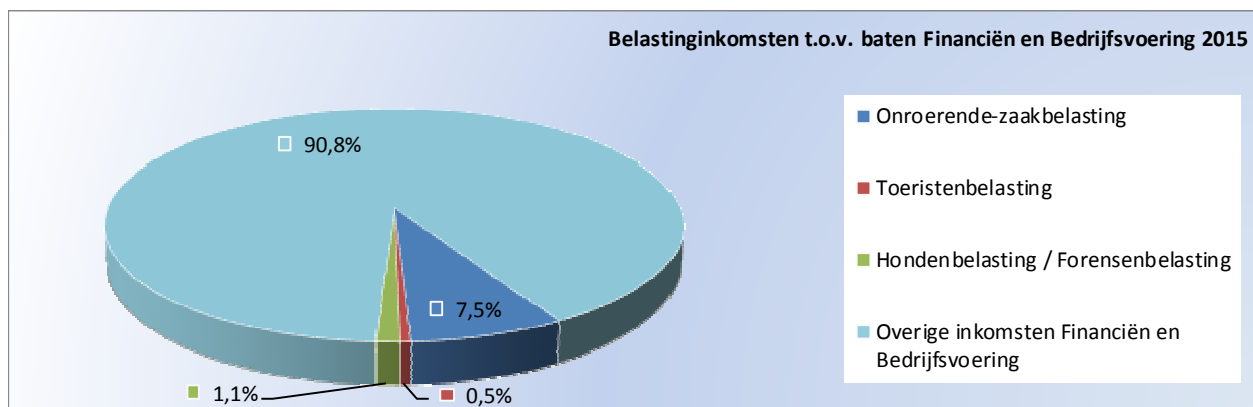

Aandeel van de inkomsten per programma:

Zoals u kunt zien wordt het overgrote deel van de inkomsten van de gemeente Steenwijkerland gerealiseerd in het programma Steenwijkerland biedt kwaliteit. In dit programma zijn de lokale belastingen (OZB, toeristenbelasting, forensenbelasting en hondenbelasting) en de algemene uitkering van het rijk verantwoord.

De lokale heffingen maken deel uit van programma "Financiën en bedrijfsvoering". Het aandeel van deze heffingen in de inkomsten van het programma kunnen onderstaand als volgt worden weergegeven:

De overige inkomsten zijn zeer groot en omvatten de inkomsten uit het gemeentefonds. Duidelijk wordt hiermee dat de afhankelijkheid van de algemene uitkering vele malen groter is dan van de lokale heffingen.

2. Programmaverantwoording

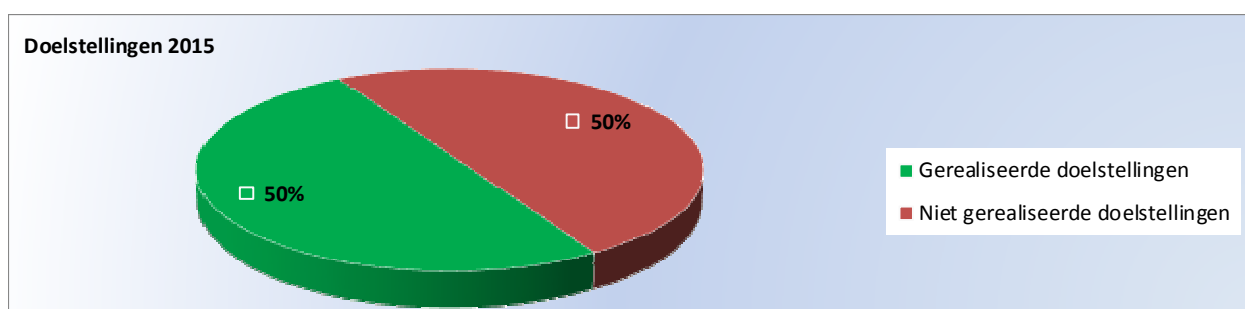
2.1 Steenwijkerlanders voelen zich welkom

Waar gaan we voor?

Als gemeentelijke organisatie staan wij klaar voor onze inwoners en ondernemers. Onze service is duidelijk, bestaat uit maatwerk en biedt gemak. Dit alles is terug te zien in onze houding, en de manier waarop wij met de diverse klantvragen omgaan.

Het programma Steenwijkerlanders voelen zich welkom is erop gericht dat wij een lerende organisatie worden, waarin wij als gastheer onze inwoners en ondernemers ontvangen, met één stem spreken en onze kanalen flexibel inzetten.

Het uiteindelijke doel is de Steenwijkerlanders zich welkom te laten voelen, hun vraag en bedoeling centraal te stellen en de juiste kwaliteit te leveren (zie 'Visie op dienstverlening').

❖ Trends en ontwikkelingen

- Mensen willen steeds meer zelf regelen
- Er is steeds meer informatie beschikbaar
- Er wordt steeds makkelijker informatie of meningen gedeeld op social media
- Digitale mogelijkheden worden steeds toegankelijker
- Instroom buitenlanders
- Vergrijzing
- Netwerk samenleving

Dit bevestigt alleen maar dat we meer moeten aansluiten bij de beleving van onze inwoners en ondernemers, door naar ze te luisteren, open te staan voor nieuwe inzichten en hiervan te leren.

Een mogelijke bedreiging is dat mensen steeds mondiger worden, dit uiten via social media en de gemeente daardoor niet overal meer de controle op heeft. Hierdoor kunnen individuele gevallen al snel de boventoon voeren en schade aanrichten aan het imago van de gemeente.

De uitdaging is om zoveel mogelijk te luisteren naar inwoners en ondernemers, ook iets te doen met klachten of complimenten en op een duidelijke en persoonlijke manier te communiceren (verwachtingsmanagement).

De digitalisering en de 'big data' (beschikbaar hebben van veel informatie) bieden ook volop kansen. Bijvoorbeeld doordat wij onze inwoners en ondernemers niet meer om informatie hoeven te vragen die we toch al hebben, maar juist op efficiënte wijze diensten kunnen verlenen.

De bedreiging (liever: uitdaging) vormen de doelgroepen die moeite hebben met deze digitalisering, bijvoorbeeld de ouderen en laaggeletterden. We zullen als gemeente ook oog moeten houden voor hen, door maatwerk te leveren waar dat nodig is.

De netwerk samenleving is een kans voor de gemeente. Er ontstaan steeds meer initiatieven vanuit inwoners/ondernemers. Bij dit soort vraagstukken verschuift de rol van de gemeente van handhaver naar adviseur. Door inwoners en ondernemers zelf meer te laten organiseren, wordt samengewerkt aan een betere leefomgeving.

Proactief in opvang

'Het vraagstuk van de vluchtelingencrisis kwam in 2015 heel indringend op ons bord, ook in Steenwijkerland. Na de noodkreet van het ministerie, eind september, hebben we gelijk alle zeilen bijgezet en een projectgroep opgericht. College en raad wilden een steentje bijgedragen, vooral ook door proactief te zijn. Dat was in de praktijk nog best lastig, want zelfs in onze grote gemeente lagen de locaties en opvangmogelijkheden niet voor het oprapen. Maar gelukkig konden we vrij snel een groep van 35

minderjarige vluchtelingen in Scheerwolde opvangen. De crisis is nog niet bezworen; we zijn er dan ook op voorbereid dat opnieuw een beroep op onze gemeente kan worden gedaan. Daarnaast hebben we de taak om statushouders een plek te geven.'

Marja van der Tas

Burgerkracht & communicatie

'Wat een crisis als deze ons heeft geleerd, is het belang van communicatie. Mensen voelen zich betrokken en zijn best bereid tot hulp, maar moeten wél goed geïnformeerd worden over wat er in hun directe leefomgeving speelt. Als zo'n maatschappelijk probleem zich aandient zie je dat mensen zich van hun goeie kant tonen. Zo kwam er veel spontane hulp op gang, variërend van spullen brengen tot ruimte bieden; op het voetbalveld, in de kerk, in de natuur. Die maatschappelijke aandacht ontwikkelde zich zonder enige overheidsinbreng. Kennelijk is er veel burgerkracht paraat als het nodig is. Dat geeft vertrouwen in de weerbaarheid van onze bevolking.'

Marja van der Tas

Ambitie 1: Goed bereikbaar

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Introductie van drie nieuwe elektronische producten	In 2015 zijn 10 e-diensten ontwikkeld waarmee producten/ diensten via de website op elektronische wijze worden gestart.	✓

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In 2017 moeten inwoner en ondernemers hun zaken volledig digitaal kunnen afhandelen met de (gemeentelijke) overheid. Om dit mogelijk te maken zijn in 2015 voor 10 producten e-diensten ontwikkeld waarmee de inwoner en ondernemer via de gemeentelijke website hun aanvraag kunnen indienen. Voor 2016 en 2017 staat de verdere ontwikkeling van deze digitale geautomatiseerde dienstverlening gepland.

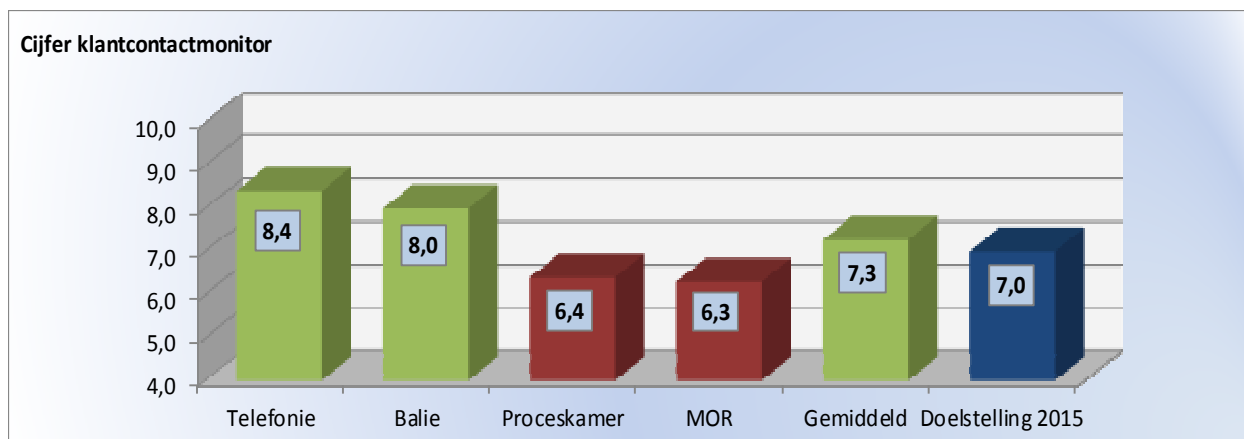
De menselijke maat

'Onze Visie op Dienstverlening vat de houding en het gedrag samen van de organisatie: goede bereikbaarheid, prettig contact, gemakkelijke en duidelijke communicatie. Kortweg: het belang van de menselijke maat in dienstverlening staat voorop. We moeten zorgen dat de onze benadering beter aansluit op de vraag van inwoners en ondernemers. Dat betekent vaker "ja, mits" in plaats van "nee, tenzij" in een gesprek. Kijk met elkaar wat er mogelijk is en spreek je verwachtingen uit.'

Dieke Frantzen

Ambitie 2: Prettig contact

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Het rapportcijfer uit de klantcontactmonitor is in 2015 een 7	Over het jaar 2015 heeft de klant ons een 7,3 gegeven voor onze dienstverlening. Onze doelstelling was een 7. Een goed resultaat	✓

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Het cijfer 7,3 is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Balie (met als cijfer 8)
- Telefonie (met als cijfer een 8.4)
- Proceskamer (met als cijfer een 6,4)
- Melding Openbare Ruimte (met als cijfer een 6,3) Het aantal vrijwillige response op de vraag om mee te werken aan een klanttevredenheidsonderzoek is heel erg laag, waardoor het cijfer minder representatief is.

Er zijn in het jaar 2015 in totaal 8.068 enquêtes gemailld naar de klant. Daarvan zijn er 3.585 enquêtes geretourneerd. Dat is een respons van 44,4%.

Ambitie 3: Gemakkelijk en duidelijk

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
In 2015 krijgt 90% van de inwoners en ondernemers binnen vijf werkdagen een reactie op zijn of haar vraag via de post of e-mail	Is niet gerealiseerd, 94,4 % van de afgehandelde zaken vindt plaats binnen de wettelijk gestelde termijn. 81,4 % wordt binnen 2 werkdagen in behandeling genomen.	✗
In 2015 krijgt 90% van de inwoners en ondernemers binnen twee werkdagen een reactie op een terugbelverzoek	Invoering van de terugbelnotitie is in 2015 niet gerealiseerd (daar de invoering van het controle systeem niet is geïnitieerd).	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In 2017 moeten inwoner en ondernemers hun zaken volledig digitaal kunnen afhandelen met de (gemeentelijke) overheid. Om dit mogelijk te maken zijn in 2015 voor 90 producten/diensten e-formulieren ontwikkeld waarmee de inwoner en ondernemer via de gemeentelijke website hun aanvraag kunnen indienen. Voor 2016 en 2017 staat de verdere ontwikkeling van deze digitale dienstverlening en het inregelen van 'Antwoord voor bedrijven' en de ontsluiting van het berichtenverkeer via 'Mijn overheid' gepland. Voor de ontwikkeling van 'Antwoord voor bedrijven' zal in 2016 een pilot met Koninklijke Horeca Nederland worden gestart.

Oog voor verscheidenheid

'In de nog jonge bestuursstijl van dit college is het wel eens zoeken naar de nieuwe rol van de gemeente. We gaan voor betere dienstverlening en nodigen de samenleving daarom uit om zelf initiatieven te nemen. Want eigentijds besturen betekent meer ruimte voor inwoners en ondernemers, en telkens blijven uitleggen hoe het werkt. Voor veel mensen blijft de overheid toch een lastig fenomeen; dus moeten we proberen laagdrempelig en toegankelijk te zijn.

Onze digitale dienstverlening is goed op peil, maar ook hier moeten we oog houden voor de verschillen, voor de

verscheidenheid van inwoners. Want een grote groep mensen redt zich prima online, maar (nog) niet iedereen. Denk aan laaggeletterden, mensen met dementie: “de burger” bestaat niet. Maar iedereen moet zich wél gekend voelen in Steenwijkerland.’

Marja van der Tas

Upcoming: breedband

‘Breedband in het buitengebied is al jaren een pijnpunt. Het was een wens die met stip op één stond in veel kleine kernen, maar de markt pakte het niet op. Nu inwoners zichzelf hebben gegroepeerd, overal waar alleen een koperdraadje van de KPN lag, gebeurt er ineens wél wat. Nu is breedband, in navolging van zestien andere Overijsselse gemeenten, tastbaar. De rol van de gemeente? Zoveel mogelijk draagvlak regisseren onder boeren, inwoners, scholen, PB’s. We moeten allemaal helpen duwen om dat voor marktpartijen benodigde aandeel van 50 procent te halen. In 2015 zijn de eerste bijeenkomsten geweest, er is enthousiasme gegenereerd. Nu moeten we het ijzer smeden.’

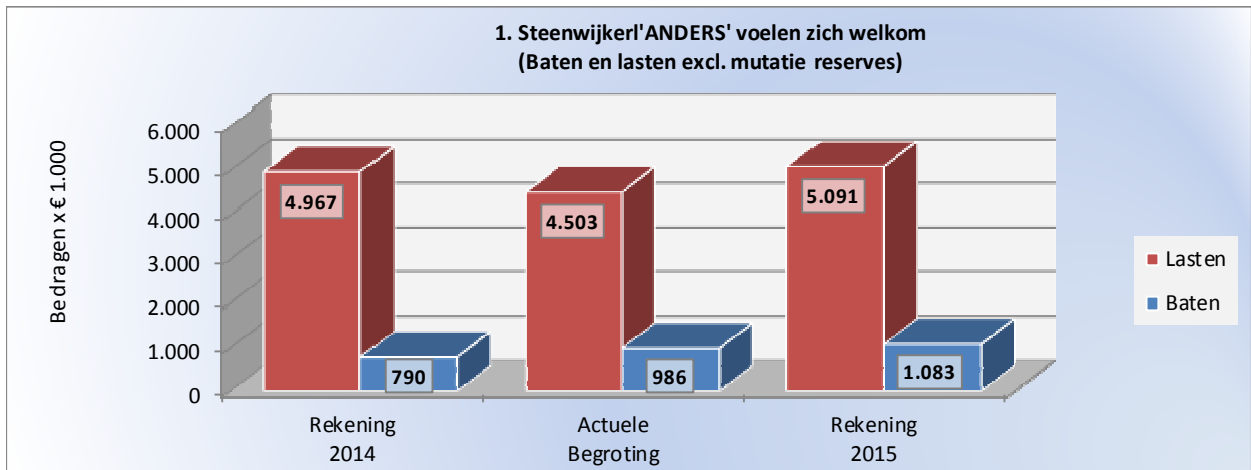
Wim Brus

Omgevingsplan in de steigers

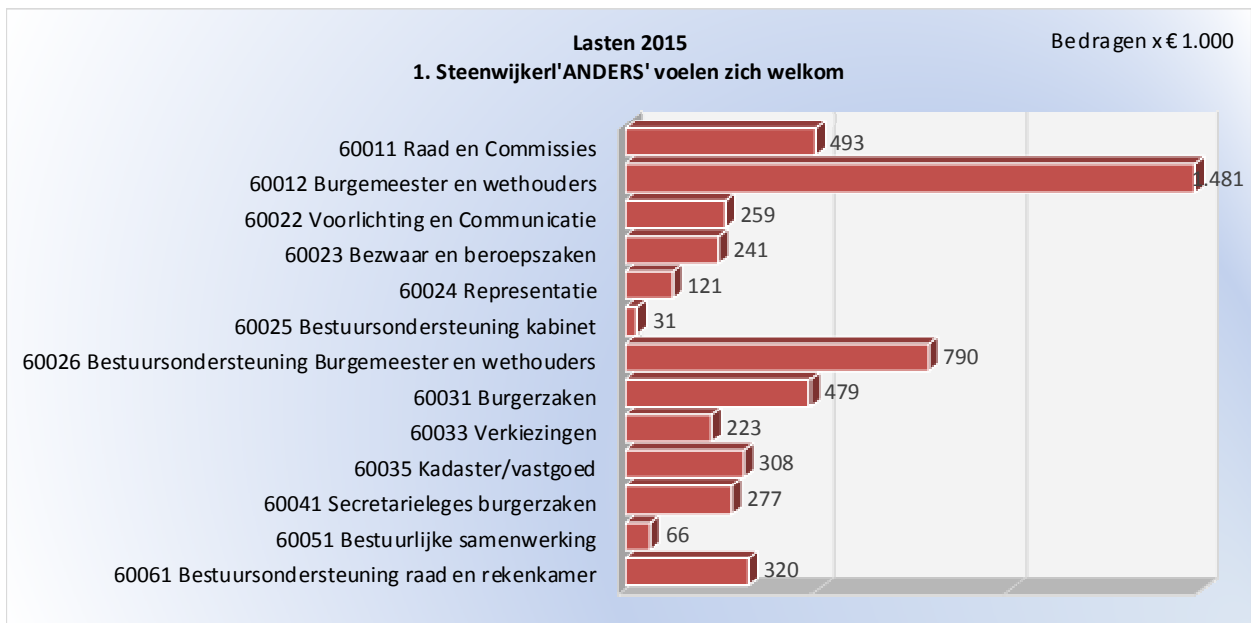
‘Al tien jaar wordt gesproken over een nieuw bestemmingsplan buitengebied en in 2015 is er eindelijk schot in de zaak gekomen. Licht aan het eind van de tunnel voor veel ondernemers en inwoners die al lang wachten op duidelijkheid. Er wordt nu gewerkt aan de “drie O’s”: de landelijke Omgevingswet (met ingang van 2018), de Omgevingsvisie (wordt momenteel geschreven) én het Omgevingsplan, zeg maar ons nieuwe *bestemmingsplan buitengebied*. Besluitvorming staat voor volgend jaar op de rol en het is mij heel wat waard om dit bestuurlijk vorm te geven.’

Wim Brus

Overzicht baten en lasten programma: Steenwijkerlanders voelen zich welkom

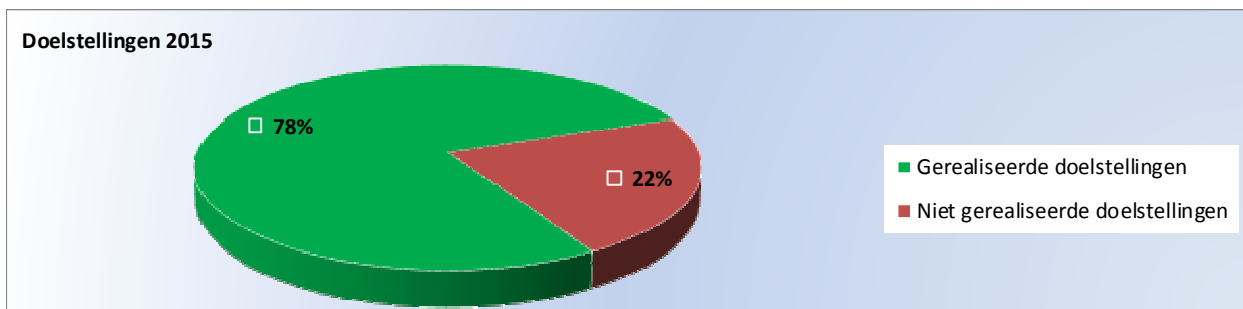
Waarom is het geld besteed?

2.2 Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Waar gaan we voor?

We vinden het belangrijk dat onze inwoners zich thuis voelen in hun leefomgeving. Een aantrekkelijke, vitale en veilige woonomgeving draagt daaraan bij. Evenals een goede woning. Samen werken aan een schone, hele en veilige openbare ruimte is ons motto. Ook wordt het steeds belangrijker om goed contact te hebben met de buurt, elkaar te ontmoeten en te helpen als dat nodig is. Wij leveren hiervoor de randvoorwaarden, maar geven graag mét onze inwoners kleur en levendigheid aan de openbare ruimte.

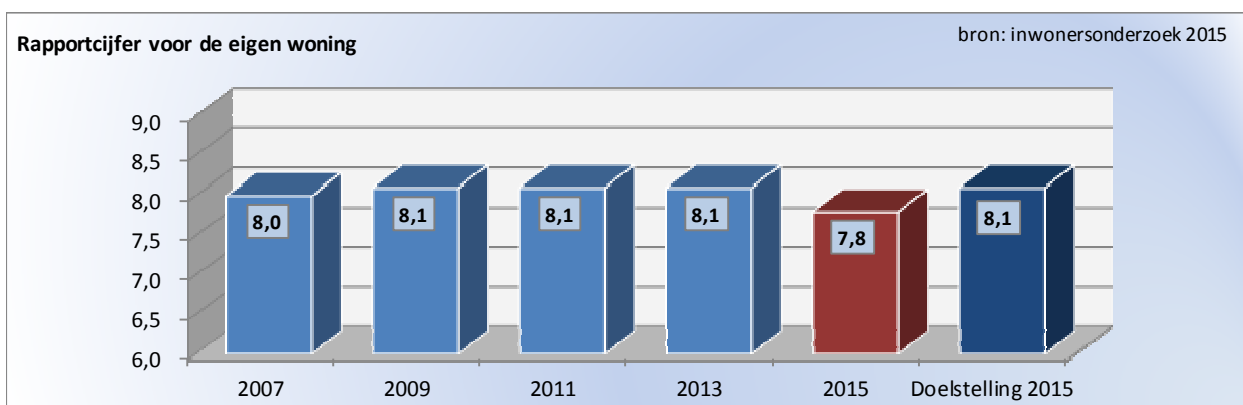

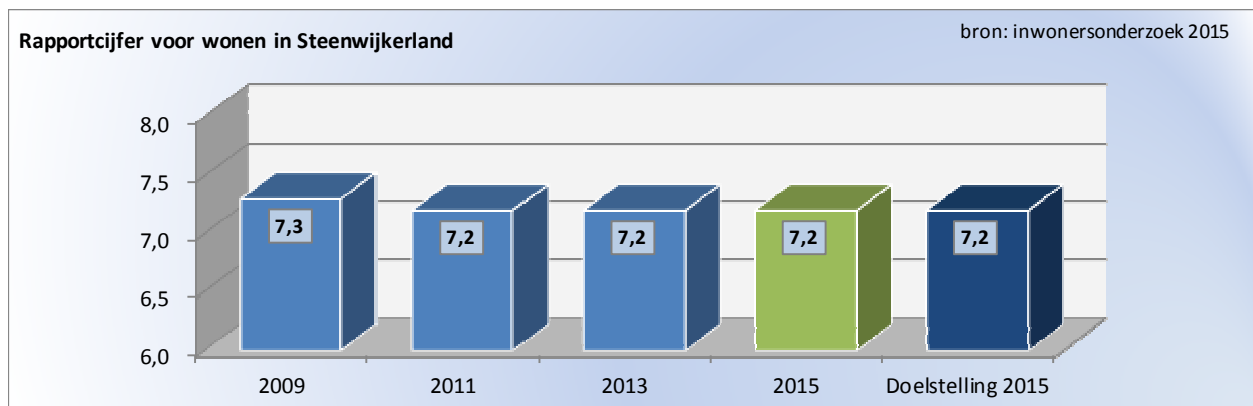
❖ Trends en ontwikkelingen

- ▲ Nieuwe wet voor de fysieke leefomgeving (Omgevingswet, 2018) geeft initiatiefnemers meer ruimte
- ▲ Meer draagvlak voor samenwerken (binnen gemeente maar ook over gemeente- en provinciegrenzen heen)
- ▲ Licht herstel van de woningmarkt, aantal huishoudens neemt tot 2025 nog toe (m.n. door huishoudensverduunning)
- ▲ Inwoners zijn én worden meer en meer betrokken bij de inrichting en het beheer van hun leefomgeving
- ▲ Toenemende kansen voor mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt in de openbare ruimte
- ▼ Ontgroening en vergrijzing zet door, doorstroming in de woningmarkt verloopt stroef
- ▼ Uitvoering Woningwet (2015) brengt onzekerheden met zich mee (o.a. voor werkgebied woningcorporaties)
- ▼ Druk op reguliere onderhoudsbudgetten openbare ruimte (o.a. wegen en kunstwerken)

Ambitie 4: Passend en betaalbaar wonen voor iedereen

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Een gemiddeld rapportcijfer van tenminste 8,1 voor de woning	Het gemiddeld rapportcijfer voor de woning is een 7,8	✗
Een gemiddeld rapportcijfer van tenminste 7,2 voor het wonen in Steenwijkerland	Het gemiddeld rapportcijfer voor het wonen in Steenwijkerland is 7,2	✓

Leefbaarheid = elkaar kennen

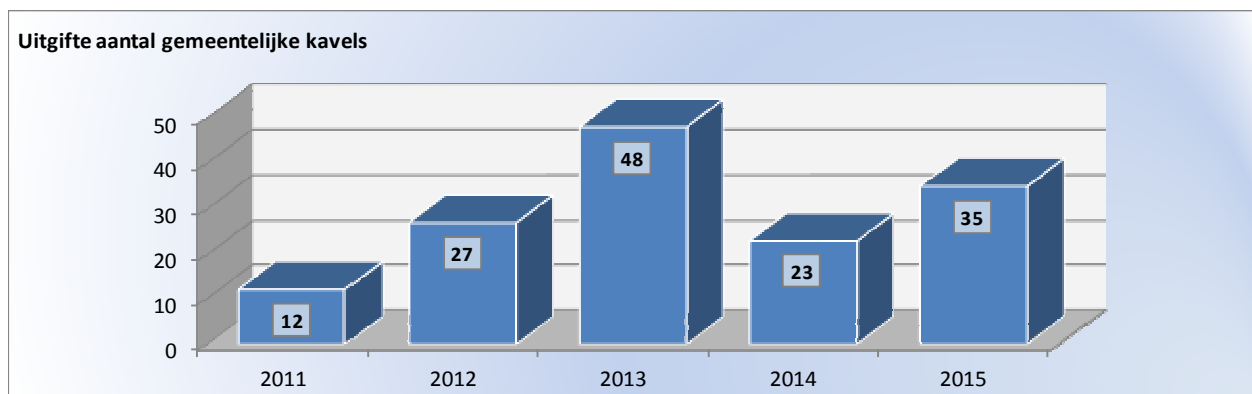
'Uit het inwonersonderzoek van 2015 kreeg het wonen in Steenwijkerland een gemiddeld rapportcijfer van 7,2. Wat daarin opvalt, is de hoge waardering voor "leefbaarheid", vooral dankzij de sociale cohesie in een dorp, buurt of huizenblok. Met andere woorden: kennelijk voelen we ons 't prettigst door dat kopje koffie bij elkaar, de ander in de straat kennen. Dat is natuurlijk ook de kracht van een kleinschalige woonomgeving en een gemeente als Steenwijkerland.'

Marja van der Tas

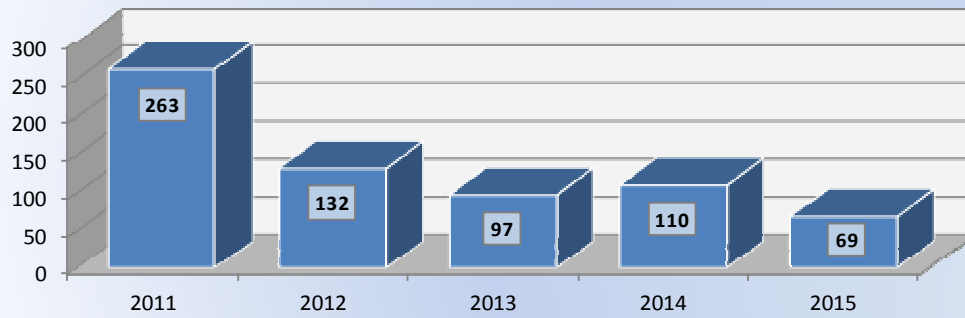
❖ Ontwikkeling doelstellingen

Het rapportcijfer uit het inwonersonderzoek voor de woning is ten opzichte van 2013 licht gedaald van 8,1 naar 7,8. Deze cijfers komen nagenoeg overeen met de rapportcijfers die voor de woning zijn gegeven in het woningmarktonderzoek Steenwijkerland (Companen). De daling van het rapportcijfer betreft vrijwel alle woningtypen. Vooralsnog zijn er geen duidelijke oorzaken aan te wijzen voor de daling van het rapportcijfer. Deze kunnen te maken hebben met gebrek aan doorstroming in de woningmarkt, maar ook met de veranderingen/onzekerheden op het gebied van wonen-zorg, o.a. dat ouderen worden geacht langer thuis te blijven wonen. Deze thema's staan de komende jaren op de agenda en zullen ook in regionaal verband (West-Overijssel) worden opgepakt. Basis hiervoor is de in 2015 opgestelde Samenwerkingsovereenkomst woonafspraken West-Overijssel.

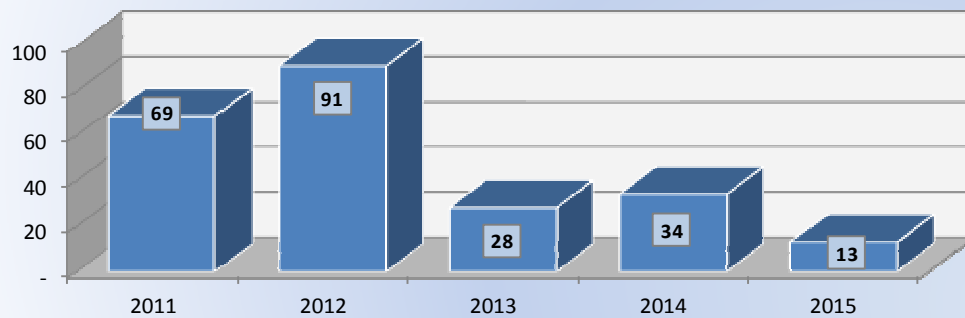
We hebben ingezet op planontwikkeling en -uitvoering samen met de inwoners. In 2015 is geïnvesteerd in de leefbaarheid van Oldemarkt. Het slopen van het oude gemeentehuis en de ontwikkeling van Landerijen hebben een positieve impuls gegeven. In de binnenstad van Steenwijk hebben inwoners en ondernemers samen met de gemeente gewerkt aan een visie op hun omgeving. In Vollenhove is de stadsvernieuwing Voorpoort afgerond. De planning voor het actualiseren van bestemmingsplannen is nagenoeg gehaald, alleen het bestemmingsplan Giethoorn is doorgeschoven naar 2016. In 2015 is een impuls gegeven aan duurzaamheid. Samen met initiatiefnemers hebben we breed de mogelijkheden verkend om onze doelstelling m.b.t. duurzame energie te halen.

Aantal gerealiseerde woningen

Aantal gerealiseerde huurwoningen sociale woningbouw

Ambitie 5: Gastvrije en betaalbare plaatsen

Wat wilden we bereiken in 2015?

Wat is er bereikt in 2015?

Gehaald?

✓ = gehaald

✗ = niet gehaald

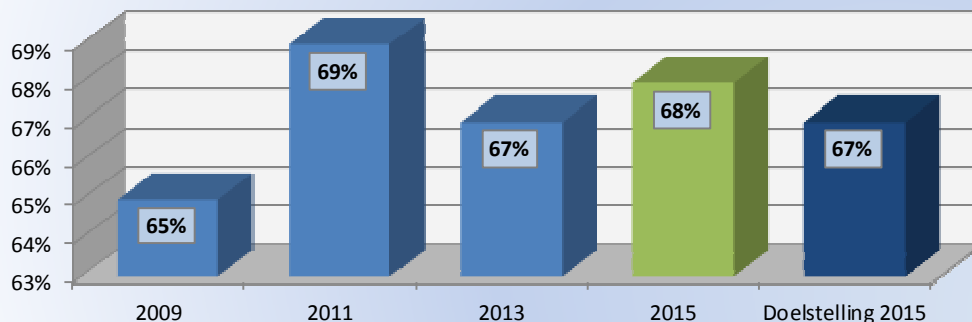
Tenminste 67% van onze inwoners is in 2015 tevreden over dorpshuizen / wijkcentra

68% van onze inwoners is tevreden over dorpshuizen/wijkcentra

✓

Percentage inwoners dat tevreden is over dorpshuizen en wijkcentra

bron: inwonersonderzoek 2015

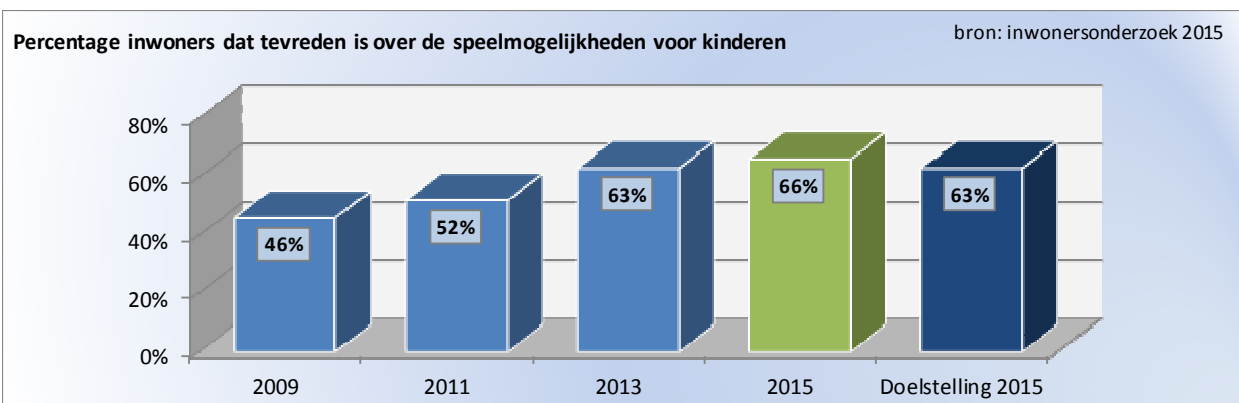
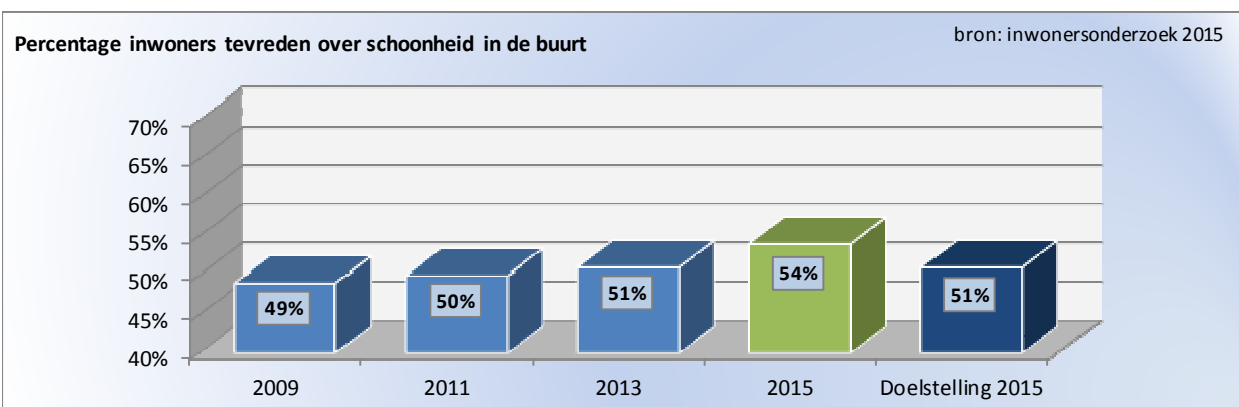
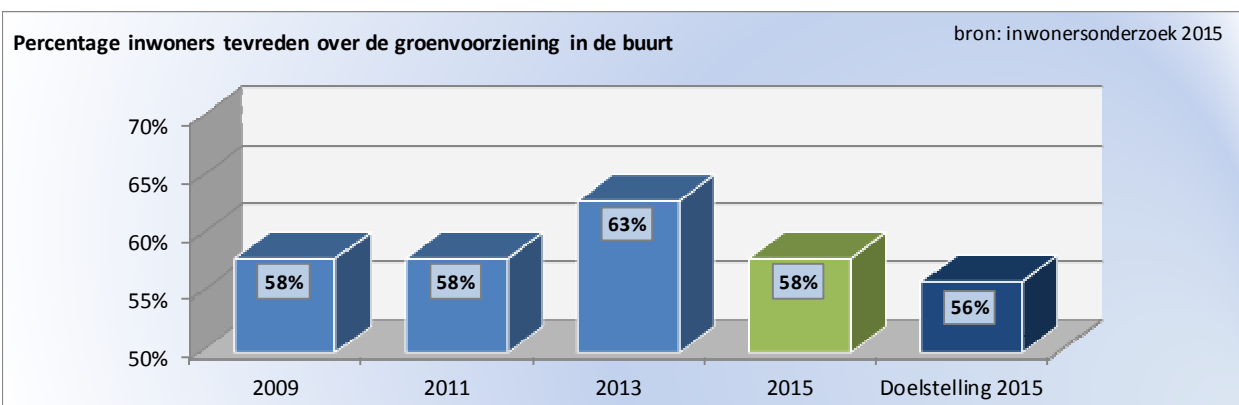
❖ Ontwikkeling doelstellingen

68% van onze inwoners is tevreden over de dorpshuizen en wijkcentra in onze gemeente. Dit is een mooie score die voldoet aan de doelstelling van 67%.

In 2015 is gestart met renovaties en uitbreidingen van de Landerijen (Dienstencentrum Oldemarkt), Dorpshuis Ossenzijl en De Buuzepolle (Giethoorn). Deze werkzaamheden worden in 2016 afgerond. Ook is in 2015 gestart met de planvorming voor de renovatie van het Dorpshuis in Belt-Schutsloot.

Ambitie 6: Thuis in de openbare ruimte

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Tenminste 56% van onze inwoners is in 2015 tevreden over de groenvoorzieningen in onze gemeente	58% van onze inwoners is in 2015 tevreden over de groenvoorzieningen in onze gemeente	✓
Tenminste 51% van onze inwoners is in 2015 tevreden het schoonhouden van de buurt	54% van onze inwoners is in 2015 tevreden het schoonhouden van de buurt	✓
Tenminste 63% van onze inwoners is in 2015 tevreden over speelvoorzieningen voor kinderen	66% van onze inwoners is in 2015 tevreden over speelvoorzieningen voor kinderen	✓

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Binnen het onderhoud van het openbaar groen is afgelopen twee jaren een pilot gehouden. In deze pilot verzorgt een lokale aannemer, samen met een aantal mensen van de Noordwestgroep, de groenvoorziening in Vollenhove, Belt-Schutsloot, Blokzijl, Sint-Jansklooster en Wanneperveen op basis van een beeldbestek.

Naast het reguliere onderhoud van het openbaar groen is er in samenwerking met groepen inwoners gewerkt aan kleinere en grotere initiatieven in het groen. Zo is in samenwerking met de inwoners van de Oostwijken een speel-en ontmoetingspark gerealiseerd, is een pluk-en beleefstuin gerealiseerd op het terrein van de voormalige Kleine Kamp school in Steenwijk-west en is in de wijk De Beitel gestart met een buurtmoestuin. In Kallenkote heeft het Plaatselijk Belang de sloten en bermen zelf onderhouden.

In het kader van het Meerjarenprogramma Groen is het groen in de wijk Oostermeenthe, Tuk en Oldemarkt gerenoveerd. Via bewonersavonden is er uitgebreid gesproken over het openbaar groen en de wensen tot verbetering.

Onder de titel "Mooi Schoon" is in ROVA-verband een project opgestart om het zwerfafval aan te pakken. Hiervoor zijn diverse organisaties en verenigingen benaderd om vrijwilligers te werven. In meerdere kernen en wijken heeft dit tot succes geleid, in de vorm van opruimacties met faciliteiten vanuit het project.

Een lichtje opsteken

'Een mooi voorbeeld van praktische burgerparticipatie is de proef met zuinige verlichting in Steenwijkerwold, die in 2015 is opgestart. Welke verlichting kiezen we op welke locatie en waar kan het misschien wel wat minder? In Steenwijkerwold en Vollenhove zijn wat proefballonnetjes opgelaten, met verschillende armaturen, lichtsterkten, kleuren en sensoren; zo kan het zijn dat de verlichting pas aanspringt zodra er beweging is. Bewoners en Plaatselijk Belangen zijn hier nauw bij betrokken. Het doel is tweeledig: een veilige leefomgeving creëren én energie besparen. Afhankelijk van de uitkomsten wordt het lichtplan verder uitgerold in Steenwijkerland.'

Bert Dedden

Buurt aan de schoffel

'Zelf het groenonderhoud in je buurt of wijk verzorgen, kan dat? Dat werd vorig jaar aangekaart vanuit de bevolking in Kallenkote. Aanleiding was ons jaarlijks voorzittersoverleg met Plaatselijk Belangen en Wijkorganisaties. "Kallenkote" gaf aan voortaan graag zelf, met grotere regelmaat, de bermen en het groenonderhoud te willen regelen, en ook de kinderspeelplaats schoon te houden. Dat is mooi, want als de bevolking het zelf oppakt is de betrokkenheid ook veel groter. Men springt zuiniger met de eigen leefomgeving om. PB geeft zelf opdracht aan een hovenier. De gemeente compenseert de kosten die ze maken. Er is geen openbare aanbesteding nodig; de klus wordt lokaal gegund. Het voorbeeld van Kallenkote doet mogelijk volgen; we horen nu geluiden van meer buurtschappen die geïnteresseerd zijn, zoals Onna en Dwarsgracht.'

Jacques Wagteveld

Scoren met recycling

'Het omgekeerd inzamelen van herbruikbare afvalstromen is een échte successtory in Steenwijkerland. Onze gemeente is landelijk gezien een van de voorlopers op dit terrein. In 2015 liepen we helaas nipt de nationale Recycle Award mis, maar eindigde de gemeente wel op een eervolle tweede plaats. We scoren opvallend goed. Bij de start van het omgekeerd inzamelen, in 2011, stond de teller nog op 250 kilo restafval per huishouden per jaar; in 2015 was dat gereduceerd tot 80 kilo. Een enorme winst dus! Plastic, blik en drankkartons, kleding, gft, glas en restafval worden nu gescheiden ingezameld en opgehaald. De laatste fase is de blauwe container voor oud papier; daarover gaan we nog in overleg met de sportverenigingen waarvan de vrijwilligers nu zelf papier inzamelen voor de clubkas. Het sociale aspect van recycling is ook heel belangrijk. De proef met "blauw" die vorig jaar in Vollenhove startte, sloeg in elk geval goed aan.'

Jacques Wagteveld

Ambitie 7: Veiligheid voorop

Wat wilden we bereiken in 2015?

Wat is er bereikt in 2015?

Gehaald?

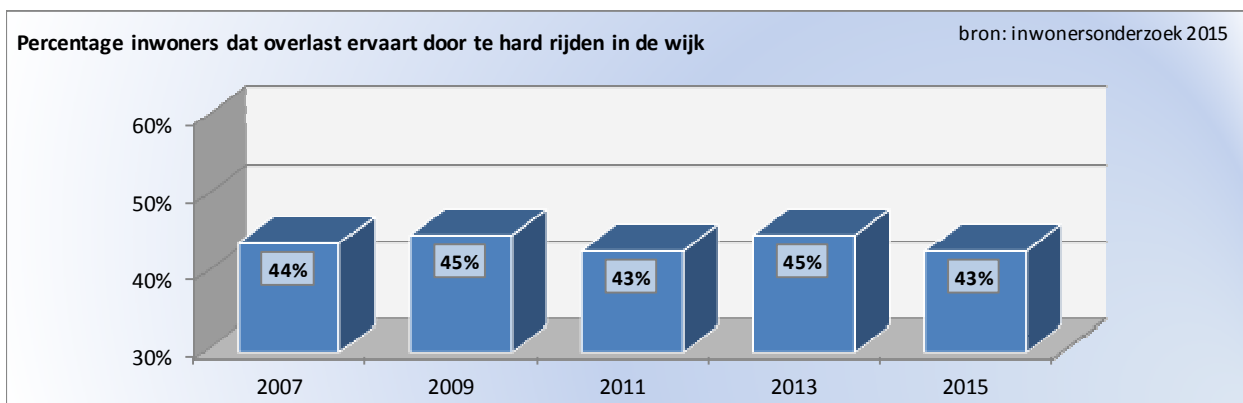
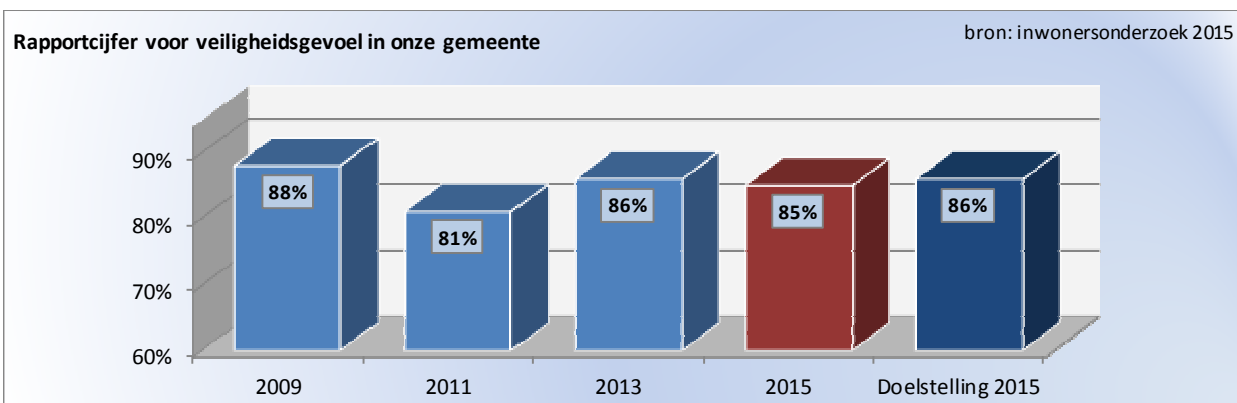
✓ = gehaald

✗ = niet gehaald

Tenminste 86% van onze inwoners voelt zich in 2015 veilig in onze gemeente

85% van onze inwoners voelt zich veilig in onze gemeente

✗

Blij met buurtapps

'Veiligheid blijft altijd een groot thema, op alle fronten. Dat creëren we samen: door mee te doen aan Burgernet of buurtapps. Daarin zien we een duidelijke groei in 2015. De techniek is hier behulpzaam bij onderlinge preventieve zorg. Bewoners en ondernemers signaleren zelf, delen hun zorg en de politie is blij met die ontwikkeling. Het gevoel van veiligheid wordt versterkt. Men is zich extra bewust van de noodzaak van preventie, zeker na een reeks trieste gebeurtenissen van vorig jaar: enkele grote branden, de nare roofoverval in een woning. De impact van zulke incidenten is groot.'

Marja van der Tas

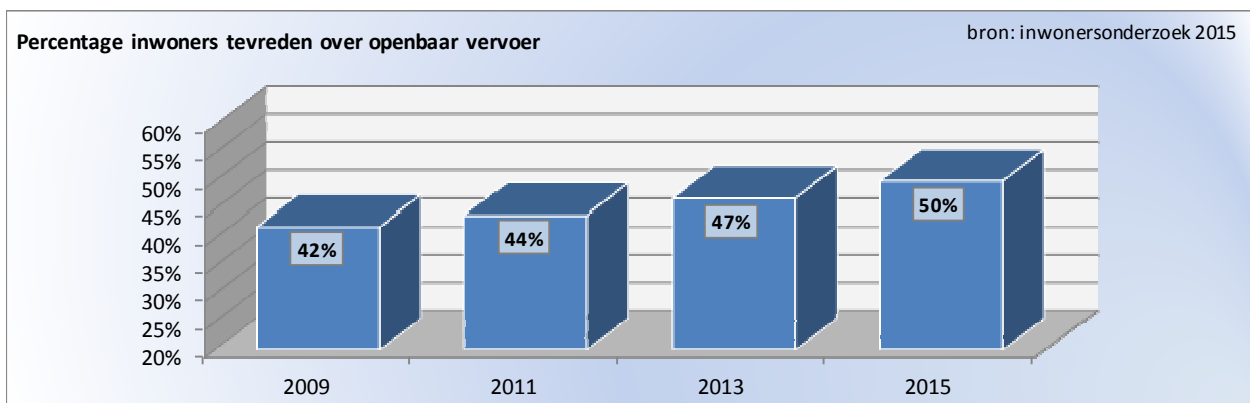
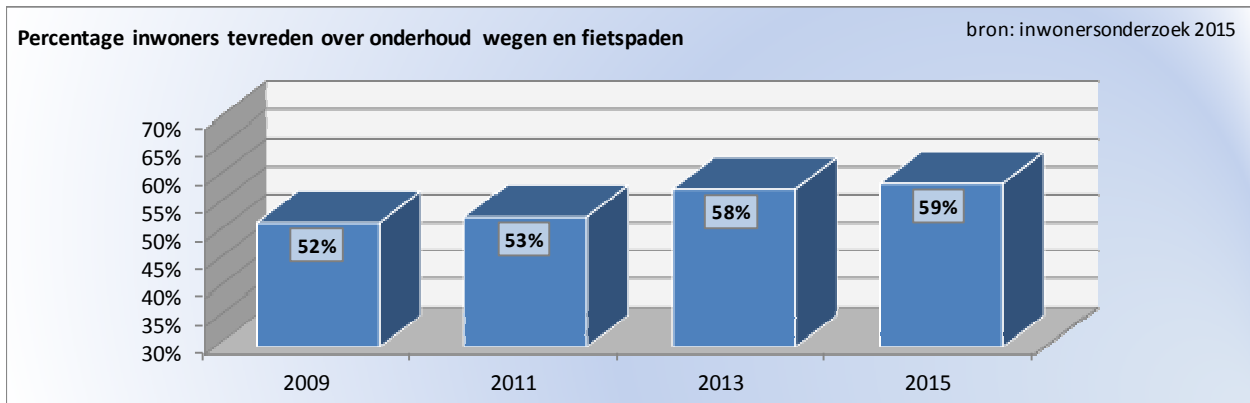
❖ Ontwikkeling doelstellingen

In 2015 is het Integrale Veiligheidsplan vastgesteld. In deze nota neemt het thema veiligheidsbewustzijn/ zelfredzaamheid een centrale plaats in. Inwoners en ondernemers hebben namelijk zelf een belangrijke rol om de eigen omgeving en gemeente prettig en veilig te houden. Daarnaast is het afgelopen jaar voortdurend aandacht geweest voor Burgernet. Helaas is het aantal deelnemers weinig gegroeid. Ook is nadrukkelijk ingezet op de (voorbereiding) van crisisonderzoek rondom de grote stroom vluchtelingen.

Het percentage inwoners dat overlast heeft van te hard rijden in de wijk is al jaren stabiel en schommelt rond de 44%. Het is dan ook een constant aandachtspunt. In de Molenstaat (Steenwijk-Centrum) zijn als proef drie verkeersdrempels aangelegd. In 2016 wordt geëvalueerd of de drempels een gunstig effect hebben op de snelheid in het centrum.

Ambitie 8: Goed toegankelijk

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Tenminste 58% van onze inwoners is in 2015 tevreden over het onderhoud van wegen en fietspaden	59% van onze inwoners is in 2015 tevreden over het onderhoud van wegen en fietspaden	✓

Gratis parkeren

'Wel of niet betaald parkeren in de binnenstad? Dat is een hot item in veel van de Nederlandse binnensteden, zeker met het oog op de groeiende leegstand in winkelgebieden. Het idee is toch wel dat je klanten uit het centrum wegjaagt met betaald parkeren, een slechte ontwikkeling voor de lokale economie. Per 1 januari 2015 hebben wij het betaald parkeren afgeschaft in Steenwijk. Uit het laatste inwonersonderzoek blijkt dat het winkelend publiek erg content is met dat besluit en de ondernemers reageren positief. In het straatbeeld zie je dat er beter gebruik wordt gemaakt van het aantal beschikbare parkeerplaatsen. De drempel is verlaagd: mensen kunnen rustiger winkelen zonder de angst voor een parkeerboete.'

Jacques Wagteveld

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De tevredenheid over het onderhoud van wegen en fietspaden en de tevredenheid over het openbaar vervoer is conform doelstelling. In het afgelopen jaar is groot onderhoud uitgevoerd aan 33 asfaltwegen en 40 klinkerwegen en voetpaden of delen daarvan. De 1^e fase van de herinrichting van de Veneweg te Wanneperveen is gerealiseerd. Om de toegankelijkheid van onze openbare ruimte te verbeteren zijn in overleg met de Gehandicaptenraad Steenwijkerland 11 knelpunten aangepakt.

Op basis van het Fietsplan is in beeld gebracht welke smalle (voornamelijk recreatieve) fietspaden prioriteit krijgen als de kans zich voordoet. Het gaat o.a. om het verbreden van de paden en het bieden van meer comfortabele verharding.

Dit jaar zijn de gesprekken met de provincie over de herijking van het openbaar vervoer opgestart. Met de provincie, een groep betrokken bewoners, vrijwilligersvervoerders, de WMO-raad en de toeristische sector is gesproken over de ontwikkelingen op het gebied van het openbaar vervoer en of het openbaar vervoer op een andere (betere) manier valt in te richten. Uit de gesprekken zijn een aantal ideeën naar voren gekomen die nader worden uitgewerkt.

Zuidveenseweg veiliger

'Na jarenlange discussie over de verkeersveiligheid is de herinrichting van de Zuidveenseweg naar volle tevredenheid afgerond, een mooi voorbeeld van burgerinitiatief. In 2015 heeft dit project een vervolg gekregen met de "verkeersveilige schoolomgeving", met aandacht voor parkeren, het oversteken van kinderen en daaraan gekoppeld educatie voor kinderen. Ook is kritisch gekeken naar het aantal lantaarnpalen aan de Zuidveenseweg en Schansweg. Er zijn 23 "overtollige" armaturen tussenuit gehaald, maar ook armaturen herplaatst omdat sommige buurtbewoners – vooral vrouwen – aangaven zich onveilig te voelen op minder goed verlichte weggedeeltes.'

Jacques Wagteveld

Ambitie 9: Initiatiefrijk

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Jaarlijkse uitvoering van 15 projecten uit de matrix dorpenplannen	In 2015 zijn minimaal 15 projecten gerealiseerd, waarvan 9 projecten binnen de matrix dorpenplannen 2015	✓

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Voor 2015 staan een negental projecten op de lijst. Eigenlijk is dit een vertekend beeld. Er gebeurt veel meer in de kernen en wijken. Zo zijn er projecten die (mede-) gefinancierd worden door het koppelgeld waarover het PBW snel kan beschikken. Ook projecten waarbij alleen (kortdurende) ambtelijke expertise/begeleiding wordt gevraagd, zien we niet terug op deze matrix dorpsplannen.

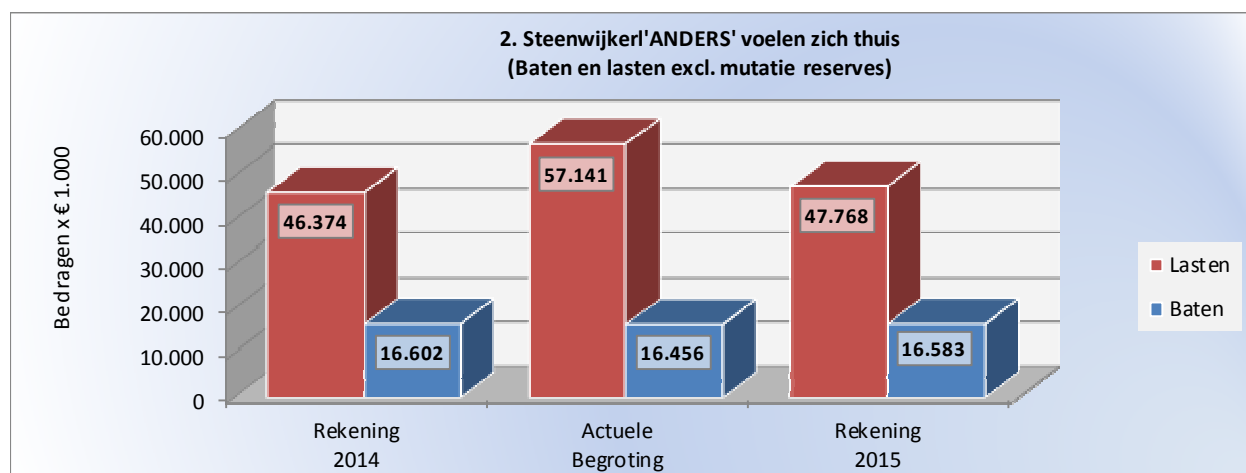
Ook dit jaar zijn de PBW's voor hun matrix dorpsplanprojecten er weer in geslaagd om een belangrijk deel van de financiering door zelfwerkzaamheid op tafel te krijgen. Sponsors, fondsen en andere overheden zijn vaak met succes aangeschreven om een financiële bijdrage te leveren. Dit stimuleert de aanvrager om creatief op zoek te gaan naar financiële middelen. Een gemeentelijke bijdrage uit bestaande budgetten, reserve Kernen en Wijken en/of reserve leefbaarheidsprojecten maken de dekking van de plannen compleet. Dit is ook een belangrijk kenmerk (en voorwaarde) voor de genoemde reserves: bottom-up werking en cofinanciering.

Burger vaker aan zet

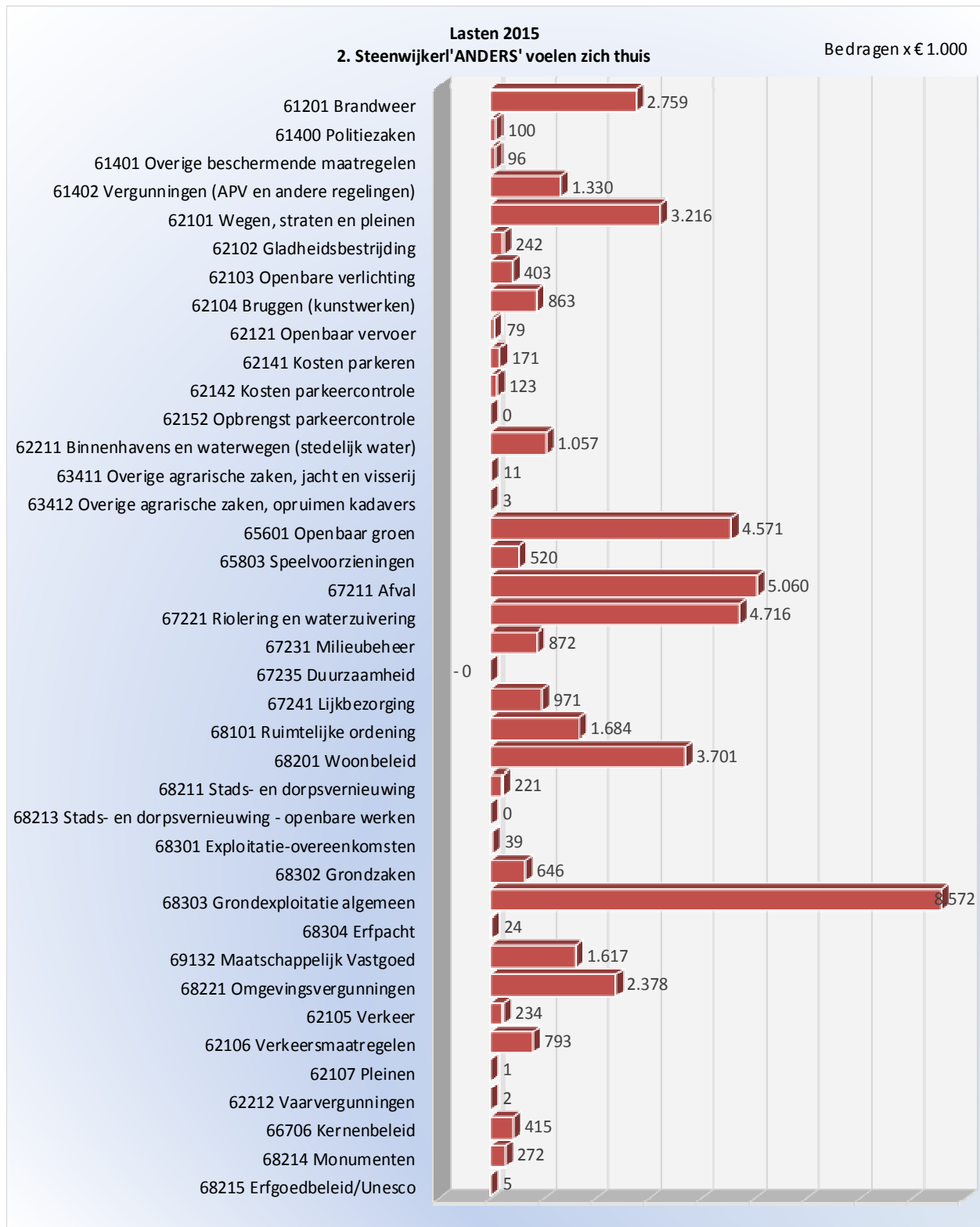
'Inwoners laten meedenken en –praten over hun leefomgeving is op alle beleidsterreinen doorgevoerd. "Van onder af" wordt vanzelfsprekend. Maar participeren moet je leren. Want die knop moet om, het vergt een andere manier van denken, van beide kanten trouwens. Voorheen maakte de overheid een kant-en-klaar plan, ze 'wist wat goed was' en regelde het wel. Of het nou om een voetbalveldje ging, een speelplek, parkeerplaats of de locatie van een lantaarnpaal. Die tijd is voorbij. Inwoners zijn mondiger geworden. Bovendien weten ze zelf heel goed wat nodig is. Een mooi voorbeeld is de invulling van een toekomstvisie voor Oldemarkt. Wat willen burgers zelf met hun dorp? Zijn er echt te weinig woningen? Moet het centrum gerenoveerd? Is er behoefte aan extra zorg? Vragen waarop alleen het dorp zelf de beste antwoorden kent.'

Bert Dedden

Overzicht baten en lasten programma Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Waarom is het geld besteed?

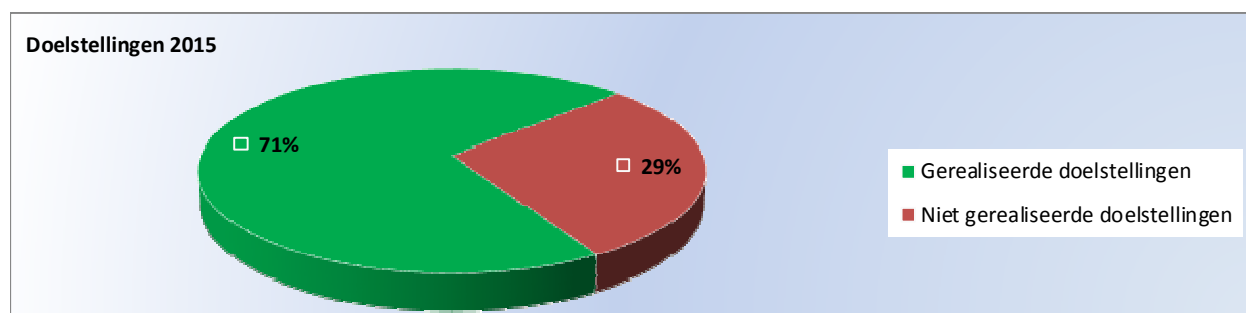

2.3 Steenwijkerlanders doen het samen

Waar gaan we voor?

We vinden het belangrijk dat iedereen meedoet in de samenleving en voorziet in zijn eigen inkomen. We versterken de eigen kracht van onze inwoners en zetten in op preventie. Lukt het inwoners niet op eigen kracht, dan helpen we bij een actieve deelname naar vermogen.

Binnen een werkveld dat constant in beweging is, stond 2015 in het teken van de transitie sociaal domein. We streven naar stabiliteit en zorg voor de kwetsbare inwoner. De eigen (veer)kracht en zelfredzaamheid en die van het netwerk, staan centraal bij de zorgvraag. Wij zorgen voor een aanvullend sluitend netwerk van algemene- en maatwerk-voorzieningen, als de eigen mogelijkheden tekortschieten.

Trends en ontwikkelingen

- ▲ Decentralisatie van de zorg waardoor meer mogelijkheden voor een integrale aanpak
- ▲ Toename extramuraal begeleiding waardoor zorg voor mensen thuis in toenemende mate het verblijf in een instelling vervangt
- ▼ Groei van de groep 75-80 jarigen,
- ▼ Krimp in de leeftijdscategorie 10-15 jarigen

Ambitie 10: Een leefbaar Steenwijkerland

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
4 vitale dorpen	In 2015 zijn 4 vitale dorpen gerealiseerd.	✓
Afgeronde en geborgde wijk- en dorpsprogramma's voor Steenwijkerland, Willemsoord en binnenstad Steenwijk, gericht op voeding, beweging en gezondheid	De dorpsprogramma's zijn afgerond en geborgd.	✓
Afname laaggeletterdheid met 15% naar 3.600 in 2017	Op 31-12-2015 is het aantal cursisten 113. Totaal moet het aantal laaggeletterden afnemen met 635. Waarschijnlijk is de taakstelling te ambitieus.	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In 2015 zijn 4 vitale dorpen gerealiseerd. Vitaal Giethoorn is geborgd in de samenleving. Voor de andere 3 vitale dorpen (Oldemarkt, Vollenhove en Blokzijl) wordt 2016 gebruikt voor de borging.

De dorpsprogramma's Wij(k) Lekker Fit! zijn in Steenwijkerwold en Willemsoord afgerond en geborgd in de dorpen. Het wijkprogramma voor de binnenstad Steenwijk is gerealiseerd. Het jaar 2016 wordt gebruikt voor de afronding en borging.

In het uitvoeringsplan 'Aanpakken laaggeletterdheid = investeren in de toekomst' (2014 – 2017) is de doelstelling opgenomen om het aantal laaggeletterden in Steenwijkerland terug te dringen met 15% in 2017 en wel tot 3.600. Dit komt neer op een totaal van 635, oftewel jaarlijks ongeveer 160.

Waarschijnlijk is de doelstelling van 3.600 te ambitieus. Niettemin blijven we ons inzetten om de beoogde verlaging te behalen. De ervaringen tot nog toe laten zien dat het lastig is de doelgroep te bereiken en toe te leiden naar de cursussen. De komende periode wordt nog meer ingezet op bewustwording.

Upgrade voor sportleven

'Afgelopen jaren zijn al 23 sportaccommodaties in Steenwijkerland naar NOC/NSF-niveau getild, door middel van uitbreidingen en ingrijpende renovaties. Vooral de kleedkamers, vloeren en interieurs zijn daarbij aangepakt. Nu is de eindstreep in zicht: in 2015 is Giethoorn gerenoveerd, in Belt-Schutsloot zijn we gestart en dit jaar staan Kuinre en Wanneperveen op de rol. In 2017 sluiten we af met Scheerwolde en Sint Jans klooster. Eind vorig jaar kwam, na een periode van langdurige regenval, ook aan het licht dat veel drainages van voetvalvelden verouderd zijn. De inspectie van velden is in gang gezet, dat resulteert in een plan van aanpak en uitvoering voor verbeterde drainage. Een mogelijke oplossing kan zijn dat sommige clubs tijdelijk gebruik maken van andere, droge velden.'

Jacques Wagteveld

Ambitie 11: Zorg voor en met elkaar

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Implementeren van Wmo transitie binnen de financiële kaders	Zowel de prijsafspraken als de herindicatie hebben er toe bijgedragen dat op de maatwerkvoorzieningen (oud en nieuw) uiteindelijk € 3 miljoen resteert. Op de algemene voorzieningen is sprake van een tekort van € 124.000.	✓

Eerste stappen gezet

'Dit afgelopen transitiejaar kun je vergelijken met een verhuizing; we moeten zorgen dat iedereen weet waar we zitten én dat we iedereen hebben meegenomen. Dat is gelukt. Uit cliënttevredenheidsonderzoek blijkt dat 80% ons weet te vinden en er geen signalen zijn dat inwoners tussen wal en schip zijn gevallen.

We hebben er een lijvig pakket rijkstaken bijgekregen, verantwoordelijkheden zijn verplaatst. Waar ik stiktrots op ben, is dat er ook al concreet uitvoering aan inhoud wordt gegeven. We hebben al eerste stappen gezet op weg naar transformatie. De rol van de gemeente is vastgelegd: in beginsel gaan we uit van "eigen kracht", maar daar waar het niet kan, worden kwetsbare mensen in de samenleving ondersteund. In die nieuwe aanpak kijken we integraal naar problematiek: op gebied van zorg, werk en inkomen, opvoeding, schulden, justitie. De krachten van CJG en Wmo worden gebundeld in speciale wijkteams met casusmanagers.'

Dieke Frantzen

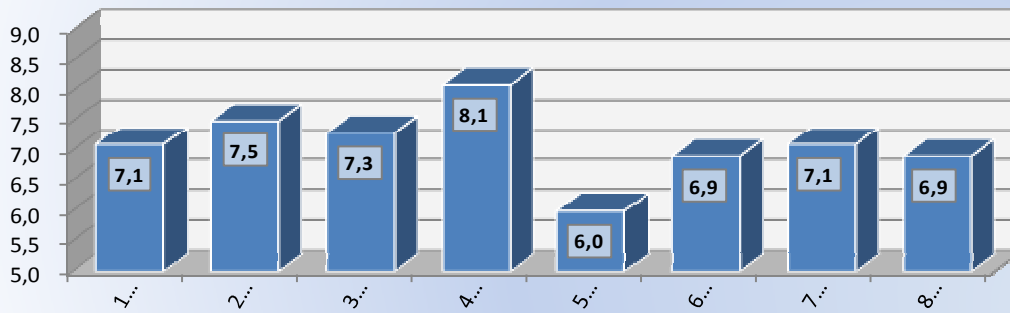
❖ Ontwikkeling doelstellingen

De continuïteit van zorg en ondersteuning is voor bestaande cliënten (zoveel mogelijk) gewaarborgd. Veel cliënten hebben in 2015 een keukentafelgesprek gehad en zijn geherindiceerd. Er zijn tijdig contracten met de zorgaanbieders afgesloten met een aangepast prijsniveau ten opzichte van 2014; het NZA-tarief.

Dit heeft ertoe geleid dat er uiteindelijk een behoorlijk budget resteert.

Rapportcijfer voor WMO voorzieningen 2014 - 2015

bron: enquête
cliënttevredenheid

1. Hulpmiddelen
2. Dagbesteding zonder vervoer
3. Dagbesteding met vervoer
4. Individuele begeleiding
5. Beschermd wonen
6. Persoonlijke verzorging
7. Hulp bij het huishouden t/m 1-7-2015
8. Individuele vervoersvoorziening

In 2015 heeft de gemeente Steenwijkerland een cliënttevredenheidsonderzoek uitgezet onder de inwoners die gebruik maken van Wmo ondersteuning. De vragenlijst heeft tevredenheid over zowel de toegang als de ondersteuning zelf in kaart gebracht.

Ambitie 12: Gezond en veilig opgroeien

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Transitie van de jeugdzorg binnen de financiële kaders	De transitie van de jeugdzorg is binnen de financiële kaders van het totale pakket sociaal domein gebeven.	✓
Iedere school heeft een contactpersoon binnen het CJG	Alle scholen hebben een contactpersoon binnen het Centrum Jeugd en Gezin.	✓
De visie op onderwijshuisvesting wordt ontwikkeld in samenwerking met de scholen	Inmiddels is er een 'aanzet tot een visie' onderwijshuisvesting.	✗

Schoollocaties in beeld

'In 2015 is de aanzet gegeven tot de Visie Onderwijshuisvesting en daar ben ik blij mee. We signaleren al enige tijd een grote krimp, er is minder aanwas van jonge kinderen. Daardoor dreigt steeds meer leegstand van scholen. Bovendien zijn veel schoolgebouwen sterk verouderd en aan nieuwbouw toe. Dat betekent dat er op korte termijn belangrijke keuzes moeten worden gemaakt. Met de nieuwe visie hebben we de actuele situatie beter in beeld en daarmee ook handvatten om weloverwogen aan de slag te gaan.'

Dieke Frantzen

Vlag uit in Giethoorn

'Dat we na een jarenlange discussie toch zover zijn gekomen dat we één locatie op het oog hebben voor de fusieschool in Giethoorn, dat maakt wel dat de vlag uit kan. Op de valreep van 2015 gingen alle neuzen dezelfde kant op en nu kunnen we de plannen verder uitrollen. Waarbij de nadruk zal liggen op "fusieschool", als een dak boven twee verschillende scholen. De verwachting is dat er eind volgend jaar gebouwd wordt.'

Dieke Frantzen

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Net als bij de Wmo heeft de prioriteit bij de invoering van de Jeugdzorg gelegen bij het goed inbedden van de nieuwe taken en verantwoordelijkheden in onze organisatie en het optreden als aanspreekpunt (transitiefase). De ambitie daarbij was het realiseren van een 'verantwoorde transitie' (zie beleidsplan Jeugd 2015-2016).

Naast het feit dat we binnen de budgettaire kaders zijn gebleven, zijn er ook andere indicatoren waaruit kan worden opgemaakt dat we deze ambitie gerealiseerd hebben:

- o het aantal cliënten dat ten gevolge van de transitie van zorgaanbieder heeft moeten veranderen, was nihil.
- o nieuwe cliënten die zich met een ondersteuningsvraag bij het CJG hebben gemeld, konden direct worden geholpen. Er was geen sprake van een wachtlijst bij het CJG.
- o het aantal bezwaren dat in 2015 is ingediend bedraagt 8, op een totaal van 565 cliënten per 1-1-2015)

De ervaringen van de inwoners zijn erg belangrijk bij het eindoordeel of de transitie op een verantwoorde wijze is verlopen. Dit zal blijken uit het cliënttevredenheidsonderzoek dat in het eerste kwartaal van 2016 zal worden uitgevoerd. Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag zijn de resultaten nog niet bekend.

Alle scholen hebben een contactpersoon binnen het CJG. De concrete doelstelling is hiermee gehaald. Het betekent dat scholen kortere lijnen hebben wanneer contact gezocht wordt. Dit kan over veel verschillende zaken gaan; of het nu gaat om een vraag om informatie of advies, Kind in de Kern (bij bijvoorbeeld een zorgsignaal) of het organiseren van een brede preventieactiviteit. Nog niet alle scholen maken hier evenveel gebruik van en het is soms de vraag bij wie men terecht kan wanneer meerdere professionals in beeld zijn bij een school.

Voorop staat een efficiënte en professionele aanpak waarbij het altijd draait om 'wat is goed voor het betrokken kind (en de opvoeders/ouders)'. Er wordt nu gewerkt aan het ontwikkelen van nog meer samenhang tussen het (passend) onderwijs en de jeugdhulp.

Inmiddels is er een 'aanzet tot een visie' onderwijshuisvesting. Deze is geagendeerd voor de raad van 3 mei 2016. Daarna zal de aanzet worden besproken met de schoolbesturen en gezamenlijk stellen we (gemeente en schoolbesturen) de daadwerkelijke visie op, die vervolgens ook door de gemeenteraad moeten worden goedgekeurd. De verwachting is dat dit proces in het jaar 2017 is afgerond.

Samenwerking op scholen

'In samenwerking met buurgemeente Westerveld heeft Steenwijkerland vorig jaar een projectgroep opgezet om verslavingszorg te bieden aan zeer jonge tieners. Aanleiding waren meldingen op twee middelbare scholen in Steenwijk, van een veertigtal leerlingen vanaf dertien jaar waarbij sprake was van een alcohol- of drugsproblematiek. Kinderen uit onze gemeente maar ook uit Westerveld. Scholen, politie, CJG, jeugdwerk en verslavingszorg werken goed samen. Resultaat: we hebben deze groep in beeld en kinderen die zorg nodig hebben, krijgen die.'

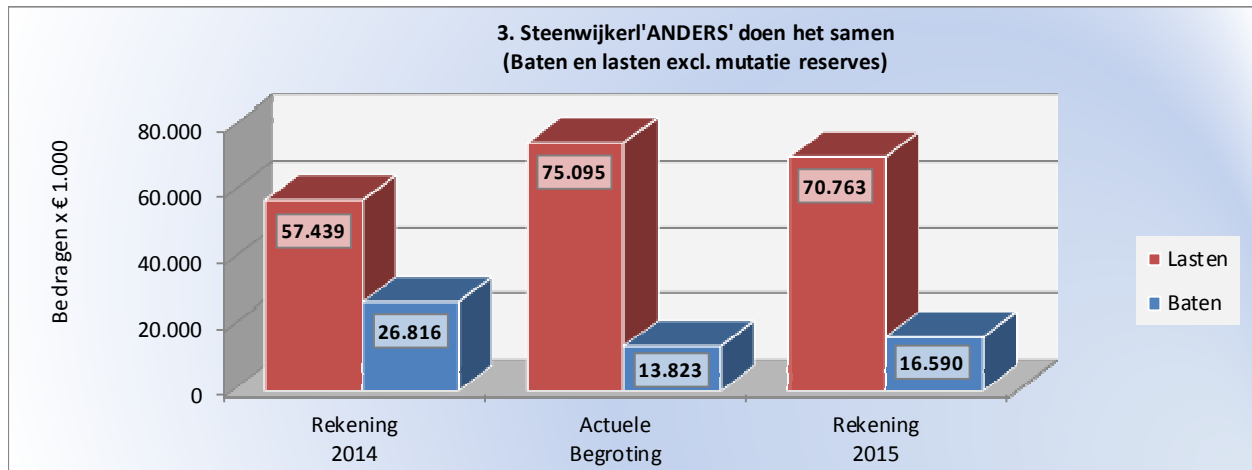
Dieke Frantzen

Wijkgerichte zorg

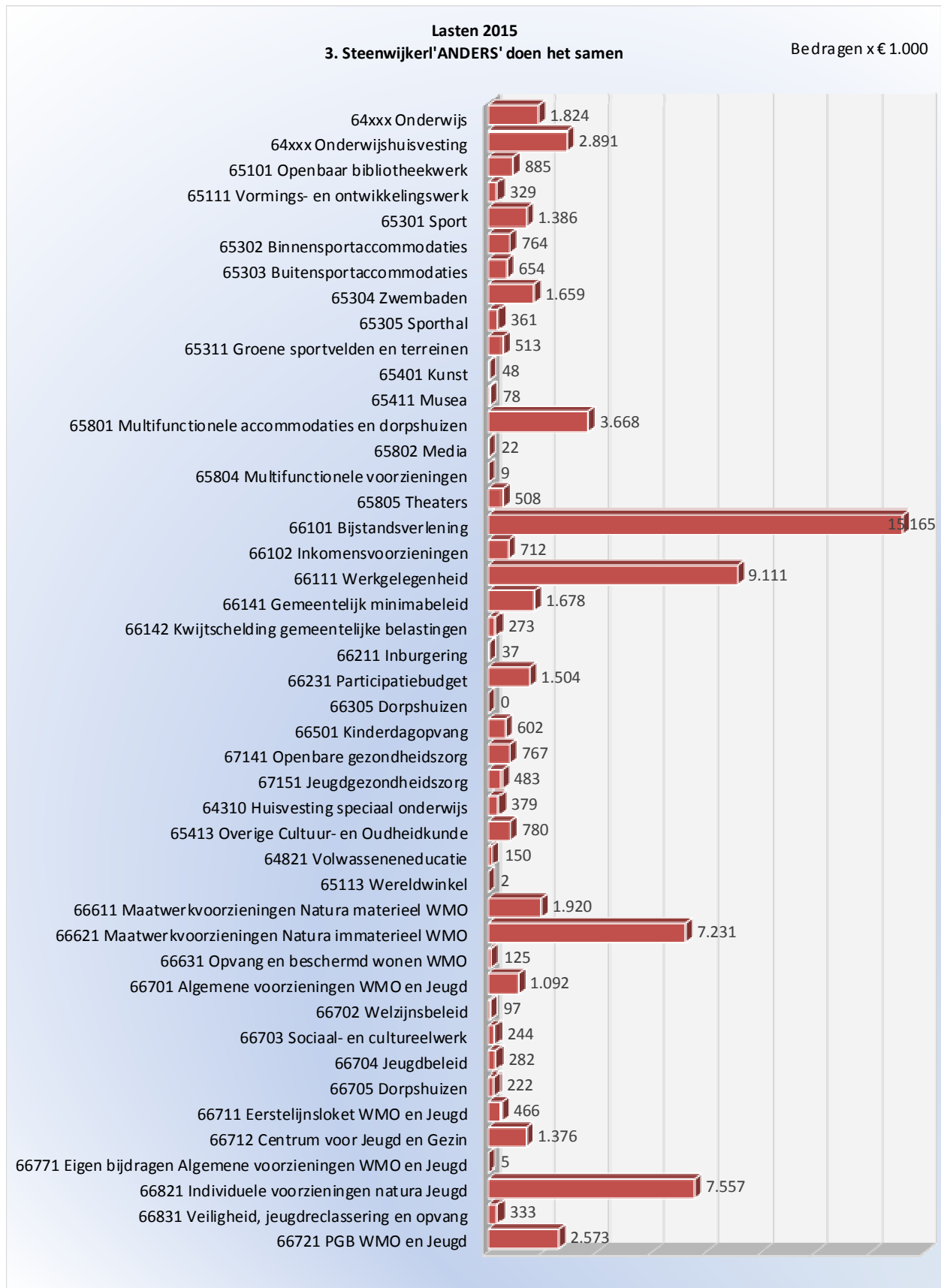
'De woonservicegebieden hebben meer vorm gekregen en dat is mooi. Zorg en welzijn zijn veel meer geconcentreerd in de wijk. De Meentehof in Steenwijk (kleinschalig wonen) is afgeleverd. De renovatie van De Landerijen (Oldemarkt) ligt op koers, net als de nieuwe vleugel van Nieuw Clarenberg (Vollenhove) voor verstandelijk gehandicapten en de aanpassing van Nijenstede (Steenwijk). Hier is onder meer een grandcafé ingericht en een bruggetje over de stadsgracht aangelegd, voor die letterlijke verbinding met de buitenwereld.'

Dieke Frantzen

Overzicht baten en lasten programma Steenwijkerlanders doen het samen

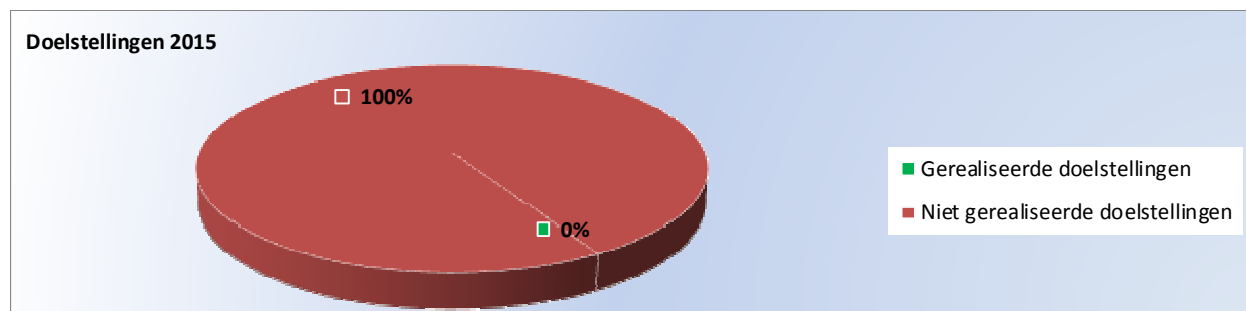
Waarom is het geld besteed?

2.4 Steenwijkerlanders zijn actief

Waar gaan we voor?

Samen willen we aan het werk. Het is belangrijk dat iedereen aan het werk kan, waar mogelijk in ons eigen gebied. Het hebben van werk is van belang voor de economie, het sociaal domein en de mensen zelf. We zien met name kansen voor de vrijetijdseconomie. Samen met ondernemers-(organisaties) en de Regio Zwolle gaan we hier actief mee aan de slag.

❖ Trends en ontwikkelingen

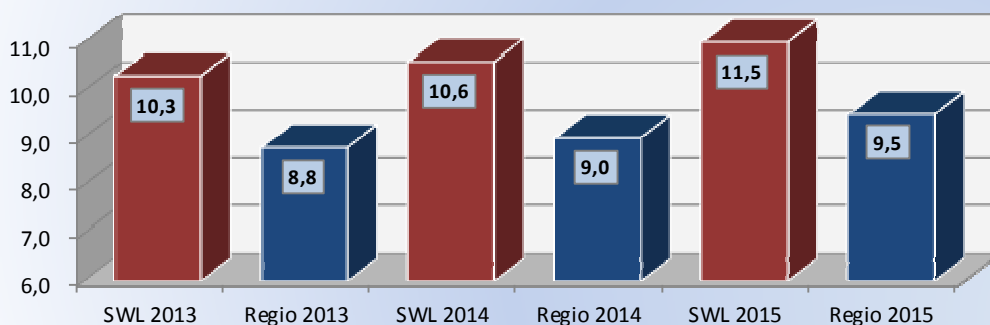
- ▲ Voorzichtig economisch herstel
- ▲ Werkloosheid niet fors toegenomen
- ▲ Draagvlak voor revitalisering bedrijventerreinen
- ▲ Draagvlak voor integrale visie Steenwijk
- ▲ Behoud Streekfunctie Steenwijk
- ▲ Goede samenwerking met ondernemersnetwerken en Regio Zwolle
- ▼ Herstel in gronduitgifte blijft vooralsnog uit
- ▼ Positie en functioneren binnenstad Steenwijk onder druk, toename leegstand
- ▼ De economie is weliswaar aangetrokken maar dit vertaalt zich nog niet echt in een daling van de werkloosheid, niet in de regio en ook niet binnen onze eigen gemeente. Het aantal mensen met een bijstandsuitkering is t.o.v. 1 januari 2015 wel licht gedaald (van 861 naar 843)

Ambitie 13: Behoud en ontwikkeling werkgelegenheid in Steenwijkerland

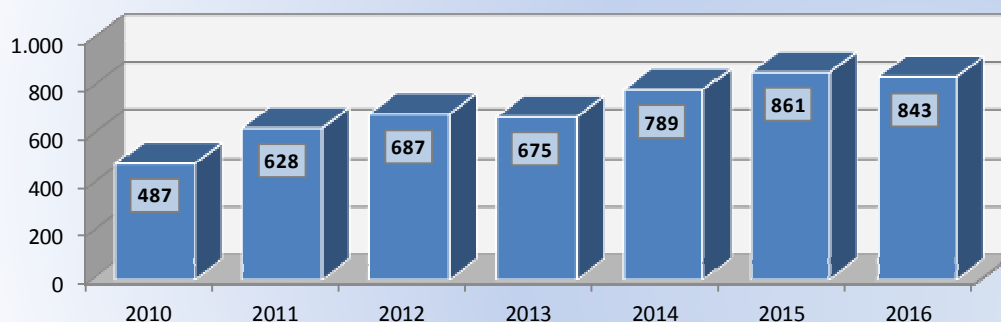
Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
De werkloosheid op het niveau van de Regio Zwolle	Het is in 2015 niet gelukt om de werkloosheid op het niveau van de Regio Zwolle te krijgen. Het economisch herstel is nog broos en vertaalt zich nog niet echt in een daling van het werkloosheidspercentage. Het aantal mensen dat uit de WWB uitkering gegaan is in 2015 naar betaald werk is echter wel met 28% gestegen t.o.v. 2014	✗

Werkloosheidscijfers

bron: UWV; cijfers dec 2015

Cliënten WWB per 1 januari

Winst voor mens en bedrijf

'Ons uitkeringsbestand van de Wet Werk en Bijstand (WWB) is in 2015 licht gedaald, van 861 naar 843. Dat is positief en het past in ons streven om zoveel mogelijk mensen – uit de WWB en ook van de sociale werkvoorziening – te laten uitstromen naar regulier betaald werk. De IGSD heeft die teller op 200 gezet, een enorme uitdaging natuurlijk. Het gaat om mensen met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt, waarbij Westerveld voor 25% en Steenwijkerland voor 75% aan betaalde banen moet zorgen. Om dat te bereiken werken wij samen met de Businessclub die een bemiddelende rol heeft en met grote, lokale werkgevers zoals Dyka, Eleq en Kornelis. Ik vind hun inzet geweldig; ze proberen werk naar vermogen te scheppen voor een bijzondere doelgroep, met een positieve impuls voor alle partijen. Soms zit die "winst" alleen al in het gevoel van gewaardeerd zijn. Werknemers raken af van het stempel van de "sociale werkplaats" en kunnen ineens tot bloei komen.'

Bert Dedden

Samenwerken voor jongeren

'Sinds 1 januari 2015 is er geen nieuwe instroom meer mogelijk in de sociale werkvoorziening, met een uitzondering voor jongeren met een volledige arbeidsbeperking die nog wel in de Wajong terecht kunnen. Anderen moeten een beroep doen op een uitkering (WWB) en vorig jaar ging dat om zo'n 25 jongeren. Om die groep sneller, gericht en met meer aandacht en zorg naar een baan te begeleiden, werkt het jongerenloket van de IGSD sinds vorig jaar nauw samen met de RSG (Praktijkonderwijs) en de Ambelt (speciaal onderwijs). Zo proberen we niemand uit het oog te verliezen.'

Bert Dedden

"Anders" aan de slag

'Dit college is nu bijna twee jaar "anders" bezig en dat was wennen. Meteen bij de start heb ik mezelf voorgenomen drie à vier bedrijven per week te bezoeken. Daar ben ik in 2015 heel ambitieus mee begonnen en dat bevalt van alle kanten goed. Het is ook een vorm van relatiebeheer, vind ik. Bovendien ligt ons werk buiten, bij de mensen, niet op kantoor.'

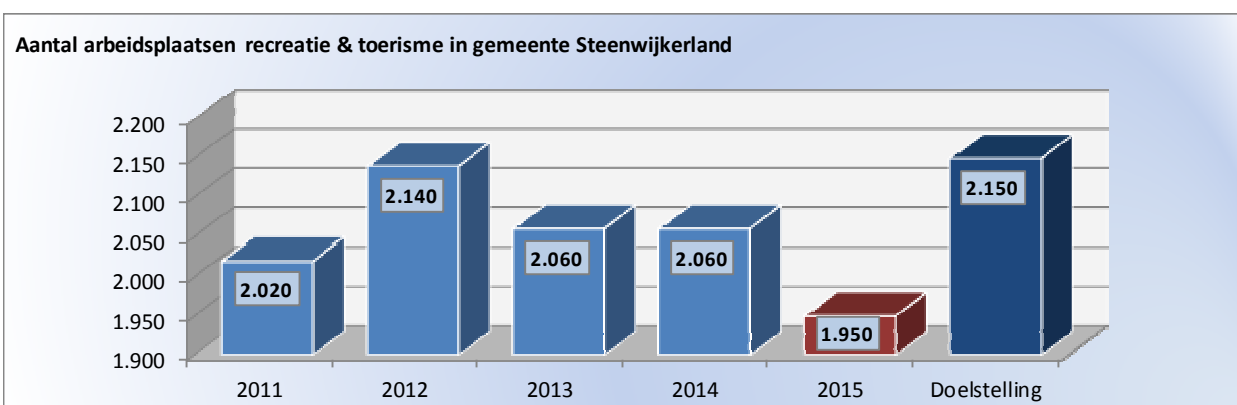
Wim Brus

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In 2015 is door de IGSD een start gemaakt met het zogeheten werkgeversservicepunt. Dit heeft er weliswaar toe geleid dat de uitstroom naar betaald werk is toegenomen (zie boven), maar heeft nog niet de doelstelling bereikt om de werkloosheid op het niveau van de regio Zwolle te krijgen. Hiervoor is de IGSD ook niet alleen verantwoordelijk, ook het UWV en de arbeidsmarkt zelf spelen hierbij een belangrijke rol. Voor wat betreft dit laatste geldt dat ondanks een aantrekkende economie de ontwikkeling van de werkgelegenheid hier nog geen gelijke tred mee houdt, met andere woorden: de groei zet zich nog niet om in meer banen. De match tussen vraag en aanbod blijft daarbij ook een punt van aandacht.

Ambitie 14: Meer kansen voor vrije tijdseconomie

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Tenminste 2.150 personen zijn werkzaam in de vrije tijdssector van Steenwijkerland	Voor de werkgelegenheidscijfers baseren we ons op de gegevens van het LISA databestand. Ondanks de verwachting is het aantal arbeidsplaatsen gedaald naar 1.950. Het toeristische beleid van zowel de Provincie als de gemeente Steenwijkerland staat het stimuleren van werkgelegenheid in de vrijetijdseconomie voorop. In februari 2015 heeft de gemeenteraad voor met name waterrecreatie, samen met de provincie, een investeringsprogramma beschikbaar heeft gesteld van circa € 3.000.000	✗

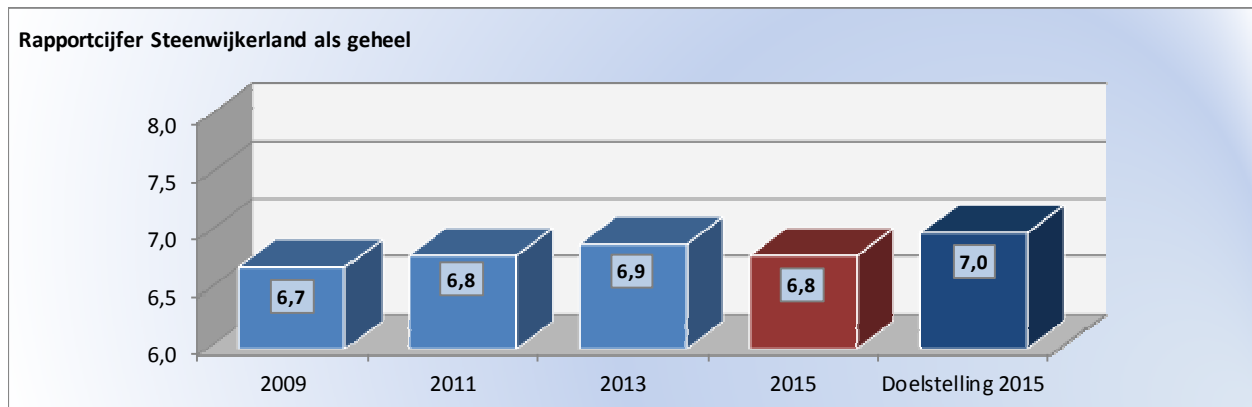

Ontwikkeling doelstellingen

Bij het toeristisch beleid van zowel de gemeente als de provincie staat het stimuleren van arbeidsplaatsen in de vrijetijdseconomie voorop. Het toeristisch bezoek van Aziaten lijkt jaarlijks toe te nemen en de verwachting is dat dit ook werkgelegenheid met zich mee brengt. Daarnaast laat de economie een voorzichtig herstel zien. Ondanks deze positieve ontwikkelingen blijkt uit de datagegevens van LISA (Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen) dat het aantal arbeidsplaatsen is gedaald naar 1.950.

Ambitie 15: Vitaliteit en leefbaarheid centraal

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Tevredenheid Steenwijkerland als geheel een 7	In 2015 is het cijfer een 6,8.	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De algehele tevredenheid over de gemeente loopt met een 6,8 iets achter op onze doelstelling (7,0). Wel is de tevredenheid om er te werken met 0,1 gestegen tot 6,2. De iets lagere score wordt m.n. veroorzaakt door een lagere beoordeling van de gemeente op ontspannings- en uitgaansmogelijkheden.

In het overgangsjaar 2015 van de Regio Zwolle hebben we ons m.n. gericht op de vrijetijdseconomie en de agrifood sector. Wij doen daar actief in mee. De plannen hiervoor worden met ons voorbereid, zodat we in 2016 hier ook optimaal op in kunnen zetten.

In 2015 is met bewoners en ondernemers een integrale visie voor de binnenstad opgesteld. Deze is besproken in de politieke markt van 19 januari jl. Mede op basis van de input van deze bespreking wordt actief ingezet op het opstellen van een investeringsprogramma. In de perspectiefnota 2016 worden hiervoor nadere voorstellen gepresenteerd.

De samenwerking met de Business Club Steenwijkerland verloopt optimaal. Belangrijke stappen zijn gezet t.a.v. "Parkmanagement 3.0". Gezamenlijk worden activiteiten ontplooid en projecten gestart op het gebied van arbeidsmarkt, duurzaamheid en ondernemerschap. De trend van investeren in hardware (openbare ruimte) naar software (dienstverlening, arbeidsmarktbeleid) is dan ook goed zichtbaar.

De gemeenteraad heeft op 1 september 2015 ingestemd met de opdracht een nieuwe toekomstbestendige organisatie voor het nationaal park Weerribben - Wieden. Inmiddels zijn enkele deelprojecten gestart, zoals merkontwikkeling, begrenzing en monitoring. In juni 2016 wordt een conceptvoorstel voor het Nationaal park nieuwe stijl voorgelegd aan de raad.

In 2015 is door een groot aantal gebiedspartners van het beoogde LEADERgebied Noord Overijssel gewerkt aan het opstellen van een ontwikkelingsvisie voor dit nieuwe Europese subsidieprogramma voor versterking van het platteland. In november 2015 hebben Gedeputeerde Staten dit plan vastgesteld. Het subsidieprogramma loopt tot en met 2020. Steenwijkerland zal hierin ook actief participeren. Dat betekent dat bottom up projecten die bijdragen aan een vitaal platteland kunnen worden ondersteund.

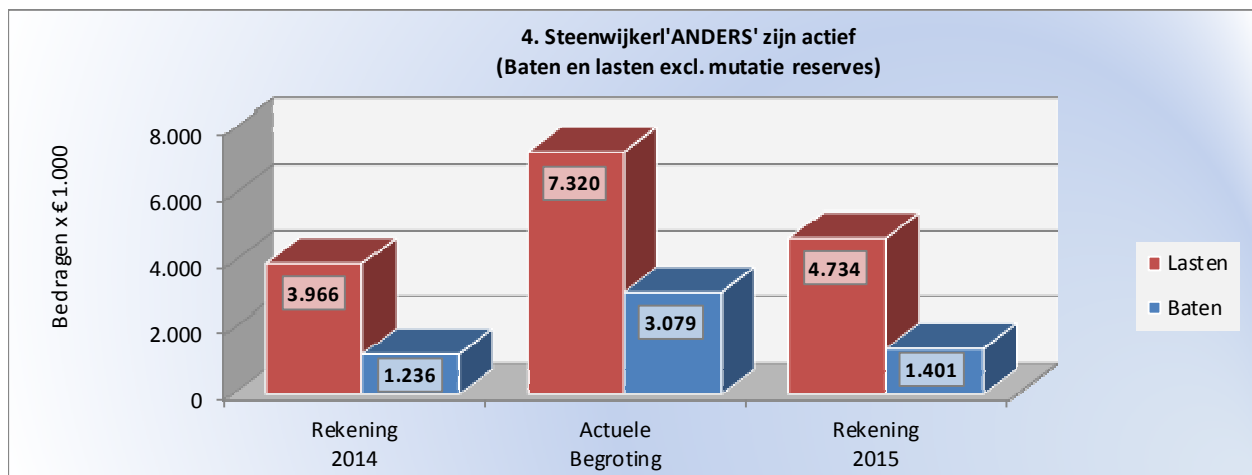
Wij beseffen dat de economie nog kwetsbaar is en dat een lokale overheid geen banen creëert. We faciliteren daarom initiatieven en dragen zorg voor een goed ondernemersklimaat.

Tijd rijp voor slotakkoord

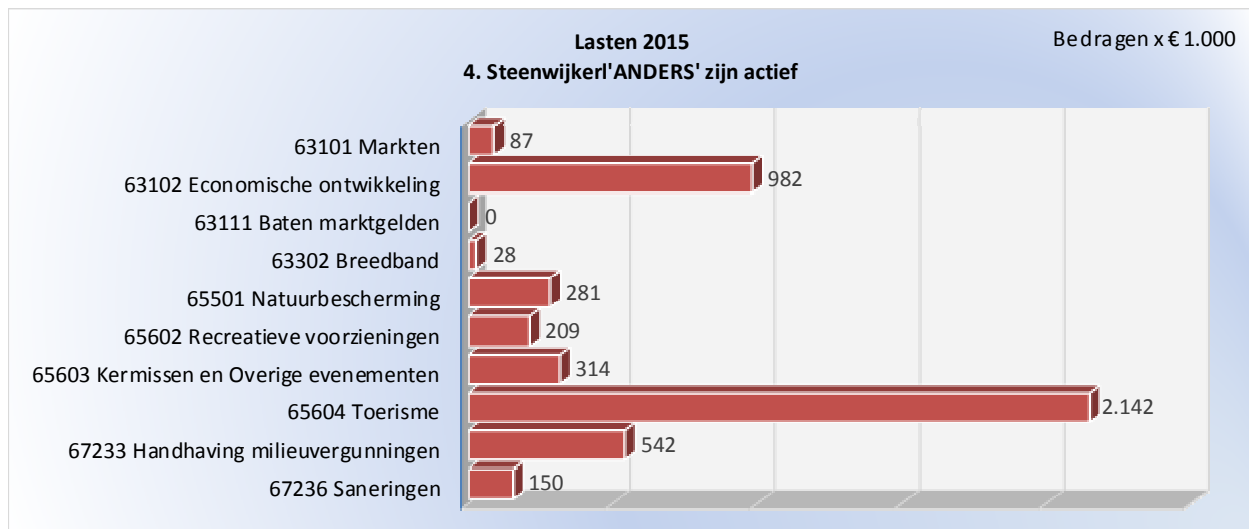
'Het is mooi dat er vanuit de bevolking zelf een toekomstvisie is geschreven voor de binnenstad en de Markt in Steenwijk. Planvorming van onderaf, dan heb je meer kans van slagen. Ondernemers en inwoners pakken hier zelf de handschoen op. Wij zien ook dat de tijd rijp is om het Steenwijkerdiep weer op te pakken. We moeten daar aan de bak om het project te voltooien. 't Diep is nu een doorn in het oog van velen. Door goed overleg met de provincie, Woonconcept en vastgoedeigenaren gaan we hier grote, laatste stappen zetten.'

Wim Brus

Overzicht baten en lasten programma Steenwijkerlanders zijn actief

Waarom is het geld besteed?

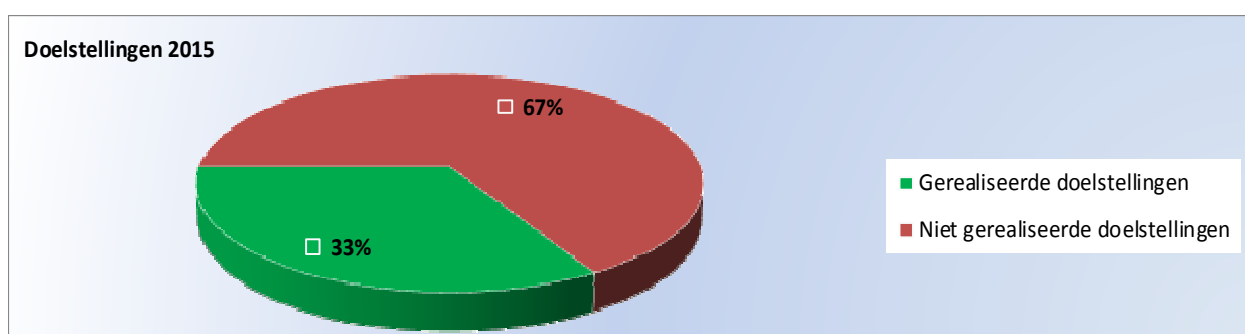
2.5 Financiën en bedrijfsvoering

Waar gaan we voor?

Een sobere, transparante en doelmatige besteding van gemeentelijke gelden. Daar staan we voor. Tegelijkertijd willen we meer bewegingsruimte binnen de gemeentelijke financiën om zo flexibel op toekomstige ontwikkelingen in te kunnen spelen. Omdat we na 2015 geen materieel sluitende begroting konden presenteren met de programmabegroting 2015-2018, zijn we in 2015 gestart met een omvangrijke bezuinigingsoperatie. De richting daarvan is behandeld in de raad op 30 juni aan de hand van de Perspectiefnota. De uitwerking is opgenomen in de programmabegroting 2016-2019.

Verder heeft het jaar 2015 in het teken gestaan van de concretisering en implementatie van de agenda voor de toekomst voor de gemeentelijke organisatie, waarin de thema's Dienstverlening, Participatie, Interne organisatie en Samenwerking centraal staan.

Op het terrein van informatiebeveiliging zijn in 2015 de eerste stappen ondernomen om in 2020 te voldoen aan de baseline informatiebeveiliging gemeenten.

❖ Trends en ontwikkelingen

- ▼ Stijging van ziekteverzuimpercentage naar 5,05%.
- ▼ Rapportcijfer voor de gemeentelijke organisatie niet gestegen.
- ▲ Bezuinigingsoperatie.
- ▲ Strategische Personeelsplanning op koers.

Ambitie 16: Verantwoorde gemeentefinanciën

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
Een lastenverhoging die niet meer dan trendmatig is	De gemiddelde tarieven in 2015 zijn met 3,1% gedaald.	✓

Ontwikkeling doelstellingen

De gemiddelde prijsinflatie bedroeg in 2015 0,95%. De tarieven zijn echter gedaald. Voor de burger betekent dit dus een voordeel. Belangrijke oorzaak was een daling van de tarieven van de rioolrechten met 1%. Daarnaast heeft de burger geld kunnen besparen doordat er minder afvalzakken werden aangeleverd dan begroot. Op COELO atlas is de gemeente Steenwijkerland echter gezakt op de lijst van goedkoopste gemeenten (2014: 164^e en 2015: 173^e). Hierbij dient opgemerkt te worden dat de berekening van de COELO atlas geen rekening houdt met de in onze gemeente doorgevoerde wijziging van omgekeerd inzamelen.

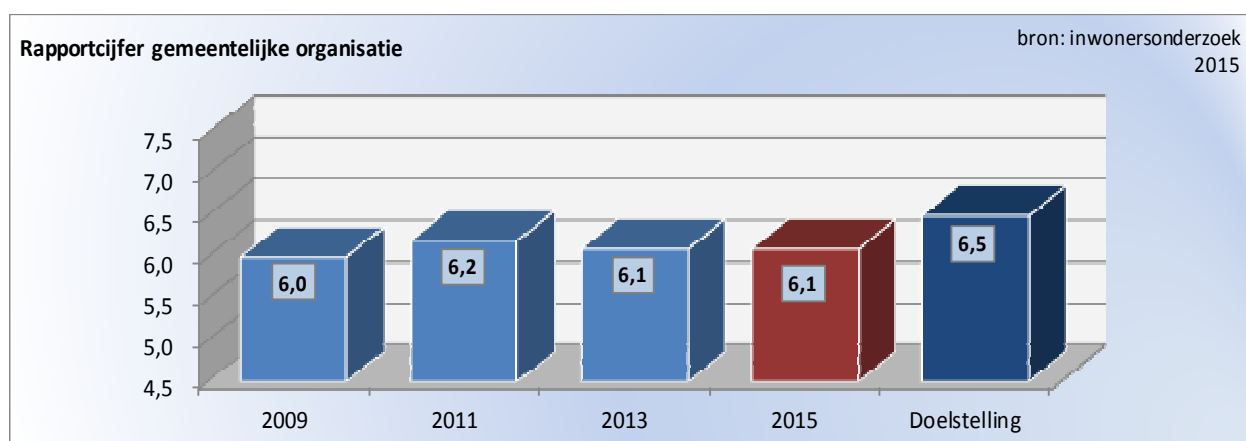
Lastendruk stabiel

'De belastingdruk bleef gelijk in 2015 en dat is iets om trots op te zijn. Het was geen gemakkelijke opgave, maar we hebben nadrukkelijk ingezet op een indexmatige verhoging: geen onnodige lastenverzwaring. Dat is gelukt. Ik vind dat de gemeente hierin ook een verantwoordelijkheid heeft; er wordt tenslotte gewerkt met geld "van niemand", want "geld van iedereen". En met andermans geld moet je gewoon zuinig omgaan.'

Wim Brus

Ambitie 17: Wendbare bedrijfsvoering

Wat wilden we bereiken in 2015?	Wat is er bereikt in 2015?	Gehaald? ✓ = gehaald ✗ = niet gehaald
In 2015 vinden geen integriteitsschendingen plaats en zijn er geen meldingen schending informatievoorziening	Er hebben geen integriteitsschendingen plaats gevonden. Er zijn in 2015 wel meldingen schending informatievoorziening geweest.	✗
Een rapportcijfer voor de gemeentelijke organisatie van 6,5	Het cijfer is gelijk gebleven ten opzichte van 2013: 6,1.	✗

Ontwikkeling doelstellingen

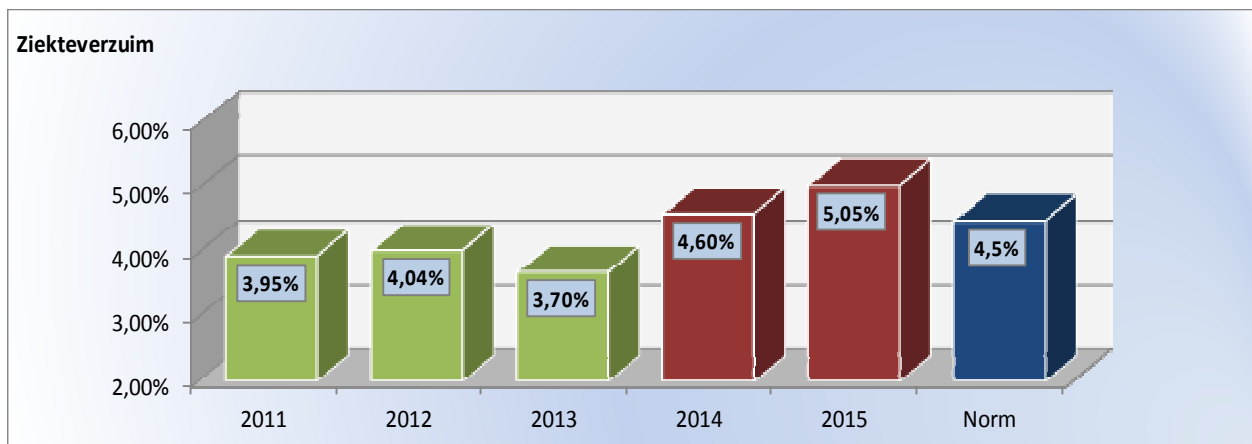
Er hebben geen integriteitsschendingen plaats gevonden. Meldingen van schending van informatievoorziening hebben zich wel voorgedaan. Bij meldingen wordt adequaat gereageerd. Elk incident wordt onderzocht en daar waar nodig worden de noodzakelijke acties ondernomen. Daarnaast is per 1 januari 2016 de meldplicht datalekken in werking getreden. Binnen onze gemeente is een contactpersoon aangewezen waar eventuele datalekken worden gemeld.

Jong bloed in huis

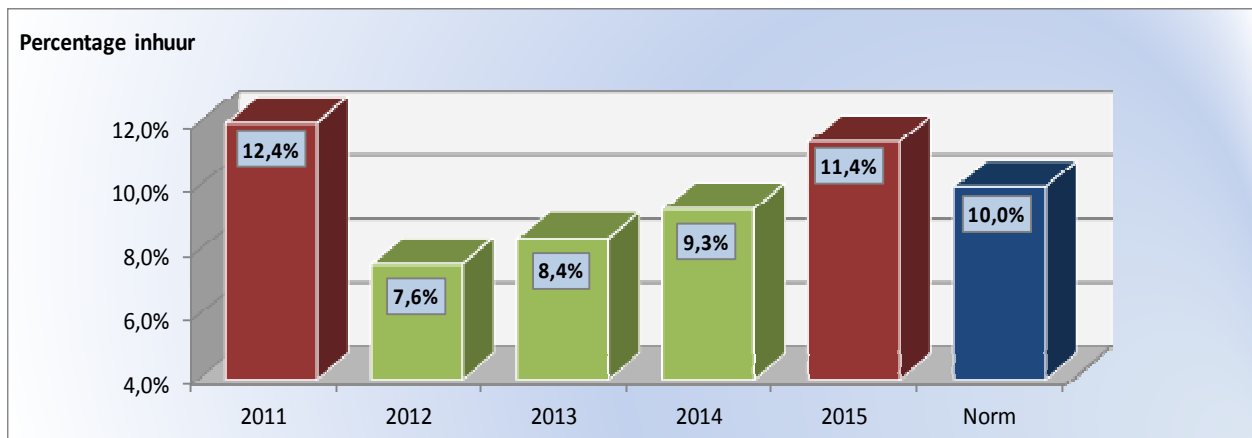
'Een belangrijke actie voor onze bedrijfsvoering was het "generatiepact". Voortgevloeid uit een te eenzijdige leeftijdsopbouw binnen de gemeentelijke organisatie; we hadden behoefte aan jonge mensen. Zodoende is aan zestigplussers in huis de mogelijkheid geboden één dag minder te gaan werken, met behoud van hun volledige pensioen. Het geld dat die actie opleverde is door het college verdubbeld om vijf jonge werknemers in traineeship aan te nemen. Zij werken in twee jaar tijd dwars door alle afdelingen. Heerlijk voor onze organisatie dat we jong bloed in huis hebben.'

Dieke Frantzen

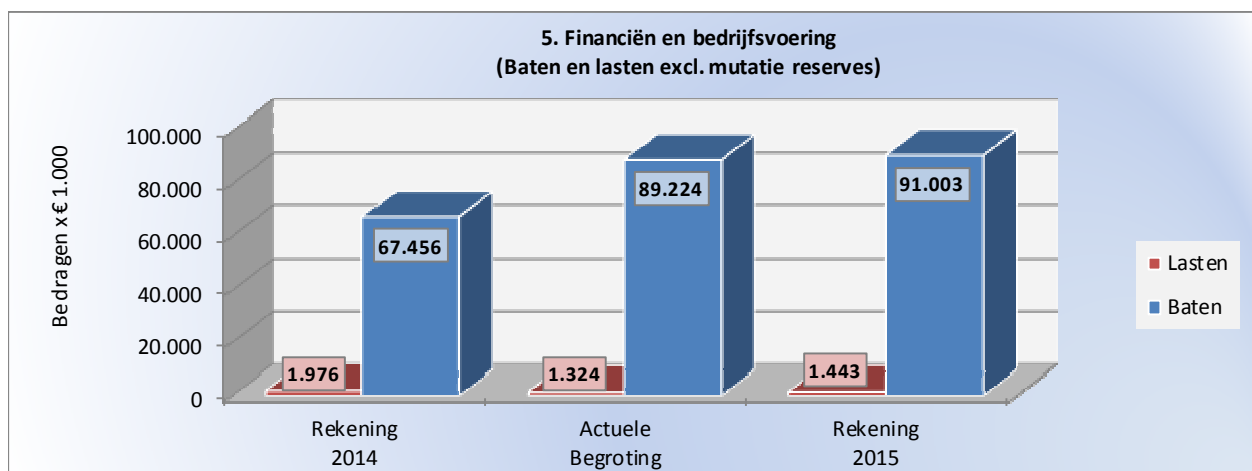
Het ziekteverzuim in de organisatie is in 2015 boven de gestelde doelstelling van maximaal 4,5% uitgekomen: 5,05%.

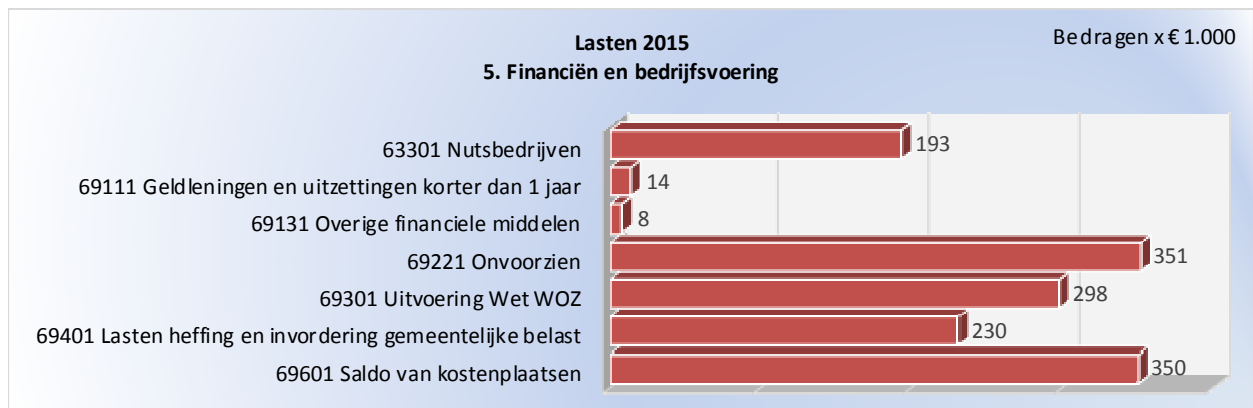
Deels door het hogere ziekteverzuim, maar vooral door de implementatie van de nieuwe taken in het sociaal domein heeft in 2015 meer inhuur plaatsgevonden dan in de afgelopen jaren. Het percentage inhuur is uiteindelijk boven de gestelde doelstelling van maximaal 10% van de loonsom uitgekomen: 11,4%.

Overzicht baten en lasten programma Financiën en bedrijfsvoering

Waarom is het geld besteed?

3. Specifieke paragrafen

3.1 Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn ook in 2015 een belangrijke inkomstenbron voor onze gemeente geweest. Deze inkomsten werden verkregen van burgers en bedrijven, welke gebaseerd zijn op publiekrechtelijke regelingen. Bij het verkrijgen van deze inkomsten is de gemeente aan regels gebonden.

De lokale heffingen zijn onder te verdelen in twee categorieën:

- de belastingen en
- de rechten.

Belastingen zijn heffingen waar geen aanwijsbare tegenprestatie van de overheid i.c. de gemeente tegenover staat.

Beleidsuitgangspunt belastingen

De belangrijkste functie van belastingen is de budgettaire functie. Dit houdt in dat de opbrengst van de heffing bedoeld is voor het financieren van collectieve goederen en diensten waarvan de politiek bepaald dat zij algemeen toegankelijk moeten zijn. Te denken valt onder andere aan wegen, onderwijs, politie, etc..

De raad heeft een grote mate van vrijheid bij het vaststellen van de belastingtarieven. In 2015 zijn de opbrengsten aangepast met de inflatiecorrectie, te weten 0,95%.

Beleidsuitgangspunt rechten

Door het karakter van de rechten als bestemmingsheffing bestaat er een duidelijke relatie tussen de opbrengst van de rechten en de kosten van de door de gemeente geleverde prestatie. Uitgangspunt is daarom een reden voor kostendekkendheid van de betrokken tegenprestatie. De mate van kostendekkendheid bepaalt in principe het in rekening brengen van het tarief aan de inwoner. Het bepalen van de kostendekkendheid van de diverse producten lijkt geen makkelijke kwestie omdat de wijze van kostentoerekening een belangrijke rol speelt.

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in de Leidraad Invordering Gemeentelijke Belastingen. Kwijtschelding wordt verleend over de onroerende zaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Wat de afvalstoffenheffing betreft is het mogelijk dat een burger maximaal € 138,- kwijtschelding krijgt over het vaste tarief met GFT en € 15,08 over het variabele deel.

In 2015 zijn voorlopige kwijtscheldingen verleend, daar de definitieve afrekening van de afvalstoffenheffing in februari 2016 zijn verzonden.

In 2015 zijn 1.153 aanvragen binnengekomen, waarvan er 924 deels of volledig zijn gehonoreerd. 229 verzoeken zijn afgewezen.

bedragen x € 1.000

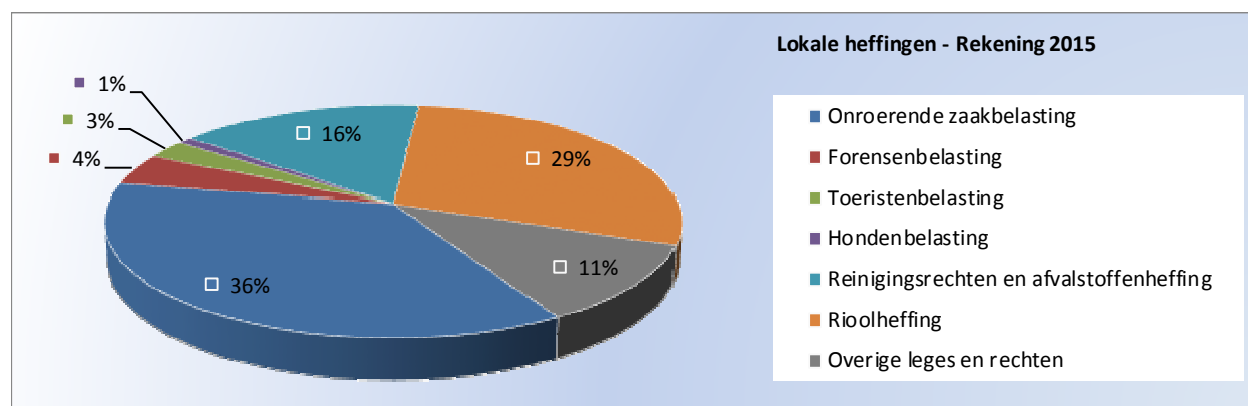
Kwijtscheldingen	Actuele Begroting	Rekening 2015	Verschil	Rekening 2014
Bedrag				
Lasten	- 215	- 208	7 V	- 222
Aantal				
Aantal binnengekomen verzoeken	1.000	1.153	153	1.060
Aantal (deels) gehonoreerde verzoeken	865	924	59	906

Het totale beeld van belastingen en heffingen over 2015 ziet er als volgt uit:

bedragen x € 1.000

Lokale belastingen en heffingen	Actuele Begroting	Rekening 2015	Verschil	Rekening 2014
Belastingen				
Onroerende zaakbelasting gebruikers	1.122	1.092	- 29 N	1.086
Onroerende zaakbelasting eigenaren	5.747	5.758	11 V	5.655
Toeristenbelasting	442	482	40 V	469
Forensenbelasting	801	832	31 V	693
Hondenbelasting	194	187	- 7 N	190
Totaal Belastingen	8.305	8.351	46 V	8.093
Heffingen				
Rioolheffing	5.405	5.473	67 V	5.547
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	3.176	2.981	- 195 N	2.128
Marktgeden	18	23	5 V	26
Totaal Heffingen	8.599	8.476	- 123 N	7.700
Leges en rechten				
Secretarieleges burgerzaken	614	705	91 V	701
Begraafplaatsrechten	433	409	- 24 N	426
Overige leges en rechten	1.258	1.232	- 26 N	723
Totaal Leges en rechten	2.305	2.345	40 V	1.850
Totaal lokale belastingen en heffingen	19.208	19.172	- 36 N	17.644

In onderstaande cirkeldiagram wordt het aandeel van de belastingsoorten en verschillende heffingen in het totaal van de gemeentelijke belastingen in beeld gebracht.

Woonlasten 2015

In het collegeprogramma was afgesproken dat de tarieven van de gemeentelijke belastingen alleen maar trendmatig mochten worden verhoogd met het jaarlijks inflatiepercentage. Uitzondering hierop zijn echter de rioolheffingen en de afvalstoffenheffingen. Deze zijn aangepast in verband met een aantal ontwikkelingen.

Een verdere stijging van de tarieven is bespreekbaar, mits de extra middelen worden geïnvesteerd in de kwaliteit van het voorzieningsniveau, c.q. sociale infrastructuur van de gemeente Steenwijkerland.

Woonlasten eigenaar en gebruiker	2015	2014	Lastenstijging (€)	Lastenstijging (%)
Eigenaar en gebruiker				
OZB eigenaar	€ 212,40	€ 205,01	€ 7,39	3,6%
Afvalstoffenheffing, inclusief GFT	€ 138,00	€ 179,90	€ -41,90	-23,3%
Rioolrechten/rioolheffing	€ 248,75	€ 251,26	€ -2,51	-1,0%
Woonlasten eigenaar en gebruiker	€ 599,15	€ 636,17	€ -37,02	-5,8%

Gebruiker				
Afvalstoffenheffing, inclusief GFT	€ 138,00	€ 179,90	€ -41,90	-23,3%
Rioolrechten/rioolheffing	€ 108,11	€ 109,95	€ -1,84	-1,7%
Woonlasten gebruiker	€ 246,11	€ 289,85	€ -43,74	-15,1%

De lokale belastingdruk is voor de eigenaar met € 37 afgenomen en voor de gebruiker met € 43. Dit is onder andere een gevolg van de verlaging van de vaste component in de afvalstoffenheffing en de rioolrechten/-heffing. Ook speelt de invoering van het omgekeerd inzamelen een rol bij de afvalstoffenheffing. Verder wordt opgemerkt dat de gemeente Steenwijkerland met ingang van 1 januari 2013 het begrip "rioolheffing" in plaats van "rioolrechten". Dit omdat er sprake is van waterbeheer in de ruimste zin van het woord en gaat het niet meer alleen om het afvoeren en verwerken van rioolwater.

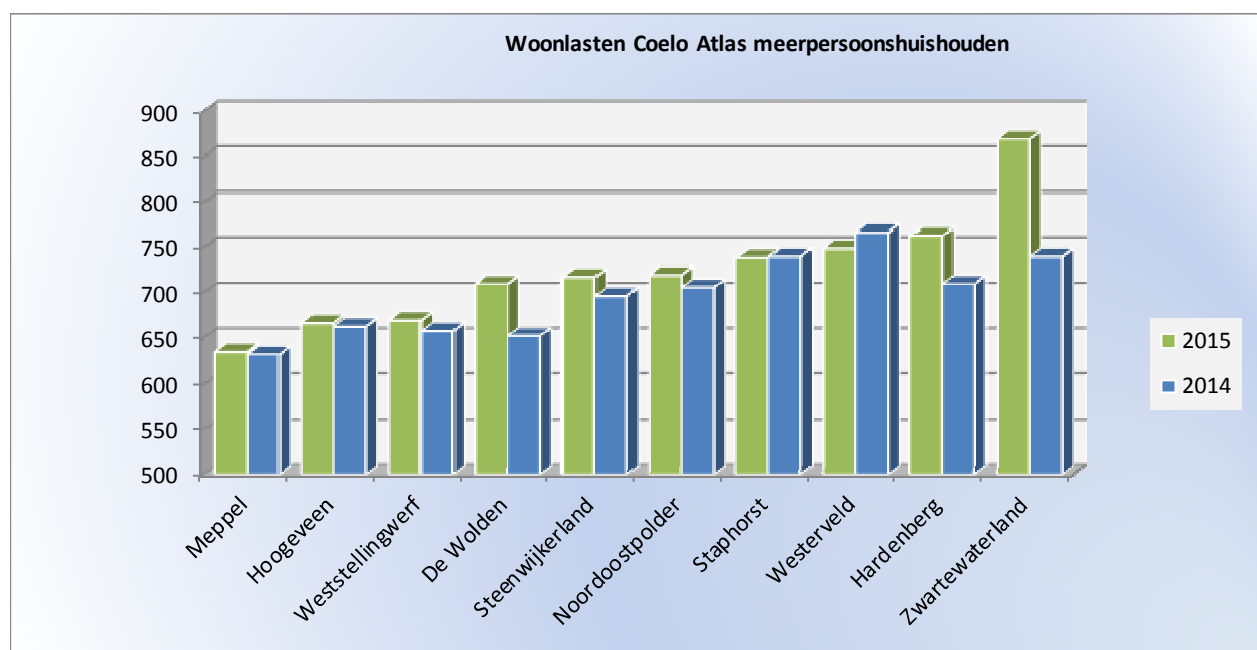
Woonlastendruk COELO

Jaarlijks wordt door het centrum voor Onderzoek van Economie voor Lagere Overheden (COELO) een uitgave verzorgd met hierin een vergelijking van de lasten voor de burger per gemeente. Ter vergelijking is een aantal omliggende gemeenten in beeld gebracht voor 2015 en 2014 respectievelijk de bijbehorende plaats in de COELO atlas.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat de COELO atlas nog geen rekening houdt met door de gemeente Steenwijkerland gewijzigde vorm van afvalverwijdering. Dit zal naar verwachting in de toekomst wanneer meer gemeente overgaan op omgekeerd inzamelen wel het geval zijn. Op basis van onze tariefstelling is de plaats op de ranglijst van 173 aan de hoge kant.

Woonlasten Coelo Atlas meerpersoonshuishouden	2015	2014	Ranglijst 2015	Ranglijst 2014
Meppel	636	633	59	69
Hoogeveen	667	663	98	107
Weststellingwerf	670	658	103	99
De Wolden	710	652	163	88
Steenwijkerland	718	696	173	164
Noordoostpolder	720	706	179	185
Staphorst	739	740	221	255
Westerveld	749	767	237	305
Hardenberg	763	710	260	196
Zwartewaterland	870	740	376	256

Gesteld kan worden dat de doelstelling om ten aanzien van de woonlasten meerpersoonshuishouden bij de goedkoopste 225 gemeenten te behoren is gehaald ondanks een daling van de 164^e plaats naar 173^e plaats.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de nota van aanbidding hebben we gemeld dat het noodzakelijk is dat er een goed inzicht bestaat in de risico's die de gemeente loopt. Op basis hiervan kan een juiste analyse worden gemaakt voor de beoordeling en beheersing van de risico's. De paragraaf weerstand vermogen geeft aan hoe robuust de begroting is geweest van de gemeente Steenwijkerland. Opgemerkt wordt dat het proces van risicocontrol nog de nodige aandacht verdient.

Daarom heeft het college de volgende doelstellingen gehanteerd:

- dat het optreden van risico's mag geen effect hebben op de uitvoering van bestaand beleid en op de gemeentelijke voorzieningen;
- dat er een koppeling van het risicoprofiel bestaat tussen het risicoprofiel en de omvang van de weerstandscapaciteit;
- dat de (project)risico's worden beheerst;
- dat het bewust denken in risico's een onderdeel is van de beleidsprocessen.

Risicomangement

Dit is het identificeren van kwantificeren van risico's, alsmede het vaststellen van beheersmaatregelen om risico's zoveel mogelijk te voorkomen. Belangrijk is dat bewust nagedacht moet worden over mogelijke risico's bij onze beleidsprocessen.

Bij het opstellen van de begroting is getracht het risicomangement verder te verbeteren. Hierbij gaat het om de volgende zaken:

- de processen binnen onze organisatie zodanig in te richten en op te zetten, zodat risico's worden voorkomen, c.q. worden weggenomen dan wel in een vroeg stadium worden onderkend en herkend;
- de risico-inventarisatie zo goed mogelijk te voorzien van een plan van aanpak om deze risico's te beheersen. Dit houdt in dat maatregelen worden genomen om risico's weg te nemen.

Overigens kan het ook voorkomen dat voor niet-beïnvloedbare risico's, dus risico's waar de gemeente niets aan kan doen, vooraf geen maatregelen getroffen kunnen worden.

Bij de begroting hebben we een inventarisatie gemaakt van de risico's om te komen tot een risicoprofiel voor onze gemeente. Hieronder treft u de diverse beleidsterreinen aan waarbinnen de risico's in de begroting zijn benoemd:

- Stichting GovUnited;
- Uitwijkproject;
- Renterisico's;
- Zwembad en sporthal De Waterwyck;
- Belastingverordeningen;
- Invoering vennootschapsbelasting;
- Groot onderhoud gemeentefonds;
- Vermindering legesinkomsten door herschikken verantwoordelijkheid bouwbesluit;
- Wettelijk opgelegde fysieke RUD i.p.v. netwerkvariant;
- Achterstallig onderhoud openbare ruimte;
- Participatiewet;
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO);
- Jeugdzorg;
- Diverse investeringsprojecten;
- Ruimte voor ruimteregeling (Eeserwold);
- Planschade bestemmingsplannen;
- Wet Werk en Bijstand (WWB).

Stichting GovUnited

Sinds 13 juli 2013 is GovUnited een zelfstandige stichting en dus ook geheel zelfstandig verantwoordelijk voor haar financiële huishouding. Het op eigen benen staan en wegwerken van de reeds opgebouwde schuld in combinatie met een beperkt aantal deelnemende gemeenten vraagt een scherpe sturing op de financiën.

De schulden zijn ondertussen betaald door de deelnemende gemeenten en worden middels een korting op de bijdrage verrekend. Daarnaast is met de grote debiteur een regeling getroffen waarbij 93% van de facturen wordt betaald. Ten slotte is besloten de stichting per 13 oktober 2016 op te heffen en er is reeds een executiereserve aangelegd. Gezien de opheffing over ruim een half jaar gaat de stichting ook geen nieuwe verplichtingen meer aan. Het risico is hiermee beperkt. Inmiddels zijn de nodige stappen ondernomen waardoor het contract per medio oktober 2016 wordt beëindigd. Verder is voor de continuering van de dienstverlening een alternatieve leverancier gecontracteerd.

Uitwijkproject

De gemeente Steenwijkerland heeft het absolute wettelijke minimum geregeld voor uitwijk via het CUC (Computer Uitwijk Centrum te Lelystad). Alhoewel de kans dat een uitwijk in verband met brand of iets dergelijks gemaakt moet worden is zeer klein.

De gemeente wil haar dienstverlening aan inwoners en ondernemers niet langdurig onderbreken bij calamiteiten en/of beschadiging van de systemen op Vendelweg 1. Daarom is met Meppel een convenant gesloten om een deel van de ICT-systemen in Meppel te plaatsen. Hierdoor is het mogelijk om, zonder verlies van gegevens, de volgende werkdag de dienstverlening te hervatten op een andere locatie (b.v. Werf Groot Verlaat of loket in Meppel). Het risico voor lange (langer dan 48 uur) onderbreking van de ICT-voorzieningen is daarmee kleiner dan 2% per jaar.

De implementatie is gestart en verwacht wordt dat dit in het 4^e kwartaal van 2016 is gerealiseerd. Gedurende deze periode is de uitwijk via het CUC gewaarborgd.

Zwembad en sporthal De Waterwyck

Zowel het zwembad als de sporthal maken onderdeel uit van het complex De Waterwyck. Praktijk zal moeten uitwijzen of dit binnen de opgestelde exploitaties en beschikbaar gestelde subsidiebedragen kan worden gerealiseerd. Het overschrijdingsrisico werd ingeschat op 10% en valt onder de categorie met een laag risico. De overschrijding in de jaarrekening bedraagt € 180.000.

Invoering Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsbelastingplicht ingevoerd voor overheidsondernemingen. Dit heeft gevolgen voor de bedrijfsvoering van de gemeente. Onder begeleiding van EFK Belastingadviseurs is er een inventarisatie en risico analyse uitgevoerd. Voor het gros van de activiteiten geldt dat niet voldaan is aan de ondernemingscriteria voor de vennootschapsbelasting. Voor veel activiteiten geldt dat ofwel sprake is van het aanbieden van een collectief goed (geen deelname aan het economisch verkeer) of sprake is van structureel verlieslatende activiteiten.

Een deel van het grondbedrijf zal vrijwel zeker belastingplichtig worden. Dat geldt in ieder geval voor de actieve grondexploitaties. De opbrengsten van het grondbedrijf worden per 2016 opgenomen in de aangifte vennootschapsbelasting (Vpb). Tevens dient het aan deze activiteiten toe te rekenen vermogen te worden gewaardeerd op de fiscale openingsbalans. Het te betalen bedrag aan Vpb op de grondexploitatie is op korte termijn beperkt, tenzij in 2016 een enorm herstel in de vastgoedmarkt optreedt. Naarmate er tijd verstrijkt neemt het risico op een hoger te betalen bedrag aan Vpb toe.

De inventarisatie van het vastgoed is nog niet compleet. Hier is mogelijk sprake van belastingplicht bij verhuur aan derden. Verder verleent de gemeente diensten aan derden die mogelijk aan belastingheffing onderworpen zullen worden als de gemeente daar winst mee behaalt.

Voor 2015 is via de Perspectiefnota eenmalig € 20.000 budget beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Vpb. In 2015 werd € 13.000 van dit budget gebruikt voor de inhuur van externe adviseurs, voor training en opleiding zijn reguliere budgetten benut. Voor de inventarisatie in 2015 is gebruik gemaakt van interne capaciteit. Door de samenwerking met de gemeente Dalfsen, Staphorst en Zwartewaterland worden gemeenschappelijke kosten voor training en advies evenredig verdeeld. Ook wordt kennis en ervaring uitgewisseld. De invoering van de belastingplicht voor de Vpb zal in 2016 en 2017 een mogelijke extra investering vergen voor de gemeente door de extra (structurele) werkzaamheden, benodigde inhuur van externe adviseurs/deskundigen en opleidingen van personeel van ca.€ 50.000. Bij de begroting 2015 werd het mogelijke risico ingeschat op € 250.000.

Groot onderhoud gemeentefonds

Het groot onderhoud is in twee fasen doorgevoerd. Uitvoering van groot onderhoud aan het gemeentefonds wijzigt de omvang van de gemeentefonds niet. Wel worden de gelden anders verdeeld over de clusters. Dat leidt tot herverdeeeffecten.

In de eerste fase zijn met ingang van 2015 de clusters logischer ingedeeld. Daarnaast is driekwart van de clusters voorzien van nieuwe ijkpunten op basis van kostenoriëntatie. Ook is de wijziging van de Wet BAG ingeweven. Voor 2015 bedragen de herverdeeeffecten voor de gemeente Steenwijkerland € 613.000 negatief.

In de tweede fase zijn met ingang van 2016 de laatste clusters van nieuwe ijkpunten voorzien. Het gaat om de (sub)clusters Werk en Inkomen (W+I), Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en StadsVernieuwing (VHROSV) alsmede Brandweer en Rampenbestrijding (B+R). Daarnaast is uit de eerste fase nogmaals gekeken naar het subcluster Onderwijshuisvesting, wat overigens geen nieuwe gezichtspunten opleverde.

De adviesinstanties RFV (Raad voor de financiële Verhoudingen) en VNG hadden aanmerkingen op de onderzoeksmethode van het subcluster VHROSV. Dit subcluster wordt opnieuw onderzocht worden en de effecten worden dan met ingang van 2017 verwerkt in de Algemene uitkering.

In de risicoparaagraaf van de programmabegroting werd het mogelijke nadeel van de tweede fase voor 2016 ingeschat op € 200.000. Deze berekening was gebaseerd op het gegeven dat reeds 75% van het gemeentefonds van groot onderhoud was voorzien. Dit percentage kwam overeen met € 600.000. Derhalve is 25% gelijk aan € 200.000.

Uit de meicirculaire 2015 blijkt echter een positief herverdeeeffect van de tweede fase voor onze gemeente in 2016 ca. € 500.000. Dit effect kan nog worden beïnvloed door het nader onderzoek van het cluster VHROSV, waarbij de resultaten naar verwachting verwerkt in de meicirculaire 2016.

Het positieve herverdeeeffect van de tweede fase doet zich met name voor bij plattelandsgemeenten met een groot buitengebied.

Vermindering legesinkomsten door herschikken verantwoordelijkheid bouwbesluit

Minister Blok had een wetsvoorstel in voorbereiding om de verantwoordelijkheden in de bouwketen te wijzigen. De verantwoordelijkheid voor het toetsen aan en het toezicht houden op het bouwbesluit, komt daarmee volledig bij de markt te liggen. De handhaving blijft een taak voor de overheid. De minister had de intentie om het wetsvoorstel in 2015 nog van kracht laten gaan. De leges die geïnd worden voor dit deel komen te vervallen.

Op dit moment is nog onduidelijk hoe de Verbetering kwaliteitsborging bouw zal worden ingevuld. Het door minister Blok ingediend wetsvoorstel is door de Raad van State beoordeeld. Tot op dit moment is het advies van de Raad van State niet openbaar. Signalen over de haalbaarheid van de wet verschillen bijzonder. Minister Blok heeft toegezegd op 16 maart 2016 met een reactie te komen, waarin hij aan zal geven of en hoe hij met het wetsvoorstel verder gaat. Gemeente Steenwijkerland zal dit scherp volgen en op de mogelijke consequenties voor taken en leges anticiperen.

De lagere legesinkomsten in 2015 zijn nog geen gevolg van de herschikking verantwoordelijkheid bouwbesluit, maar eerder een na-ijfeffect van de economische crisis.

Wettelijk opgelegde fysieke RUD i.p.v. netwerkvariant

De Staatssecretaris zou eind 2014 de RUD 's evalueren, waaronder de netwerk RUD IJsselland. In openbare bijeenkomsten laat zij zich negatief uit over de netwerk RUD en wil naar een fysieke RUD toewerken daarbij is met name de juridische constructie voor haar een belangrijk argument, een GR i.p.v. bestuursovereenkomst. De belangrijkste reden is gelegen in de aanleiding van de RUD 's om meer afstand tot het lokale bestuur te organiseren voor het taakveld vergunningen, toezicht en handhaving.

Uiteindelijk heeft op 22 september 2015 de Eerste Kamer de Wet verbetering toezicht en handhaving aangenomen. Een van de consequenties van deze wet is dat een omgevingsdienst in netwerkform niet langer is toegestaan voor het Basistakenpakket milieu.

Aangezien de Eerste Kamer bovengenoemde wet pas op 22 september 2015 heeft aangenomen en heeft besloten dat met ingang van 1 januari 2018 alle RUD's een wettelijk opgelegde fysieke RUD moet zijn heeft dit geen gevolgen gehad voor de jaarrekening 2015.

Achterstallig onderhoud openbare ruimte

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte wordt gebruik gemaakt van speciale computerprogramma's. De afgelopen jaren is hard gewerkt aan het op orde brengen van deze programma's. Ondertussen is het gehele areaal ingevoerd. D.m.v. inspecties wordt de staat van onderhoud bepaald. Op basis van deze gegevens wordt de besteding van het jaarlijkse onderhoudsbudget bepaald. Het risico van schade als gevolg van achterstallig onderhoud is afhankelijk van de gekozen frequentie van inspecteren. Voor de frequentie die op dit moment wordt gehanteerd is een schade van 4% van het onderhoudsbudget reëel. Het totale onderhoudsbudget bedraagt ongeveer € 6 mln., zodat rekening moet worden gehouden met een bedrag van afgerond € 250.000.

De realisatie van het onderhoudsbudget heeft plaatsgevonden binnen de begroting 2015.

Participatiewet

Bij de begroting is rekening gehouden met de invoering van de participatiewet per 1 januari 2015. Daarom is het proces opgestart om te komen tot een vergaande samenwerking tussen Noord-Westgroep en de IGSD Steenwijkerland-Westerveld. Met de invoering worden de huidige budgetten voor re-integratie en sociale werkvoorziening samengevoegd in één participatiebudget. Dit gaat echter wel gepaard met forse bezuinigingen. Daarnaast moet ook nog rekening worden gehouden met een taakstellende bezuiniging bij de IGSD en resteert er nog een tekort voor de komende jaren voor de nieuwe uitvoeringsorganisatie. Het realiseren van de taakstelling alsmede het wegwerken van het resterende tekort brengt een risico met zich mee.

In de najaarsnota is ten eerste een budget van € 469.000 uit de reserve Frictie IGSD beschikbaar gesteld voor gemaakte frictiekosten. Dit bedrag is bijna geheel gebruikt. Daarnaast bleek bij de NWG een tekort te gaan ontstaan waarvoor een budget van € 500.000 werd toegevoegd. Hiervan was uiteindelijk € 300.000 nodig.

WMO

Met de nieuwe WMO zijn er taken en budgetten (inclusief kortingen) overgeheveld naar de gemeente. De overheveling van de budgetten was gebaseerd op historische uitgaven. Het risico bestond dat de gegevens waarop de budgetten zijn gebaseerd wel klopten met de werkelijke verplichtingen. Daarnaast heeft de raad besloten vernieuwend beleid ten aanzien van het begrip "algemeen gebruikelijk".

Onderdeel van deze wet is de huishoudelijke zorg en de individuele voorzieningen. Ook hier is sprake van een openeind financiering. Afhankelijk van het aantal aanvragen en de hoogte van de uitkeringen kunnen er onder- dan wel overschrijdingen plaatsvinden.

Het eventuele overschrijdingsrisico op de uitgaven (minus inkomsten) wordt ingeschat op 10% met een lage risicokans.

Als gevolg van een dalend beroep op de individuele voorzieningen en de hulp bij het huishouden is het risico voor dit onderdeel juist ingeschat en is er geen sprake geweest van een overschrijding van de budgetten.

Jeugdzorg

Op 1 januari 2015 is de Jeugdwet in werking getreden. Hiermee wordt de verantwoordelijkheid voor de gehele jeugdzorg bij de gemeenten gelegd. De hiermee gepaard gaande budgetten worden (met een forse korting) overgeheveld naar de gemeente, voornamelijk gebaseerd op historische uitgaven. Risico's in relatie tot deze overheveling bestaan uit:

De vraag of de gegevens waarop de budgetten zijn gebaseerd kloppen en er in werkelijkheid niet meer verplichtingen zijn, in acht genomen dat de gemeente zorg moet dragen voor continuïteit van zorg (overgangsrecht)

Omstandigheden bij individuele jeugdigen waardoor (plotseling) veel meer gebruik gemaakt moet worden van dure, gesloten of 24 uren, zorg. Dit gebruik is in verhouding gering maar heeft meteen veel invloed op het budget wanneer het meer wordt rechtstreekse verwijzingen door huisarts, medisch specialist en jeugdarts, alsmede de kosten voor inzet van jeugdhulp op last van de rechter. De gemeente is verantwoordelijk voor de financiering de vraag of 'de beweging naar voren' meer innovatieve hulp en zorg bij de toegang gerealiseerd kan worden. Inzet hierbij is dat zwaardere en duurdere zorg voorkomen kan worden. Uiteindelijk is er geen overschrijding op deze budgetten geweest.

Diverse investeringsprojecten

Evenals bij de grondexploitaties zijn voor de lopende investeringsprojecten op basis van de Risman methode de risico's in beeld gebracht.

Projecten waar de grootste risico's worden gelopen zijn:

- Gele gebieden Ossenzijl;
- Voorpoort te Vollenhove;
- Steenwijkerdiep.

De risico's zijn met name gelegen in de vertraging van de uitvoering van de plannen.

Voorpoort

Het project Voorpoort omvat de herontwikkeling van het winkelcentrum van Vollenhove en bestaat uit het transformeren van vastgoed en de herinrichting van het openbaar gebied. De gemeente werkt samen met een private ontwikkelaar. Voor het project zijn verschillende panden aangekocht. Het vastgoed is doorverkocht aan de ontwikkelaar. Alle vastgoedtransacties zijn afgehandeld. Het project is in zijn geheel gerealiseerd, er moet alleen een laatste stuk openbare ruimte worden ingericht. Hiervoor is nog budget beschikbaar. De risico's van dit project zijn derhalve zeer beperkt.

Ruimte voor Ruimte regeling (Eeserwold)

Op 9 juni 2006 is er tussen de provincie Overijssel en de gemeente Steenwijkerland een bestuursovereenkomst gesloten in het kader van de regeling Ruimte voor Ruimte met het plangebied Eeserwold. De provincie verleent daarmee planologische ruimte om Eeserwold te kunnen ontwikkelen in ruil voor een financiële compensatie van € 2.221.931. Het ging daarbij om de bouw van minimaal 154 en maximaal 170 woningen. Het gebied Eeserwold wordt door een private partij ontwikkeld. Als gevolg van de crisis op de woningmarkt loopt de verkoop al enige tijd achter op de prognose. Voor het te actualiseren bestemmingsplan Eeserwold wordt in overleg met de ontwikkelaars en de provincie gewerkt aan de beperking van het aantal te bouwen woningen in de planperiode tot 2025.

Planschade

In het kader van het project actualisatie is een planschaderisicoanalyse opgesteld. Door het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen en het daarin opnemen van flexibelere planvoorschriften bestaat er een risico op planschade. Tot maximaal 5 jaar na inwerkingtreding van de planschade veroorzakende maatregelen kan iemand zich melden. De reserve planschade is ingesteld voor opvangen van financiële claims.

Bij het vaststellen van de herziening van de Nota Grond- en ontwikkelbeleid op 8 december 2015 is besloten de voeding vanuit de grondexploitaties aan de reserve planschade te schrappen en de reserve planschade op te heffen. Op dat moment is ook besloten om in de PPN 2016 structureel een bedrag van € 25.000 op te nemen voor planschade.

Wet Werk en Bijstand (WWB)

Met de inwerkingtreding van de WWB per 1 juli 2004 is de gemeente volledig financieel verantwoordelijk geworden voor het bijstandsgedeelte van de wet. Het in de begroting opgenomen te ontvangen budget betreft een voorlopige inschatting van hetgeen door het rijk toegekend gaat worden. In oktober van het begrotingsjaar wordt het definitieve budget bekend gemaakt.

De hoogte van het budget is afhankelijk van de conjuncturele ontwikkelingen op landelijk niveau. Bij minder verstrekte bijstandsuitkeringen dan van te voren is ingeschat wordt het budget naar beneden bijgesteld, bij meer verstrekte bijstandsuitkeringen wordt het budget naar boven bijgesteld.

Het overschrijdingsrisico werd ingeschat op 10% en valt onder de categorie met een ruime risicokans.

Bij de begroting werd rekening gehouden met 725 bijstandsuitkeringen. Het geschatte gemiddelde bedrag van een uitkering was € 14.100 per jaar. De afwijking wordt berekend op 10% van het bedrag dat is opgenomen aan te verstrekken uitkeringen met een ruime risicokans.

Bij de perspectiefnota 2015 is het gemiddeld aantal bijstandsuitkeringen over 2015 al bijgesteld naar 820. Bij de Najaarsnota is het aantal nog een keer bijgesteld, nu naar 875, met een gemiddelde uitkering van € 13.800. Uiteindelijk is het gemiddeld aantal cliënten uitgekomen op 852 en een gemiddelde uitkering van € 13.530.

Rioolrechten

Met betrekking tot de rioolheffing lopen momenteel 2 beroepszaken.

Ten eerste een cassatieprocedure bij de Hoge Raad met betrekking tot de rioolheffing 2013. Deze zaak betreft een verzamelgebouw, een loods met verschillende opslagunits die verhuurd worden aan derden. De rioolheffing is per unit in rekening gebracht. Namens de eigenaar van de loods is (kort gezegd) een beroep gedaan op het gelijkheidsbeginsel. Campings worden voor de aanslagoplegging (net als in de Wet WOZ) als één geheel aangemerkt. Niet alle huurkavels krijgen een afzonderlijke aanslag, de eigenaar/exploitant van de camping betaalt voor het geheel. De eigenaar van de loods wil dit ook, dus één aanslag voor het gehele pand en geen aanslagen per afzonderlijke unit. De rechtbank heeft het beroep ongegrond verklaard, het gerechtshof het hoger beroep gegrond. Namens de gemeente heeft de VNG cassatie bij de Hoge Raad ingesteld tegen deze uitspraak. Een cassatieprocedure duurt lang. Naar verwachting wordt eind 2016 / begin 2017 uitspraak gedaan. De mogelijke financiële gevolgen van deze zaak op zich zijn niet noemenswaardig.

Ten tweede loopt nog ingediend beroep bij de rechtbank tegen de rioolheffing 2013. Ook in deze procedure wordt een beroep op het gelijkheidsbeginsel gedaan, onder verwijzing naar campings. Hiernaast wordt in deze procedure aangevoerd dat de opbrengst van de rioolheffing hoger is dan de kosten. Dit is niet toegestaan, de rioolheffing mag (maximaal) kostendekkend zijn. We hebben een overzicht van de kosten en baten ingediend bij de rechtbank. Volgens de eiser rekenen we kosten toe aan de rioolheffing die daaraan niet toegerekend mogen worden. In het overzicht hebben we echter nog een behoorlijke marge tussen de baten en de lasten. Er moeten veel lasten door de rechter afgekeurd worden om boven 100% kostendekking uit te komen. Als je boven 110% kostendekking zit, is de gehele verordening onverbindend en wordt de aanslag vernietigd. We verwachten niet dat hiervan sprake zal zijn. Zit je bijvoorbeeld op 105%, dan moet de aanslag met 5% verlaagd worden. De financiële gevolgen zijn in dat geval relatief beperkt.

Dit zou anders kunnen zijn wanneer het beroep op het gelijkheidsbeginsel gegrond wordt verklaard. Op dit moment kan nog niet gezegd worden wat de gevolgen precies zijn wanneer dit het geval is. Dit is echt afhankelijk van de uitspraak, het kan alle kanten op. In het meest ongunstige geval mogen we maar 1x aanslaan (net als bij een camping), maar dit kunnen de deskundigen van de VNG en onze jurist zich niet voorstellen. Aangezien het wel om een bedrag van circa € 500.000 aan rioolheffing per jaar gaat, zijn de financiële gevolgen in dat geval erg groot. De gevolgen worden nog groter doordat inmiddels de aanslagen 2014, 2015 en 2016 ook op dezelfde wijze zijn opgelegd en hiertegen ook bezwaar is of zal worden gemaakt. Voor deze jaren zal de uitspraak ook gevolgen hebben. Gezien de duur van de procedures is het niet te verwachten dat we met een eventuele negatieve uitspraak rekening kunnen houden in de verordening voor 2017, dus dan komt dat jaar er ook nog bij.

Overigens betreft dit tweede beroep inhoudelijk van een heel andere situatie dan het geval van de eerste cassatieprocedure (één loods). Hoewel beide procedures deels over hetzelfde gaan (het gelijkheidsbeginsel in relatie tot campings), wil dit dus niet zeggen dat als de Hoge Raad uitspraak heeft gedaan, ook meteen duidelijk is wat we met de aanslag(en) van het tweede beroep moeten doen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking had, c.q. kon beschikken om onverwachte tegenvallers op te vangen mochten deze zich voordoen. Uit onderstaande tabel blijkt dat de weerstandscapaciteit in 2015 € 172,42 per inwoner bedroeg. Een stijging van plm. € 20 ten opzichte van 2014 en een gevolg is van een storting van € 900.000 welke bij de programmabegroting 2015-2018 is vastgesteld.

Weerstandscapaciteit	Begroting 01-01-2015	Rekening 31-12-2015	Rekening 31-12-2014
Weerstandscapaciteit vermogen			
Algemene reserve vaste buffer	€ 7.471.100	€ 7.471.100	€ 6.571.100
Weerstandscapaciteit exploitatie			
Onvoorzien	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal weerstandscapaciteit	€ 7.471.100	€ 7.471.100	€ 6.571.100
Aantal inwoners	43.379	43.330	43.207
Weerstandscapaciteit per inwoner	€ 172,23	€ 172,42	€ 152,08

Diverse kengetallen

Met ingang van de jaarrekening voor 2015 is de gemeente op grond van regelgeving verplicht om inzicht te geven in de ontwikkeling van geldstromen en de hoogte van deze schuld.

Hierbij gaat het om de volgende kengetallen:

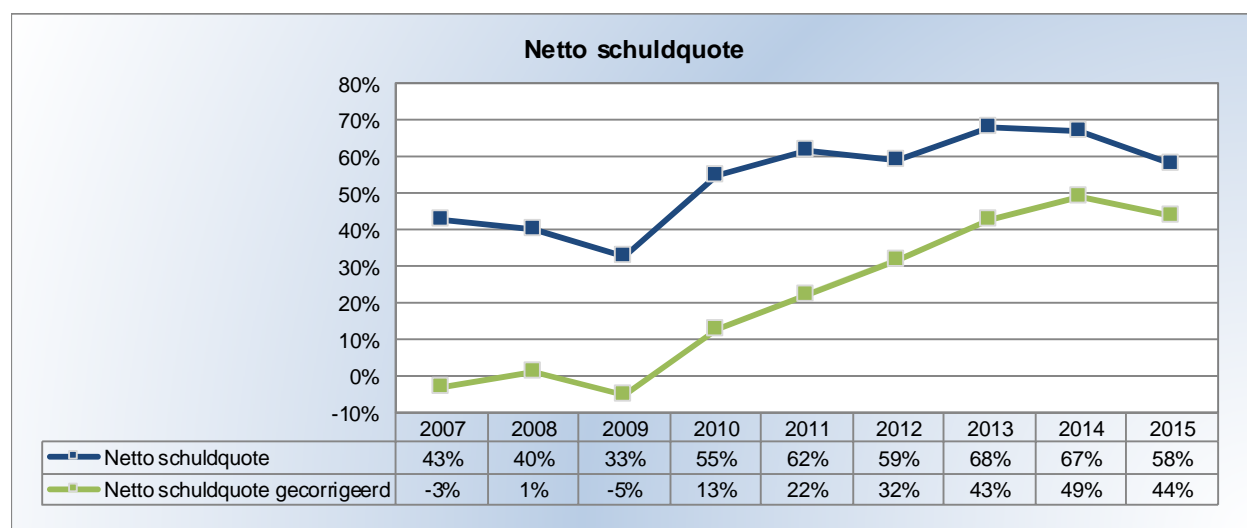
1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen;
2. Solvabiliteitsratio;
3. Grondexploitatie;
4. Structurele exploitatieruimte en
5. Belastingcapaciteit.

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2015-2018 is hier nog geen aandacht besteed.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schulden ten opzichte van de eigen inkomsten van de gemeente. Als stelregel geldt dat hoe hoger de inkomsten zijn des te meer schuld een gemeente mag aangaan. Normaliter bevindt deze schuldquote zich in de bandbreedte tussen 0% en 100%. Doordat er bijvoorbeeld net grote investeringen of een flinke meevaller is geweest is de netto-schuldquote hoger of lager. De netto –schuldquote voor onze gemeente kent een vrij constante stijgende trend van ca. 40% in de periode 2007-2008 naar 58% in 2015.

De schuldquote geeft een vertekend beeld door uitgeleende gelden aan derden en verbonden partijen. Met name de verstrekte leningen aan de woningcorporaties (Wetland Wonen en Woonconcept) en de nutsbedrijven (Vordering op Enexis en Vitens) zijn hiervan een goed voorbeeld. Daarom moet de netto schuldquote nog worden gecorrigeerd voor uitgeleende gelden. In de volgende grafiek is de ontwikkeling van beide schuldquotes weergegeven.

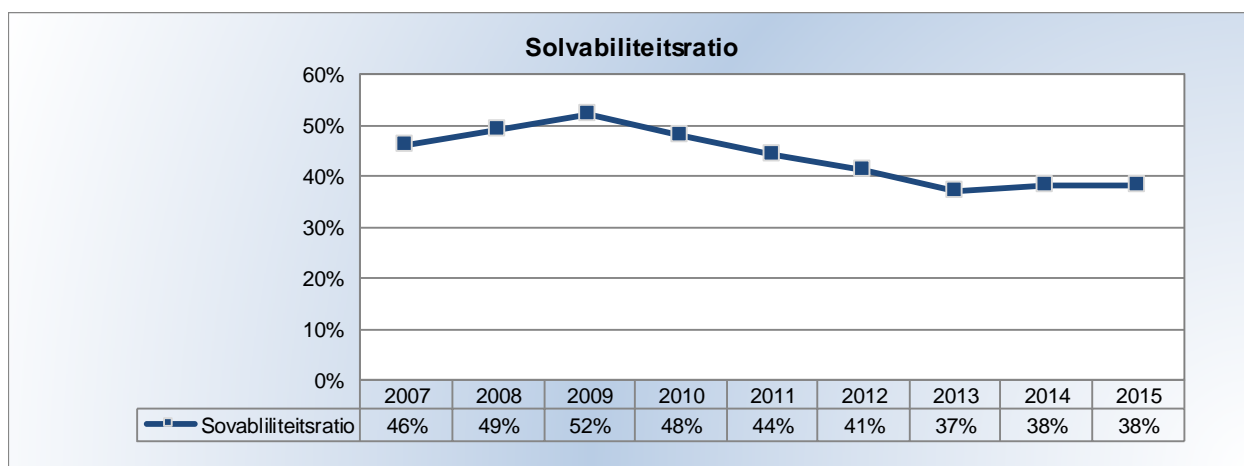
Zoals u ziet lag de gecorrigeerde netto schuldquote in de periode 2007-2009 rondom 0%. Daarna is deze gestegen naar 44% in 2015. In 2012 lag het landelijk gemiddelde van deze schuldquote op 54%. Hier zat de gemeente Steenwijkerland bijna 19% onder.

Schommelingen in inkomsten kunnen het kengetal van de netto-schuldquote beïnvloeden. Er ontstaat dan het zogenaamde noemer effect. Vaak betrof het kleine schommelingen, met lichte trendbreuken tot gevolg. Sinds 2015 heeft de gemeente te maken met een forse trendbreuk door de overheveling van taken in het sociaal domein. De inkomsten zijn hierdoor met 12% gestegen. Een gevolg hiervan voor de schuldquote in 2015 is gedaald naar 58% en de netto schuldquote naar 44%.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft aan in hoeverre het bezit van de gemeente op de balans is afbetaald. Ook geeft dit ratio geeft inzicht of de gemeente in staat om haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

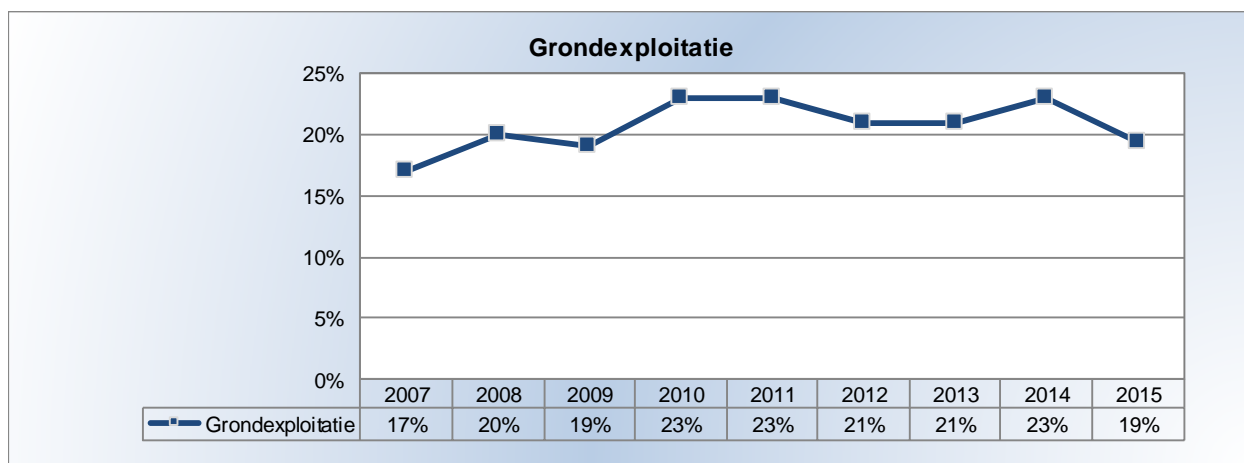
Normaliter bevinden de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 30% en 80%. Bij een ratio van boven de 80% heeft de gemeente per saldo geen schulden. Bij een ratio onder de 20% heeft de gemeente heel veel schuld.

Steenwijkerland heeft eind 2015 een solvabiliteitsratio van 38%. Zoals u ziet is de solvabiliteitsratio vrij stabiel en ligt hij de afgelopen 2 jaren op hetzelfde niveau. Onze doelstelling, genoemd bij de meerjarenbegroting 2016-2019 is dan ook de solvabiliteit minimaal op dit niveau te stabiliseren. Voor 2015 is deze dan ook gehaald.

Grondexploitatie

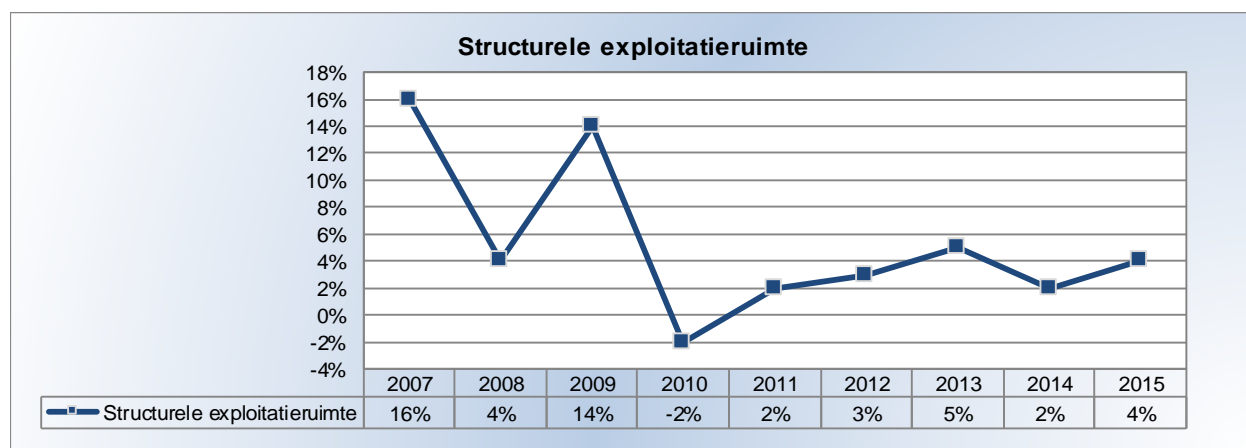
Voor de gemeente betekent het aanhouden van voorraden bouwgrond een risico. Het is immers altijd de vraag of de bouwgrond met winst verkocht kan worden. Om de hoogte van dit financiële risico in beeld te brengen, is het kengetal grondexploitatie vastgesteld. Dit kengetal geeft de verhouding aan tussen de waarde van de voorraden bouwgrond en de jaarlijkse gemeentelijke inkomsten. Hoe hoger dit kengetal hoe meer risico er wordt gelopen. In de volgende grafiek is de ontwikkeling vanaf 2007 weergegeven.

Zoals u ziet ligt het kengetal sinds 2010 rond de 23%. Sinds 2015 is hij gedaald naar 19%. Deze daling wordt veroorzaakt door enerzijds de afwaardering en winstneming van diverse complexen, maar in hogere mate door de toename van de inkomsten van de gemeentebegroting als gevolg van de decentralisaties. Dit omdat het percentage wordt berekend door de boekwaarde uit te drukken in een percentage van de boekwaarde ten opzichte van de totale baten van de gemeente (exclusief reserves)

Structurele exploitatieruimte

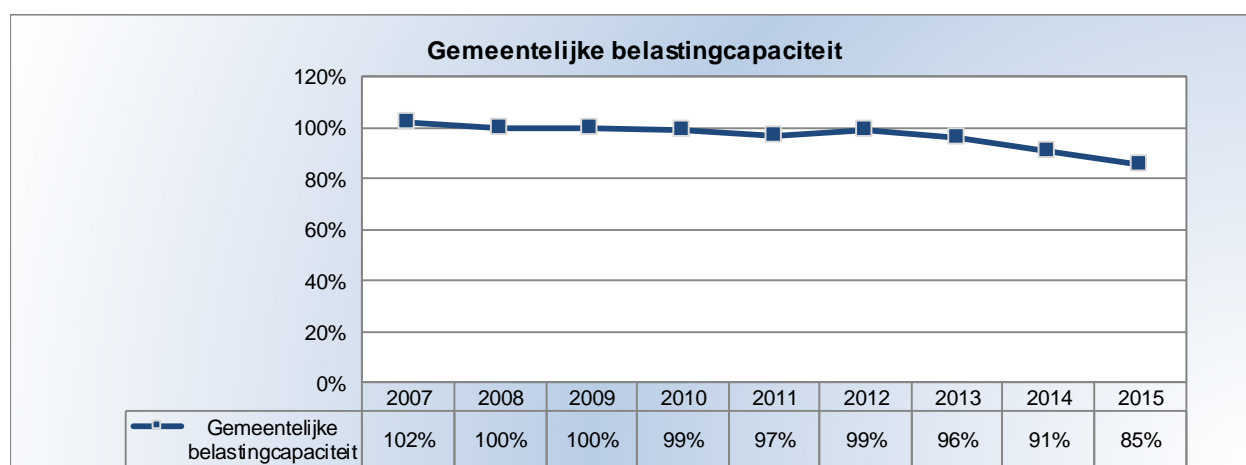
De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te kunnen dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt berekend door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten. Op deze manier ontstaat er een percentage. Als dit percentage positief is, betekent dit dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Vanaf 2011 lag het kengetal tussen de 2 en 5%. Voor 2015 is dit uitgekomen op 4%. Dit kengetal geeft een vertekend beeld. Dit omdat het rekeningssaldo sterk positief is en dit saldo voor een groot deel kan worden toegeschreven aan de budgetoverschrijding van de WMO / jeugd, terwijl nog maar moet blijken in de komende jaren of dit voordeel van structurele aard is. Dit is sterk afhankelijk van zowel de ontwikkeling in de lasten en van de rijksuitkeringen op dit gebied.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of waarin er ruimte is voor nieuw beleid. Door de hoogte van de woonlasten (ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing) in de gemeente te vergelijken met het landelijk gemiddelde kan een indicatie worden gegeven van de belastingcapaciteit. Het kengetal vergelijkt de woonlasten in jaar t met de landelijk gemiddelde woonlasten (COELO) in jaar (t-1). Voor 2015 komt dit cijfer uit op 85%.

Zoals u ziet is in de grafiek een neergaande trend waarneembaar, hetgeen betekent dat de woonlasten zich steeds verder onder het landelijk gemiddelde bewegen en de belastingcapaciteit in de loop der jaren is toegenomen. De daling in 2015 ten opzichte van 2014 wordt voornamelijk veroorzaakt door een daling van de tarieven voor de afvalstoffenheffing.

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit		Actuele Begroting	Rekening 2015	Rekening 2014
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	212	212	205
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	249	249	251
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+	138	138	180
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	-	-	-	-
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		599	599	636
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	/	704	704	697
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor		85%	85%	91%

Resumé

Kengetallen	Actuele Begroting	Rekening 2015	Rekening 2014
Netto schuldquote	63%	58%	67%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	NB	44%	49%
Solvabiliteitsratio	NB	38%	38%
Grondexploitatie	21%	19%	23%
Structurele exploitatieruimte	0%	4%	2%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	85%	85%	91%

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De kapitaalgoederen van de gemeente zijn voorzieningen in de openbare ruimte waarvoor investeringen zijn gedaan. Het gaat hierbij om voorzieningen zoals wegen, groen, water, riolering en gebouwen. Het onderhoud aan deze voorzieningen is van groot belang voor het optimaal functioneren van de gemeente, bijvoorbeeld op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie. Het onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen.

Voor het goed onderhouden van de kapitaalgoederen is een aantal zaken belangrijk. Allereerst is het van belang dat bekend is wat moet worden onderhouden en wat de huidige staat van onderhoud is. Hiervoor maakt de gemeente gebruik van een beheerpakket dat aan de hand van inventarisaties en inspecties in het veld up-to-date wordt gehouden. Vervolgens moet eenduidig bekend zijn wat het gewenste kwaliteitsniveau is. Dit is vastgelegd in de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR), die in 2007 door de gemeenteraad is vastgesteld, en in beleidsdocumenten die per onderdeel beschikbaar zijn.

Om de aansluiting van de activiteiten op het gebied van beheer en onderhoud met de bestuurlijke ambities en de wensen van de stakeholders te verbeteren en te borgen is in 2015 gestart met de implementatie van een assetmanagementsysteem.

In deze paragraaf zullen bovengenoemde stappen per voorziening worden behandeld.

Wegen

Areaal

Het wegenareaal bestaat uit:

Areaal Wegen	Oppervlak (ha)	%
• Asfalt	173	49%
• Cementbeton	11	3%
• Elementen	158	45%
• Onverhard	12	3%
Totaal	354	100%

Beleidskader

Het beleidskader voor het onderhoud van de wegen, voet- en fietspaden wordt gevormd door het 'Onderhoudsbeleidsplan wegen 2005-2008'. De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van dit plan gekozen voor het scenario waarbij het kwaliteitsniveau van 2004 van de wegen wordt gehandhaafd. Voor de fietspaden is het kwaliteitsniveau 'comfortabel' het uitgangspunt.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

De financiële consequenties van het vastgestelde kwaliteitsniveau zijn ook berekend in het 'Onderhoudsbeleidsplan wegen 2005-2008'. Concreet betekende dit dat in 2005 een jaarlijks budget nodig was van ca. € 1,6 mln.. Het vastgestelde beleid uit 2005 was in 2015 nog steeds de leidraad voor het onderhoud. Door middel van jaarlijkse inspecties wordt de houdbaarheid van het beleid regelmatig tegen het licht gehouden. Iedere weg wordt minimaal eens per twee jaar geïnspecteerd, waarbij de wegen worden beoordeeld op verschillende schadebeelden. De inspectiegegevens worden met het geautomatiseerde wegbeheerpakket vertaald naar benodigde maatregelen. Tot nu toe is het niet nodig gebleken om de financiële vertaling van het beleid uit 2005 te herijken. De verwachting is echter wel dat gezien de leeftijd van het areaal een herijking op korte termijn noodzakelijk zal zijn. In 2015 is daarom gestart met het bepalen van de uitgangspunten voor een nieuw beleids- en meerjarenplan voor het wegbeheer. De bedoeling is om het beleidsplan in 2016 vast te laten stellen door de gemeenteraad.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Met het vaststellen van het beleidskader in 2005 heeft de gemeenteraad ook ingestemd met een verhoging van het wegenbudget naar ca. € 1,6 mln.. Dit bedrag is ook nu nog de basis voor het onderhoud van de wegen. In 2013 is wel een structurele bezuiniging op het budget doorgevoerd van € 250.000,-. De bezuiniging kon worden doorgevoerd zonder het verlaten van het afgesproken kwaliteitsniveau. Door slimmer aan te besteden kon worden geprofiteerd van de marktwerking. Daarnaast kon een efficiëncyslag worden gemaakt door werkzaamheden te combineren en integraal op de markt te brengen. De vertaling van e.e.a. in de begroting van 2015 was als volgt.

Basisbedrag uit 2005	€ 1,60 mln.
Indexering en areaaluitbreiding	€ 0,35 mln.
Bezuiniging 2013	€ 0,25 mln. (-)
Overige kosten *)	€ 1,10 mln.
<i>Totale budget wegen in 2015</i>	<i>€ 2,80 mln.</i>

*) het gaat hierbij o.a. om doorbelasting, kapitaallasten en belastingen

Riolering

Areaal

De areaalgegevens van het riool zijn als volgt:

Areaal Riool	Aantal	Eenheid
• Vrijverval riolering	353	km
• Drukriolering	246	km
• Gemalen	108	stuks
• Randvoorzieningen	12	stuks
• Minigemalen	1.057	stuks

Beleidskader

De beleidskaders voor de riolering zijn vastgesteld in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2009-2015 (vGRP). Het beleidskader richt zich op de kenmerken veilig, functioneel, heel en schoon en vertaalt een en ander in een wenselijk onderhoudsscenario. In het vGRP is er voor gekozen het 'traditionele rioolbeheer' te verbreden naar stedelijk waterbeheer. Dit omdat de watergangen in stedelijk gebied een belangrijke bijdrage leveren aan het bergen, vasthouden en afvoeren van overtollig hemel- en grondwater. Daarnaast is er in het vGRP sprake van twee nieuwe (wettelijke) zorgplichten: hemel- en grondwater. Voor de omgang met de hemelwaterinzameling is gekozen voor een basiskwaliteit waarmee de risico's beperkt blijven. Voldoende berging en baggeren van oppervlaktewater in stedelijk gebied maken onderdeel uit van dit scenario. Bij de omgang met grondwater is in de huidige situatie sprake van minimale hinder, wat gelijk staat aan de basiskwaliteit. Ook voor de inzameling en transport van afvalwater naar de zuivering wordt een basiskwaliteit geambieerd, wat aansluit bij wet- en regelgeving.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In het vGRP is niet alleen het beleidskader vastgelegd, maar zijn ook de financiële consequenties bepaald. Per jaar worden de concrete plannen die gebaseerd zijn op het vGRP opgenomen in het Uitvoeringsplan Openbare Ruimte. In 2015 is samen met de omliggende gemeentes en het waterschap een Watertakenplan opgesteld voor de komende jaren. Dit watertakenplan vervangt met ingang van 2016 het vGRP.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Met het vaststellen van het vGRP in 2009 heeft de gemeenteraad ook de benodigde middelen beschikbaar gesteld. De financiële consequenties van het vGRP en het daarop gebaseerde uitvoeringsplan zijn één op één doorvertaald in de Programmabegroting 2015-2018. De (globale) opbouw van dat budget is in onderstaande tabel weergegeven.

Onderhoud	€ 0,55 mln.
Onderzoek	€ 0,25 mln.
Overige kosten *)	€ 3,50 mln.
Vaste lasten **)	€ 0,50 mln.
<i>Totale budget exploitatie riolering in 2015</i>	<i>€ 4,80 mln.</i>

*) het gaat hierbij o.a. om doorbelasting, kapitaallasten en belastingen

***) vaste lasten zijn o.a. energiekosten, kwijtscheldingen en telefoonkosten

Water en kunstwerken

Areaal

Het areaal water- en kunstwerken bestaat uit:

Kunstwerken	Aantal	Eenheid
• Kunstwerken (bruggen, steigers en overige voorzieningen)	355	stuks
• Havens	11	stuks
• Oeverconstructies	120	km

Water	Aantal	Eenheid
• Watergangen stedelijk gebied	46	km
• Niet schouwsloten	119	km
• Schouwsloten	207	km
• Greppels	100	km
• Duikers	1.500	stuks

Beleidskader

Het gewenste kwaliteitsniveau van de water- en kunstwerken in de gemeente is vastgelegd in diverse beleidnota's en plannen. De volgende beleidsnota's en plannen liggen ten grondslag aan het nagestreefde kwaliteitsniveau:

- Beleidsnota Kunstwerkenbeheer, DHV 2004;
- Beleidsnota Stedelijk water, Gemeente Steenwijkerland 2003;
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2009-2015 (vGRP);

In de beleidsnota Kunstwerkenbeheer is een analyse gemaakt van de staat van onderhoud van de kunstwerken, waarbij een aantal scenario's voor het meerjarenonderhoud is doorgerekend. In 2004 werd geconstateerd dat het onderhoudsniveau van de kunstwerken als redelijk goed kon worden bestempeld en dat het toenmalige budget op de korte termijn toereikend zou zijn. Op de langere termijn werd een tekort voorzien voor met name het onderhoud van de oeverconstructies.

In de beleidsnota stedelijk water is een drietal streefbeelden gepresenteerd met betrekking tot waterwegen en beschoeiingen, namelijk exclusief, standaard en extensief. De raad heeft mede vanwege de financiële beperkingen gekozen voor een extensief streefbeeld. Bij dit streefbeeld wordt ervan uitgegaan dat de kwaliteit over 10 % van de oeverlengte hoog is, 45 % van de oeverlengte het kwaliteitsniveau midden heeft en 45 % het kwaliteitsniveau laag heeft.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

De financiële consequenties van het gekozen onderhoudsniveau voor het stedelijk water (inclusief de oeverconstructies) zijn bepaald in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). De jaarlijkse kosten voor de planperiode van het vGRP (2009 t/m 2015) zijn weergegeven in onderstaande tabel. In 2015 is samen met de omliggende gemeentes en het waterschap een Watertakenplan opgesteld voor de komende jaren. Dit watertakenplan vervangt met ingang van 2016 het vGRP.

Bedragen x € 1.000	Raming jaarlijkse kosten
Baggeren en maaien	€ 1,1 mln.
Oeverconstructies	€ 0,25 mln.
<i>Totaal benodigd op basis van vGRP</i>	<i>€ 1,35 mln.</i>

In de beleidsnota Kunstwerkbeheer 2004 wordt voor het gekozen kwaliteitsniveau een benodigd budget voor kunstwerken (inclusief oeverconstructies) van € 0,5 mln. berekend. Doorvertaling van het beleid uit 2004 naar 2015 leidt (globaal) tot de volgende bedragen.

Bedragen x € 1.000	Inschatting 2004	Indexering en areaaluitbreiding	Inschatting 2015
Oeververbindingen	250	70	320
Havens	50	10	60
Oeverconstructies	200	50	250
<i>Totaal benodigd op basis van Kunstwerkenbeheer 2004</i>	<i>500</i>	<i>130</i>	<i>630</i>

D.m.v. inspecties wordt de houdbaarheid van het beleid en de financiële consequenties daarvan jaarlijks tegen het licht gehouden. Uit de inspecties van de laatste jaren is gebleken dat de hierboven berekende benodigde bedragen niet langer houdbaar zijn. Met name door de leeftijd van het areaal is het noodzakelijk om nieuwe meerjarenplannen op te stellen. In 2015 is

voor de beschoeiing een nieuw beleids- en meerjarenplan door de raad vastgesteld. Hierin is berekend dat er voor het onderhoud van de beschoeiing een structureel bedrag nodig is van € 300.000 en dat er daarnaast sprake is van achterstallig onderhoud waarvoor een investering noodzakelijk is. De bedoeling is om in 2016 een meerjarenplan op te stellen voor de oeververbindingen en de havens.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Ten aanzien van het beheer van het stedelijk water (waterwegen en beschoeiingen) is door middel van het vaststellen van het vGRP slechts voorzien in een gedeeltelijke dekking van de benodigde middelen. Samen met de andere waterbeheerders in het gebied wordt getracht om door middel van slim en integraal aan te besteden het gekozen onderhoudsniveau te realiseren.

In onderstaande overzichten is weergegeven hoe de benodigde bedragen zijn vertaald in de programmabegroting 2015-2018.

Oeververbindingen

Onderhoud	€ 0,33 mln.
Overige kosten *)	€ 0,18 mln.
<i>Totale budget oeververbindingen in 2015</i>	<i>€ 0,51 mln.</i>

Waterwegen (stedelijk water)

Oeverconstructies	€ 0,21 mln.
Baggeren en maaien	€ 0,70 mln.
Overige kosten *)	-
<i>Totale budget waterwegen in 2015</i>	<i>€ 0,91 mln.</i>

Recreatieve voorzieningen

Jachthavens	€ 0,05 mln.
Recreatieve vijvers	€ 0,05 mln.
Overige kosten *)	€ 0,02 mln. (-)
<i>Totale budget recreatieve voorzieningen in 2015</i>	<i>€ 0,08 mln.</i>

*) overige kosten bestaan uit het saldo van doorbelastingen en baten

Openbaar groen en speelvoorzieningen

Areaal

Het areaal groen, sport- en speelvoorzieningen bestaat uit:

Areaal Groen- en speelvoorzieningen	Aantal	Eenheid
• Bomen	33.000	stuks
• Gazon	90	ha
• Extensief beheerd gras	85	ha
• Bermen	235	ha
• Hagen	2.500	m2
• Plantsoen	15,6	ha
• Landschappelijk groen (bos en houtwallen)	92,7	ha
• Speelplekken	170	stuks

Beleidskader

Openbaar groen heeft betrekking op boombeheer, plantsoenbeheer, maaibeheer en dierenweides. Hierbij zijn de volgende nota's en plannen van belang:

- De Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR);
- Beleidsnota Groen, 2007;
- Meerjarenprogramma Groen (MJP Groen), 2011;
- Landschapsontwikkelingsplan (LOP), 2005;
- Kwaliteitshandboek onderhoud openbare ruimte gemeente Steenwijkerland.

Voor de speelvoorzieningen zijn de volgende nota's van belang:

- o Speelplekkenbeleid (2009);
- o Meerjarenplan Spelen (2014).

In het landschapontwikkelingsplan is aangegeven hoe het landschap ontwikkeld en beheerd kan worden. In de beleidsnota Groen worden de beheerambities met betrekking tot het groen beschreven. Een basis onderhoudsniveau is daarbij het uitgangspunt. Naast het dagelijks beheer zijn er ambities op het gebied van duurzaamheid, streekeigen beplanting en een schone, hele en veilige omgeving. Het Meerjarenplan Groen geeft aan hoe aan deze ambitie invulling kan worden gegeven.

In 2014 heeft de gemeenteraad op basis van een evaluatie besloten om de lijn van het speelplekkenbeleid uit 2009 ('Plekken om (mee) te spelen') te continueren. In dit plan is vastgesteld dat de gemeente spelen en bewegen stimuleert en dat daarvoor voldoende speelruimte aangeboden wordt. Om het buitenspelen te stimuleren zijn er uitdagende natuurspeelplekken ontwikkeld gericht op beweging en het prikkelen van de fantasie. Bij het ontwerpen van speelplekken wordt rekening gehouden met medegebruik door kinderen met een beperking. Open schoolpleinen dragen bij in de behoefte aan speelruimte. Er zijn daarover met diverse scholen afspraken gemaakt. Bij het ontwerp en onderhoud van de openbare ruimte in het algemeen wordt nagegaan hoe de bespeelbaarheid verhoogd kan worden. Het onderhoud van de speelvoorzieningen zal op het basisniveau van 'schoon heel en veilig' worden uitgevoerd.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In het Meerjarenplan Groen is becijferd dat om de ambities die in het beleid zijn vastgelegd te kunnen waarmaken er een extra investering nodig is van € 1,1 mln. verdeeld over vier jaren. Daartegenover staat een structurele bezuiniging op het reguliere budget, die oploopt tot € 45.000 vanaf 2014.

In het Meerjarenplan Spelen is voor een periode van 10 jaren becijferd hoeveel geld er nodig is om op het vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren. In onderstaande tabel zijn de bedragen voor de komende vier jaren weergegeven.

(bedragen x € 1.000,-)	2015	2016	2017	2018
<i>Totale benodigde onderhouds- en investeringskosten</i>	131	129	157	308

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Met vaststellen van het MJP Groen heeft de gemeenteraad het hierboven genoemde investeringsbedrag voor de jaren 2011 t/m 2014 vrijgegeven.

In de begroting van 2014 is een structurele bezuiniging op het groenbudget doorgevoerd van in totaal € 150.000,-. Vooralsnog is het uitgangspunt dat de gewenste beeldkwaliteit van het groen kan worden gehandhaafd door slimmer aan te besteden en door (markt)partijen te betrekken bij de wijze waarop de beeldkwaliteit kan worden gerealiseerd. De verdeling van het beschikbare budget voor het groenonderhoud is als weergegeven in onderstaande tabel.

Openbaar groen in eigen beheer	€ 0,33 mln.
Openbaar groen NoordWestGroep	€ 0,67 mln.
Onderhoud bermen	€ 0,27 mln.
Onderhoud bomen	€ 0,13 mln.
Interne kosten	€ 2,40 mln.
<i>Totale budget groen</i>	<i>€ 3,80 mln.</i>

In 2014 is voor het onderhoud van de speelvoorzieningen besloten tot het instellen van een voorziening, met als doel kosten die in de toekomst worden verwacht te kunnen opvangen. Het verschil tussen het beschikbare budget en het benodigde bedrag, zijnde € 192.000 minus € 131.000, is € 61.000 wordt in 2015 toegevoegd aan de voorziening.

Gebouwen

Areaal

Hieronder is een overzicht gegeven van de verschillende gebouwen die door de gemeente worden beheerd:

Gemeentelijke gebouwen	Aantal	Eenheid
• Binnensport accommodaties	8	stuks
• Buitensport accommodaties	18	stuks
• Gemeentelijke panden	2	stuks
• Werkplaatsen	4	stuks
• Brandweer	6	stuks
• Musea	3	stuks
• Wijkgebouwen	4	stuks
• Peuterspeelzalen	3	stuks
• Jeugdhonken	2	stuks
• Begraafplaatsen	17	stuks
• Woningen	8	stuks
• Recreatie	12	stuks
• Overige panden	40	stuks

Beleidskader

Van de gebouwen die de gemeente in onderhoud heeft zijn onderhoudsplannen opgesteld. Hierin is het te verrichten onderhoud voor meerdere jaren vastgelegd inclusief de onderhoudskosten waarmee rekening moet worden gehouden. Uitgegaan wordt van drie categorieën onderhoud. Het klachtenonderhoud betreft dagelijks voorkomende calamiteiten en storingen. Daarnaast is er het onderhoud waarvoor servicecontracten zijn afgesloten. Dit betreft voornamelijk technische installaties. Tenslotte is er het planmatig onderhoud.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Op basis van bovengenoemde onderhoudsplannen is voor de periode van 2010 – 2020 een Meerjarenplan Maatschappelijk Vastgoed opgesteld. Hierin is becijferd dat de jaarlijkse kosten aan planmatig onderhoud gemiddeld € 660.000 bedragen. Uitbreidingen en duurzame maatregelen vallen buiten dit planmatig onderhoud en zullen via investeringen moeten worden gerealiseerd.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Het Meerjarenplan Maatschappelijk Vastgoed is verwerkt in de begroting. De maatregelen in 2015 zijn uitgevoerd op basis van het Uitvoeringsplan Maatschappelijk Vastgoed 2015.

Voor het Maatschappelijk Vastgoed is een voorziening ingesteld. Bij de jaarrekening wordt ieder jaar beoordeeld of er voldoende budget is. Dit tekort/overschot wordt verwerkt in de jaarrekening. Bij de berekening voor de periode 2014-2023 is uitgegaan van een benodigd budget van gemiddeld € 700.000. Dit budget is ook beschikbaar.

Binnen het maatschappelijk vastgoed was nog een algemene taakstelling opgenomen oplopende tot € 100.000 naast een taakstelling van € 30.000 op het gebied van sport. Doordat toekomstige onderhoudslasten lager uitvallen zijn deze taakstellingen met ingang van 2016 ingevuld. Dit is in de jaarrekening verantwoord.

3.4 Financiering

De financieringsparagraaf bevat informatie over het financieringsgedrag van de gemeente. In het kader van de Wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) zijn regels vastgesteld, die van kracht zijn voor het beheersen van financiële risico's op aangetrokken en uitgezette middelen. De Wet FIDO is een raamwerk die de risico's in het financieringsbeleid van de gemeente binnen de perken moet houden en tegelijkertijd flexibiliteit en transparantie in de financieringsstructuur mogelijk maakt. De Wet FIDO is voor onze gemeente nader uitgewerkt in het "Financieringsstatuut gemeente Steenwijkerland".

De gemeenteraad heeft het statuut in haar raadsvergadering van 21 juni 2011 vastgesteld. Een gevolg hiervan is dat de kaders met betrekking tot het beheeren en beheersen van de geldstromen zijn vastgesteld.

Verder geeft de financieringsparagraaf informatie over algemene ontwikkelingen en concrete beleidsplannen van het risicobeheer, de gemeentefinanciering en het kasbeheer.

De gemeente Steenwijkerland streeft er naar om zorgvuldig (doeltreffend en doelmatig) omgaat met de beschikbare financiële middelen. Daarom wordt gestreefd dat benodigde leningen tegen zo laag mogelijke kosten worden aangetrokken, waardoor de renterisico's kunnen worden beheerst. Bij het afsluiten van leningen wordt rekening gehouden met de bestaande leningenportefeuille, maar ook met de rentevisie en de renterisiconorm. Wel wordt opgemerkt dat het aantrekken van gelden, alsmede de hoogte van het bedrag, afhankelijk zijn van de inkomende en uitgaande geldstromen bij de gemeente.

Risicobeheer

Een kernonderdeel van de financieringsparagraaf is het risicoprofiel. In dit verband worden onder risico verstaan:

- Renterisico's;
- Koersrisico's
- Kredietrisico's;
- (intern) liquiditeitsrisico's en
- Valutarisico's.

Bij onze leningenportefeuille loopt de gemeente een risico in verband met renteherziening en een risico in verband met herfinanciering. In 2015 zijn er 2 leningen vervroegd afgelost. Hiervan was 1 lening doorgesluisd naar woningcorporatie Wetland Wonen. In 2015 is een langlopende geldlening van € 6 miljoen aangetrokken voor een periode van 20 jaar tegen een rentepercentage van 1,41%.

Verder hebben we in 2015 in beperkte mate te maken gehad met zgn. kredietrisico's. Dit zijn risico's die zich kunnen voordoen bij het verstrekken van leningen aan onder andere publieke instellingen. De totale omvang van deze leningen bedroeg op 1 januari 2015 afgerond € 18 miljoen. Per 31 december 2015 bedroeg de restantschuld afgerond € 16,4 miljoen.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanig opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico door renteaanpassing en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt. Als de leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld gelijkmatig in de tijd zijn gespreid. Als bovengrens wordt een bedrag van 20% van het begrotingstotaal per 1 januari 2015 gehanteerd. Indien de jaarlijks te herfinancieren bedragen onder de norm blijven is er sprake van een beheerste en overzienbare situatie. Zoals uit onderstaande tabel blijkt bedraagt de ruimte onder de risiconorm in 2015 bijna € 20 miljoen te zijn.

	bedragen x € 1.000	
Renterisico	Rekening 2015	Rekening 2014
Renterisico vaste schulden		
Renteherziening o/g	-	3.069
Betaalde aflossingen	5.662	14.611
Renterisico vaste schulden	5.662	17.680
Toegestane renterisiconorm		
Omvang begroting 2015 (=grondslag)	126.377	117.822
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%
Toegestane renterisiconorm	25.275	23.564
Toets renterisiconorm		
Ruimte onder renterisiconorm	19.613	5.884
Overschrijding renterisiconorm		

Kasgeldlimiet

Ieder kwartaal wordt een opgave gedaan aan het CBS via informatieverstrekking derden (Iv3). Hieruit kunnen gegevens worden gehaald met betrekking tot de gemiddelde netto vlottende schuld. Dit bedrag mag de kasgeldlimiet –dit is de maximaal toegestane netto vlottende schuld- niet overschrijden. Het percentage voor de kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal, zijnde afgerond € 126 miljoen. Het bedrag van de kasgeldlimiet bedraagt afgerond € 10,7 miljoen.

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Netto vlottende schuld				
Omvang vlottende schulden	17.392	16.751	10.726	7.135
Omvang vlottende middelen	672	1.046	378	232
Netto vlottende schuld	16.720	15.705	10.348	6.903
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang begroting 2015 (=grondslag)	126.377	126.377	126.377	126.377
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	10.742	10.742	10.742	10.742
Toets kasgeldlimiet				
Ruimte onder kasgeldlimiet			394	3.839
Overschrijding kasgeldlimiet	- 5.978	- 4.963		

Zoals u ziet is de kasgeldlimiet in twee kwartalen overschreden, hetgeen eigenlijk niet is toegestaan. De toezichthouder zal indien de overschrijding meer dan twee kwartalen voortduurt ons “verplichten” een langlopende geldlening af te sluiten. Reden voor de bewuste overschrijding is het feit dat jaarlijks op 30 juni, over het voorgaande boekjaar, een btw terugbetaling van de belastingdienst wordt ontvangen (over 2014 was dit € 6,2 miljoen). Het aangaan van een langlopende geldlening zou met dit gegeven onverstandig zijn. Om vervolgens gedurende het 3e en 4e kwartaal binnen de kasgeldlimiet te blijven is in 1 langlopende geldlening van € 6 miljoen aangetrokken.

Koersrisico

In 2015 heeft de gemeente geen overtollige middelen uitgezet.

Kasbeheer

Het kasbeheer bestaat uit het saldo- en liquiditeitenbeheer en het beheer van de geldstromen van de debiteuren en crediteuren. Dagelijks wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie van voldoende omvang is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt elektronisch uitgevoerd door de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Naast een rekening bij de BNG heeft de gemeente nog een betaalrekening bij de Rabobank. In verband met een effectief saldobehoor en ter voorkoming van extra rentelasten worden positieve saldo regelmatig van deze rekening gestort naar de betaalrekening van de BNG.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekeningcourantrekening. Voordat middelen worden aangetrokken met een looptijd korter dan 1 jaar, maar langer dan een maand, moet bij minimaal 2 instellingen een offerte worden gevraagd. Kasgeldleningen met een looptijd korter dan een maand worden uit praktische overwegingen meestal afgesloten bij de huisbankier (BNG).

Het kasbeheer bestaat naast het liquiditeitenbeheer uit het beheer van de geldstromen van de debiteuren en crediteuren. De wettelijke betaaltermijn voor inkomende facturen bedraagt 28 dagen na dagtekening van de factuur, tenzij er redenen zijn om hiervan af te wijken.

Het debiteurenbeheer omvat het zorg dragen voor een tijdige ontvangst van betalingen. De betaaltermijn van uitgaande facturen bedraagt standaard 30 dagen na dagtekening van de factuur, tenzij anders is aangegeven.

De inning van belastingdebiteuren geschiedt zoveel mogelijk door middel van automatische incasso. Gemiddeld maakt 60% van de belastingdebiteuren gebruik hiervan. In 2014 was dit 59%. Verder komt het nog steeds voor dat er automatische incasso's worden ingetrokken wegens onvoldoende saldo op de rekeningen van de belastingdebiteuren.

Financieringspositie

Net als in het bedrijfsleven is het bij de gemeente belangrijk om te weten of zij haar kortlopende en langlopende verplichtingen na kan komen. Hierbij wordt gekeken naar de stand van de investeringen enerzijds en de aanwezige financieringsmiddelen anderzijds. Als de boekwaarde van de investeringen groter is dan de aanwezige financieringsmiddelen, is er sprake van een financieringstekort. Van een financieringsoverschot is sprake als er minder is geïnvesteerd dan de aanwezige

financieringsmiddelen. De gemeente beschikt over de volgende financieringsmiddelen: algemene en bestemmingsreserves, voorzieningen en langlopende leningen.

bedragen x € 1.000

Financieringsbehoefte	Begroting 01-01-2015	Rekening 01-01-2015	Rekening 31-12-2015	Verschil
Boekwaarde				
Boekwaarde vaste activa incl. voorraden	121.957	121.019	117.448	- 3.572
Boekwaarde leningen u/g	18.042	20.119	18.645	- 1.474
Totaal boekwaarde	139.999	141.138	136.092	- 5.046
Aanwezige financieringsmiddelen				
Eigen vermogen				
Reserves	41.991	58.438	51.484	- 6.954
Resultaat boekjaar		1.713	5.528	3.814
Totaal eigen vermogen	41.991	60.151	57.011	- 3.140
Vreemd vermogen				
Voorzieningen	5.263	5.622	5.398	- 224
Langlopende leningen	71.337	71.337	71.674	337
Totaal vreemd vermogen	76.600	76.959	77.071	112
Totaal financieringsmiddelen	118.591	137.110	134.083	- 3.028
Financieringstekort (-/-) c.q. overschot (+/+)	- 21.408	- 4.028	- 2.010	2.018

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt is het financieringstekort met € 2.018.000 afgenomen. Deze afname wordt voornamelijk veroorzaakt door het aantrekken van een langlopende geldlening van € 6 miljoen, de realisatie diverse investeringen zoals renovaties sportaccommodaties in Giethoorn en Belt-Schutsloot, riolering in Wanneperveen, Scheerwolde, Blokzijl, Vollenhove en Steenwijk en herbouw 3 gymnastieklokalen RSG, investeringen op het gebied van automatisering (o.a. hardware servers en storage, mobiele spraakcommunicatie, overige software uitwijkvoorzieningen) en frontmaaier, laadkleppen vrachtauto's en 2 actiewagens en ook het rekeningssaldo 2015 van € 5.390.000 verklaart een grote afname van het financieringstekort.

Het financieringstekort in de begroting is vele malen hoger omdat hierbij rekening wordt gehouden met de realisatie van alle in uitvoering genomen investeringen.

3.5 Bedrijfsvoering

3.5.1. Inleiding

Een van de aandachtspunten in het bestuursprogramma Financiën en bedrijfsvoering is de wendbare organisatie. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt in aansluiting hierop, op hoofdlijnen onder meer ingegaan op het HRM-beleid. Verder wordt in deze paragraaf aandacht besteed aan de voortgang van het risicomanagement en het meerjaren-auditplan. In 2015 zijn belangrijke stappen gezet richting een wendbare en bestendige organisatie voor de toekomst.

3.5.2. Bezuinigingen op personeel

In 2013 bent u op de hoogte gesteld van de mogelijk tijdelijke personele overbezetting als gevolg van de redelijk omvangrijke te realiseren taakstellingen op het personele budget. Voor het mogelijke risico op tekorten heeft u besloten de bedrijfsreserve voor de periode 2014 -2017 met een totaalbedrag van € 2.000.000,- op te hogen. Dit is gebeurd onder de voorwaarden dat de organisatie zich maximaal zal inspannen om de overbezetting zo snel mogelijk terug te dringen en dat periodiek verslag wordt gedaan over de voortgang in het realiseren van het meerjarig formatieplan van de organisatie.

In de jaarrekening 2014 is deze tijdelijke ophoging van de bedrijfsreserve verlaagd naar € 1.200.000,- als gevolg van positieve resultaten op zowel het gebied van het voorkomen van WW-verplichtingen als op het gebied van mobiliteit. Deze trend heeft zich in 2015 voortgezet, waarvan wij in september 2015 per brief verslag hebben gedaan. Voor nu geldt dat het beeld dusdanig positief is dat het aanspreken van de extra middelen in de bedrijfsreserve in zijn geheel niet nodig is. Het restbedrag van de tijdelijke ophoging van de bedrijfsreserve ad € 1.200.000,- kan daarmee vrijvallen ten gunste van de algemene reserve vrij besteedbaar. Al met al mooie resultaten die het gevolg zijn van forse inspanningen van de organisatie.

Voor nu is de organisatie formatief "in control". Als we echter vooruit kijken in ons strategisch personeelsplan tot 2020 zien we een aanzienlijke vervangingsvraag ontstaan. Voor het werk geldt dat de hoeveelheid groeit en de inhoud complexer wordt. Kwantiteit en kwaliteit zijn dan ook de aspecten die onze permanente aandacht hebben in het verder toekomstbestendig maken van onze organisatie.

3.5.3. De Toekomstagenda van de organisatie

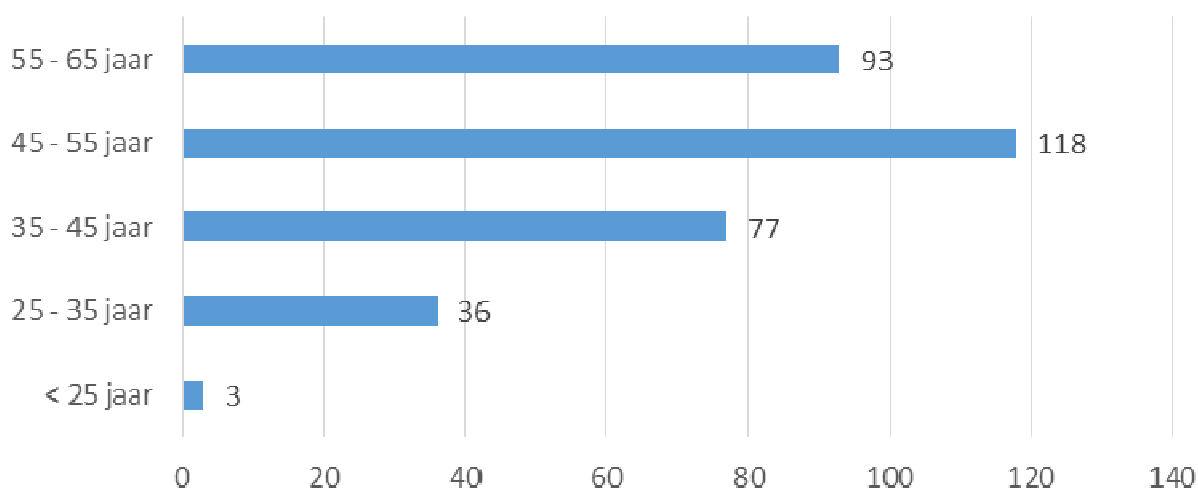
De organisatie is in 2013 gestart met het traject 'Toekomstagenda'. In de Toekomstagenda staan de ontwikkelthema's voor de organisatie namelijk dienstverlening, participatie, samenwerking en interne organisatie. De HR-visie sluit aan bij die thema's. Essentie is dat de organisatie en de medewerkers van Steenwijkerland in staat zijn zich aan te passen aan de continu veranderende omstandigheden. De snelheid waarmee dit gepaard gaat vraagt om wendbaarheid, om verbinding in- en extern en om ruimte om te leren. Dat is dan ook de kern van de strategische HR-visie 2016-2018 die in 2015 is vastgesteld 'Een lerende organisatie die zich richt op wendbaarheid en verbinding'. Deze kernbegrippen krijgen elke dag opnieuw vorm in de dienstverlening aan onze inwoners, de samenwerking tussen collega's en onze bijdrage aan de samenleving.

3.5.4. Generatiepact

Al geruime tijd is de ambtelijke organisatie aan het vergrijzen. Lag de gemiddelde leeftijd na de herindeling in 2001 bijvoorbeeld nog op 43 jaar, eind 2015 was deze gestegen naar 47,5 jaar.

In 2015 heeft de gemeente daarom het generatiepact vastgesteld. Hiermee biedt de gemeente de oudere medewerkers de mogelijkheid om minder te werken met gedeeltelijk behoud van salaris. Negentien medewerkers die -nu of in de toekomst- behoren tot de doelgroep hebben interesse getoond. De loonkosten die bespaard worden door het generatiepact worden ingezet om jongeren aan te nemen. In 2016 is gestart met een traineetraject van 5 -nieuw geworven- jongeren onder de 27 jaar.

Leeftijdsopbouw personeel 2015

3.5.5. Vorming en opleiding

Als gemeente bevorderen wij de scholing en ontwikkeling van de medewerkers om als medewerkers en als organisatie voorbereid te zijn op ontwikkelingen en nieuwe eisen. Naast de reguliere opleiding en vorming voor medewerkers, hebben wij een eigen concernopleidingsprogramma, dat is afgestemd op de thema's van de Toekomstagenda. Het accent van de trainingen ligt op de benodigde vaardigheden, gedrags- en houdingsaspecten die horen bij de nieuwe rol en positie van onze gemeentelijke organisatie. In 2015 hebben ruim 150 medewerkers één of meerdere van deze trainingen gevolgd.

3.5.6. Mobiliteit

Een belangrijk hulpmiddel bij het realiseren van de bezuinigingen op de formatie, is het instrument mobiliteit. Zoals is gerapporteerd heeft dit tot mooie resultaten geleid, zowel wat betreft het oplossen van het formatievraagstuk, als ook voor medewerkers zelf. Een nieuwe plek betekent voor velen ook een nieuwe inspirerende uitdaging. Soms op heel verrassende en onverwachte wijze.

Eind 2015 zijn er 17 medewerkers die deels danwel geheel gedetacheerd zijn bij een andere organisatie, zijn er 6 medewerkers vanuit omliggende gemeenten bij ons gedetacheerd en zijn 9 medewerkers intern gedetacheerd. We blijven het instrument mobiliteit hanteren en verder uitbouwen. Wat gestart is als project wordt ingebed in de organisatie.

3.5.7. Kansen voor mensen met een beperking

De gemeentelijke organisatie doet veel op het gebied van het bieden van werk aan mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. In 2015 waren 13 medewerkers van de NoordWestGroep (hierna NWG), via detachering, werkzaam bij onze gemeente, onder andere in de scanstraat, bij facilitaire zaken en bij het onderhoud. Voor het op gemakkelijke wijze kunnen regelen van deze detacheringen is een mantelcontract met de NWG afgesloten. Tevens biedt de gemeente mensen met een uitkering (Wajong- ziektewet- bijstands-, SW- of WW-uitkering) werkervaringsplaatsen aan (11 personen in 2015) en indien mogelijk in vervolg daarop een aanstelling. Vrijwel het gehele groenonderhoud is uitbesteed aan de NWG. Bij het beheer van de openbare ruimte is het streven om 10% van de formatie in te laten vullen door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Tot slot hanteren we bij aanbestedingen, daar waar mogelijk, als eis social return. Dit is recent bijvoorbeeld gebeurd bij de aanbesteding van de schoonmaak.

3.5.8. Risicomanagement

Daar waar tot nu de nadruk voor het realiseren van verbeteringen op het vlak van risicomanagement vooral op de korte termijn lag, is in 2015 gestart met een accentverlegging naar de lange(re) termijn. Dit om de ambitie uit het collegeprogramma, nl. versterkte aandacht geven aan integraal risicomanagement, kracht bij te zetten. Zo zijn de huidige werkwijzen en wensen geïnventariseerd en is in kaart gebracht wat nodig is om de organisatie risicobewust te laten werken. Dit alles heeft plaatsgevonden in samenwerking met de gemeente Zwartewaterland.

De uitkomsten hiervan leiden tot de invoering van een aantal veranderingen in 2016. Instrumenteel gaat het dan om het vastleggen van een aantal laagdrempelige spelregels als ook het periodiek inventariseren van risico's via een vast digitaal format. Aan de culturele kant is ervoor gekozen een risicomanagement netwerk op te zetten met ambassadeurs van verschillende afdelingen en bij voorkeur uit beide gemeenten. Deze ambassadeurs zijn niet alleen belangrijk om het belang van risicomanagement op hun afdeling duidelijk te maken. Het netwerk wordt namelijk, naast de inventarisatie, ook betrokken bij het formuleren van het gezamenlijke beleid. Daarnaast is het de bedoeling het onderwerp risicomanagement tweemaal per jaar expliciet op de college en MT-agenda te zetten.

3.5.9. Inwonersonderzoek

Tweejaarlijks wordt een inwonersonderzoek gehouden. Eind 2015 heeft deze wederom plaats gevonden. De resultaten zijn begin 2016 bekend gemaakt en worden bij de verantwoording van de bestuursprogramma's gebruikt. Nadere analyse vindt plaats in het jaar 2016.

3.5.10. Meerjaren-auditplan

Eind 2014 heeft u het meerjarig auditplan 2015-2018 vastgesteld. In dit plan zijn de te onderzoeken processen voor de periode 2015-2018 opgenomen en voorzien van een doelstelling en een planning. De controle op de diverse processen is uitgevoerd. Extra aandacht is daarbij geschonken aan nieuwe regelgeving, waaronder de 3 decentralisaties.

3.6 Verbonden partijen

In 2006 is een “Nota Verbonden partijen” vastgesteld. Het proces van deelnemingen is echter een dynamisch gebeuren. Regelmatig moet deze nota dan ook worden herzien. Op 9 februari 2016 heeft de raad de nota “Verbonden partijen” vastgesteld. Hieronder treft u de belangrijkste resultaten en wijzigingen aan welke binnen de kaders van de reeds vastgestelde nota passen.

Bij de begroting is al aangegeven welke voornemens de gemeente had met haar aandelenbezit, namelijk het streven naar een zo hoog mogelijk rendement in de vorm van dividend.

De visie van ons certificatenbezit bij Dataland moet leiden tot het op korte termijn verlagen van de lastendruk bij verzoeken om gebouwgegevens en het verbeteren van de kwaliteit van de eigen vastgoedgegevens.

Landelijke, regionale of plaatselijke ontwikkelingen hebben in 2015 geen aanleiding gegeven bovengenoemde standpunten los te laten en over te gaan tot vervreemding. Wel is een besluit genomen om de eeuwigdurende achtergestelde leningen van Enexis om te zetten in aandelen. Eén en ander zal eind 2016 worden geëffectueerd.

Op 7 oktober 2014 heeft de raad ingestemd met de instelling van Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringsorganisatie Jeugdzorg IJsselland met ingang van 1 januari 2015.

Afhankelijk van de mate van verbondenheid (bijv. geplaatst aandelenkapitaal) zijn wij meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen. De genoemde verbonden partijen kennen hun eigen risicopositie. Daar waar sprake is van een aanzienlijk, niet afgedekt, risico wordt dit meegenomen bij de paragraaf weerstandsvermogen.

Inmiddels zijn van de BNG en Enexis de jaarresultaten over 2015 bekend. In de eerstkomende aandeelhoudersvergaderingen in 2016 zullen deze stukken worden vastgesteld. Van deze verbonden partijen zullen dan ook de laatst bekende cijfers worden meegenomen. Bij de overige verbonden partijen moeten de jaarstukken over 2015 nog worden ontvangen. Daarom zijn bij het onderdeel vermogenspositie en resultaat de gegevens over 2014 vermeld.

De bijlage is conform het raadsvoorstel van 9 februari 2016 opgesteld en worden in de volgende categorieën gepresenteerd (zie ook paragraaf 3.2):

- o vennootschappen en coöperaties
- o stichtingen en verenigingen
- o gemeenschappelijke regelingen en

De 4^e categorie, de “overige verbonden partijen” is momenteel niet voorradig.

Vennootschappen en coöperaties

BNG

Verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten N.V.
Activiteiten	De kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven te voorzien in kredietverlening aan decentrale overheden en in kredietverlening onder garantie van overheden.
Inhoudelijk belang	Het is een publiek belang dat de gemeente op een zo goedkoop mogelijke manier kan lenen om de rentekosten zo laag mogelijk te houden. Ook zijn de financiële zekerheden en stabiliteit van maatschappelijk belang.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Nederlandse overheden (50% rijk, 50% gemeenten, provincies en waterschappen)
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 129.675 aandelen à € 2,50. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 0,24%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteitsratio/Common Equity Tier 1 ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2011	149	1.883	134.546	20%	256

2012	193	2.741	139.453	22%	332
2013	165	3.425	127.727	24%	283
2014	74	3.582	149.891	24%	126
2015	132	4.163	145.317	23%	226

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo is de dividenduitkering over 2014 in 2015 door de gemeente ontvangen.

Ontwikkelingen	De BNG Bank verwacht dat het renteresultaat over 2015 naar verwachting lager uit zal komen dan over 2014. Gezien de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de te verwachten nettowinst over 2015.
Risico's	Beperkt, tot deelname aandelenkapitaal. Financiers hebben vertrouwen in de bank dat het risico van kredietverlening aan de BNG bank beperkt is, gezien het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de staat.

Enexis

Verbonden partij	Enexis Holding N.V.
Activiteiten	Enexis is verantwoordelijk voor: - Distribueren en transporteren van energie. - Het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie. - Het ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten mits deze binnen de wettelijke grenzen vallen.
Inhoudelijk belang	Om de consument te beschermen tegen een monopolist is wettelijk bepaald dat netbeheerders in publieke handen moeten blijven.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Provincies Noord-Brabant, Limburg, Overijssel, Drenthe, Groningen, Flevoland, Friesland en diverse gemeenten in deze provincies.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 290.683 aandelen à € 1. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 0,19%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	223	3.245	2.476	46,2%	223,7
2013	232	3.370	2.554	53,8%	239,1
2014	258	3.517	2.593	54,8%	265,5
2015	218	3.608	2.532	51,0%	223,1
Jaar	Rente-inkomsten				
2012	36.756,20				
2013	36.756,20				
2014	36.756,20				
2015	36.756,20				

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo is de dividenduitkering over 2014 in 2015 door de gemeente ontvangen.

Ontwikkelingen	<p>Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt, onder toezicht van de Autoriteit Consumenten en Markt (ACM). De ACM stelt elke drie jaar de maximale tarieven vast. In die periode gaan de gereguleerde tarieven omlaag als gevolg van lager ingeschatte kapitaalkosten. Dit is een stimulans voor Enexis om te komen tot kostenbesparing, en zo toch de aandeelhouders een redelijk rendement te kunnen bieden.</p> <p>Enexis heeft de intentie om de eeuwigdurende langlopende geldlening(en) eind 2016 af te lossen. Inmiddels zijn hiervoor een drietal varianten aangeboden. Gekozen is voor aflossing in de vorm van aandelen. Dit omdat verwacht wordt dat dit het hoogste rendement oplevert.</p>
Risico's	<p>De afgelopen jaren zijn de financiële prestaties stabiel geweest. Conclusie is dat Enexis een financieel gezond bedrijf is. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist. Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de "Vordering op Enexis Vennootschap" levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders.</p>

Rendo Holding

Verbonden partij	N.V. Rendo Holding
Activiteiten	Rendo houdt zich als regionale netbeheerder van elektriciteit- en gasnetten primair bezig met het ontwerp, de bouw en het beheer van energienetwerken. Daarnaast houdt zij zich bezig met activiteiten gericht op onderhoud, verhuur en verkoop van energieverbruikstoestellen en adviseert of participeert o.a. in duurzaamheids- en innovatieprojecten op gebied van energie.
Inhoudelijk belang	Het is van een publiek belang dat er een betrouwbare, betaalbare en schone energievoorziening is op de korte en lange termijn. De wet verplicht een splitsing van gasbedrijven in een leverings- en productiedeel, waarbij het leveringsdeel in publieke handen moet blijven. Het publiek belang kan het best behartigd worden in een privaatrechtelijke deelname.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Gemeenten Hoogeveen, Meppel, Staphorst, Zwartewaterland, Steenwijkerland, Coevorden, Hardenberg, Westerveld en De Wolden.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 198 aandelen à € 453,78. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 19,98%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	1718	52	93	36%	-16,7
2013	1.998	57	86	40%	13,5
2014	1.498	58	77	40%	10,4
2015	1.498	Geschat 58	Geschat 77	Geschat 40%	Geschat 10,0

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo is de dividenduitkering over 2014 in 2015 door de gemeente ontvangen. Opgemerkt wordt dat met ingang van 2015 de dividenduitkering over 2015 ook daadwerkelijk zal worden geboekt in het jaar waarin de gemeente dit bedrag ontvangt.

Ontwikkelingen	<p>De wettelijk minimaal vereiste solvabiliteit van 40% haalt Rendo inmiddels weer.</p> <p>In de komende periode gaan de wettelijk gemaximeerde tarieven omlaag. Dit is een stimulans voor de Rendo om kosten te besparen. De komende jaren houdt Rendo nog steeds rekening met een dividenduitkering van € 7,5 miljoen.</p> <p>Met ingang van 1 januari 2016 is Rendo Duurzaam & Techniek verkocht aan Energiewacht.</p>
Risico's	<p>N.V. Rendo Holding bestaat uit Rendo Netwerken en Rendo Duurzaam. Rendo Netwerken beheert en onderhoudt het gas- en elektriciteitsnetwerk.. Rendo Duurzaam is actief in het ontwerpen, financieren, bouwen en exploiteren van duurzame energieprojecten. Daarnaast vindt er verhuur, verkoop en onderhoud plaats van energietoestellen.</p> <p>Gezien de aard van de activiteiten is Rendo Netwerken een vrij stabiele vennootschap en Rendo</p>

	Duurzaam een vrij risicovolle onderneming. Bij een eventuele overname in verband met sectorordening vervalt het hoge dividend. De opbrengst is naar verwachting (aanzienlijk) lager dan de huidige dividendopbrengst.
--	--

Vitens

Verbonden partij	Vitens N.V.
Activiteiten	Het doel van Vitens is een betrouwbare en onafhankelijke watervoorziening tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.
Inhoudelijk belang	Het is wettelijk vastgelegd dat de aandelen van waterbedrijven alleen in publieke handen mogen zijn, omdat de drinkwatervoorziening een publiek belang is. Het belang wordt het beste verwezenlijkt door middel van een privaatrechtelijke deelname.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Provincies Overijssel, Utrecht, Flevoland, Gelderland, Drenthe en Friesland en gemeenten in deze provincies.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 60.227 aandelen á € 56,50. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 1,042%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	155	386,1	1.296,5	22,9%	29,6
2013	164	438,3	1.274,7	25,6%	39,3
2014	175	421,2	1.293,3	24,6%	42,1
2015	231	471,7	1.242,7	27,5%	55,4
Jaar	Rente-inkomsten	Jaarlijkse aflossing			
2012	132.824,22	263.880			
2013	111.598,37	263.880			
2014	86.602,56	263.880			
2015	71.194,82	263.880			

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo is de dividenduitkering over 2014 in 2015 door de gemeente ontvangen.

Ontwikkelingen	Vitens werkt aan een verbeterde dienstverlening aan klanten, een grotere waardering voor het product en een goede bescherming van de drinkwaterbronnen. Verder werkt het bedrijf onder meer aan de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. De minister stelt tweejaarlijks voor 1 november beide kaders vast voor de daarop volgende twee kalenderjaren. Voor 2014-2015 was de vermogenskostenvoet vastgesteld op 4,8% en een maximale toegestane solvabiliteit van 70%. Uiteindelijk is in 2015 de gerealiseerde kostenvoet terechtgekomen op 5,1-5,5%. Dit is boven de vastgestelde norm. Als gevolg hiervan zal Vitens met ingang van 2016 de drinkwatertarieven verlagen. Ook zal de overwinst van 2015 in 2017 extra aan de klant worden teruggegeven. Voor de jaren 2016-2017 is de gewogen gemiddelde kostenvoet vastgesteld op 4,2%.
Risico's	De deelneming brengt voor de gemeente een gering risico met zich mee. Vitens opereert maar zeer beperkt in een concurrerende omgeving, de marktrisico's zijn daarom beperkt. De operationele risico's zijn niet klein omdat het product moet voldoen aan hoge kwaliteitseisen.

Rova

Verbonden partij	N.V. Rova Holding
Activiteiten	Het op financieel, milieutechnisch en maatschappelijk verantwoorde wijze exploreren en exploiteren van afvalzorgplicht van gemeenten.
Inhoudelijk belang	Het is van een publiek belang dat de gemeente de afvalverwerking tegen de zo laag mogelijke maatschappelijke kosten uitvoert. Het publiek belang kan behartigd worden door middel van een publieksrechtelijk deelname op basis van de Wgr.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Afvalverwijdering Utrecht, gemeenten in West Overijssel, Amersfoort, Meppel, Apeldoorn, Oost-Gelre, Twenterand, Urk, Aalten, Olst-Wijhe, Winterswijk en Westerveld.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 579 aandelen (A) á € 113,45. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 6,69%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	276	26	27	30%	5,2
2013	406(*)	26	32	27,5%	5,4
2014	281	24	30	30,2%	5,7
2015	324	26	30	31,5%	6,8
Jaar	Rente-inkomsten				
2012	80.885,03				
2013	80.885,03				
2014	80.885,03				
2015	80.885,03				

(*) interim dividend á € 134.000 ontvangen door verkoopopbrengst Rova-bedrijven aan Remondis Nederland B.V.

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo is de dividenduitkering over 2014 in 2015 door de gemeente ontvangen.

Ontwikkelingen	De behaalde resultaten in de transitie van afval naar grondstoffen (omgekeerd inzamelen) en de implementatie van de BOR-dienstverlening zijn positief te noemen. De Rova zal zich hierop blijven inzetten. Verder wordt gezocht naar het uitbreiden van samenwerking met gemeenten, bijvoorbeeld op het terrein van beheer openbare ruimte en groenbeheer en is Rova actief rondom de implementatie van de participatiewet (bijvoorbeeld door het bieden van leerwerktrajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt).
Risico's	Beperkt tot deelname aandelenkapitaal en een renterisico bij herziening van het percentage van de achtergestelde lening.

Wadinko

Verbonden partij	Wadinko N.V.
Activiteiten	Het deelnemen in en het directie voeren over andere ondernemingen die bij voorkeur werkzaam zijn in de provincie Overijssel, waaronder bedrijven die werkzaam zijn op het gebied van kunststoffen en milieutechnieken en het bevorderen van de werkgelegenheid in de provincie, één en ander in de ruimste zin van het woord.
Inhoudelijk belang	Wadinko heeft tot doel het creëren van werkgelegenheid door middel van het stimuleren van bedrijvigheid. Dit is van maatschappelijk belang, maar strikt genomen geen publiek belang omdat het een normale economische activiteit betreft. Er zijn concurrerende particuliere initiatieven die met vergelijkbare participaties hetzelfde doel bereiken. Het is daarmee niet optimaal om als gemeente in een privaatrechtelijke partij te participeren.

Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Provincie Overijssel en 20 gemeenten in Overijssel plus gemeenten Meppel, Noordoostpolder, Urk en Westerveld.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 130 aandelen á € 100. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 5%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	65	55	n.v.t.	n.v.t.	6,3
2013	65	54	n.v.t.	n.v.t.	1,6
2014	65	60	n.v.t.	n.v.t.	7,4
2015	65	65	n.v.t.	n.v.t.	6,0

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo is de dividenduitkering over 2014 in 2015 door de gemeente ontvangen.

Ontwikkelingen	Het beleid voor de komende jaren zal worden voortgezet met als doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> - 5.000 arbeidsplaatsen in 2021 bij Wadinko participaties en - gemiddeld 4% rendement op eigen vermogen.
Risico's	<p>Verbonden met de taken van Wadinko zijn er ondernemingsrisico's. De participatiemaatschappij zorgt dat zij invloed uitoefent op de ondernemingen waarin zij participeert via een Raad van Commissarissen of een aandeelhoudersovereenkomst. Het is echter niet te zeggen welke risico's Wadinko precies loopt met betrekking tot de aangegeven participaties.</p> <p>De afgelopen jaren is een positief financieel resultaat gedraaid. Dit wil echter niet zeggen dat het bedrijf financieel gezond blijft, vanwege de afhankelijkheid van de financiële posities van de participerende partijen. Vooral nog is het eigen vermogen (liquide middelen) hoog genoeg om risico's op te vangen.</p>

Noordwestgroep

Verbonden partij	Noordwestgroep N.V.
Activiteiten	Het doel van de vennootschap is op sociaal-economisch verantwoorde wijze inwoners van de gemeente Steenwijkerland met een grote afstand tot de arbeidsmarkt toe te leiden naar betaalde arbeid.
Inhoudelijk belang	Het publiek belang, mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking aan het arbeidsproces laten deelnemen, is wettelijk gezien een taak van de gemeente en wordt verwezenlijkt via de Noordwestgroep N.V.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders zijn actief
Deelnemende partijen	Gemeente Steenwijkerland
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit thans 100% van de uitgegeven aandelen, zijnde 1.200 à € 453,78 per aandeel.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Dedden

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1 mln)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	0	1,0	2,8		0,3
2013	0,1	1,0	2,6		-0,3

2014	0,5	1,0	2,4	30%	0
2015	0,3	1,0	2,4	31%	0

Ontwikkelingen	Voor de komende jaren wordt geen rekening gehouden met een dividenduitkering. Wel wordt rekening gehouden met een te betalen bijdrage van € 300.000,- in 2015 oplopend tot € 792.000,- in 2018. Op lange termijn zal de sociale werkvoorziening worden teruggebracht tot 30% van het huidige bestand. Voor personen die zijn aangewezen op beschermt werken zal dan nog een vergoeding worden ontvangen.
Risico's	Jaarlijkse verlaging van de rijkssubsidie betekent een financieel risico voor de gemeente als Noordwestgroep hier geen nieuwe inkomsten tegenover zet. In 2016 zal samen met de Noordwestgroep onderzocht worden hoe de toekomstige verliezen gereduceerd kunnen worden.

Vennootschappen na verkoop Essent

In 2009 werd het productie- en leveringsdeel van Essent verkocht aan RWE. Bij de verkoop is een aantal tijdelijke B.V.'s opgericht om de belangen van de aandeelhouders te behartigen. In 2016 zullen CBL Vennootschap B.V., Verkoop Vennootschap B.V. en Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. naar verwachting worden opgeheven.

Verbonden partij	Vordering op Enexis B.V.
Activiteiten en inhoudelijk belang	Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis. Enexis beschikte over onvoldoende contante middelen om de koopprijs te kunnen betalen. Dit bedrag is omgezet in een lening van de aandeelhouders van Essent. De B.V. is in het leven geroepen om de Aandeelhouderslening aan Enexis doelmatig en efficiënt te kunnen beheren.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Provincies Noord-Brabant, Limburg, Overijssel, Drenthe, Groningen, Flevoland, Friesland en diverse gemeenten in deze provincies.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 3.888 aandelen, zijnde een aandeel in het totaal aandelenvermogen van 0,1944%. De gemeente heeft nog 2 leningen uitstaan: - Lening C, einddatum 2016, rente 4,65% € 970.000 - Lening D, einddatum 2019, rente 7,20% € 680.000
Vertegenwoordiger	Wethouder Brus

Vordering op Enexis B.V.

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Rente-inkomsten (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2014	95	0,066	862,1		0,166
2015	95	0,054	862,1		0,167

Verkoop Vennootschap B.V.

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Agio-uitkering	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2014		363,3	80		17,3
2015	635	76,5	38,3		41

CSV Amsterdam B.V.

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat

Jaar	Agio-uitkering	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2014		0,085	0,036		0,0439
2015	0	0,0256	0,0337		0,042

Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V..

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Agio-uitkering	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2014		1,6	0,1018		0,0185
2015		1,6	0,1128		0,0131

CBL Vennootschap B.V..

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Agio-uitkering	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2014		\$ 9,8	\$ 0,107		\$ 66,7
2015		\$ 9,8	\$ 0,117		\$ 0,030

Ontwikkelingen	<p><i>Vordering op Enexis B.V.</i> Enexis zal de lening C in 2016 vervroegd aflossen. Lening D mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou deze tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.</p> <p><i>Verkoop Vennootschap B.V.</i> In april 2011 is het 1^e deel (€ 360 miljoen) en in september 2015 (€ 326,9 miljoen) in het 2^e deel van het Generals Escrow verminderd met de gemelde claims door RWE vrijgevallen en aan de aandeelhouders uitgekeerd. In 2015 heeft de gemeente dan ook een agio-uitkering van € 635.493,-. In het General Escrow Fonds resteert nu nog een bedrag van € 113 miljoen voor de afwikkeling van claims van RWE. RWE heeft eind 2015 per saldo een totaalbedrag aan belastingclaims (rekening houdend met belastingteruggaven en vrijval voorzieningen) ingediend van € 38,1 miljoen. RWE en Verkoop Vennootschap B.V. hebben op dit moment nog geen overeenstemming over de afwikkeling van deze belastingzaken. Gelet op de verdere afwikkeling van de belastingclaims van RWE kan over de omgang van de gedeeltelijke vrijval van € 113 miljoen nog geen uitspraak worden gedaan. Verwacht wordt dat in de 1^e helft van 2016 de discussie met RWE over de belastingclaims zal worden afgerond.</p> <p><i>CSV Amsterdam B.V.</i> In het kader van de verkoop van Attero aan Waterland hebben de Verkopende Aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is overgedragen aan CVS Amsterdam B.V.. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft Waterland bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen door de Verkopende Aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een escrow-rekening wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat op deze rekening zal worden gehouden zijn de Verkopende Aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen. Waterland heeft op 22 mei 2015 een claim van tenminste € 9,5 miljoen ingediend. Vanwege deze claim diende conform de afspraken vastgelegd in de koopovereenkomst het gehele escrow geplaatste bedrag ter beschikking te blijven voor de afwikkeling van deze claim. De contractuele beoogde verlaging per 27 mei 2015 in casu de betaling aan de Verkopende Aandeelhouders heeft daarom niet plaatsgevonden. Voor onze gemeente zou het gaan om een bedrag van plm. € 18.500. Het totale vermogen op de escrow-rekening bedraagt € 13,5 miljoen. Deze rekening wordt</p>
----------------	---

	<p>aangehouden bij de notaris. CVS Amsterdam B.V. en Waterland hebben enkel een voorwaardelijke aanspraak op dit bedrag. Zodra aan de in de escrow overeenkomst opgenomen voorwaarden is voldaan, zal de notaris het desbetreffende bedrag betalen aan hetzij de CVS Amsterdam B.V. of Waterland. Op dit moment wordt niet aan de voorwaarden voor betaling door een van beide partijen voldaan. Opgemerkt wordt dat het in escrow gestorte bedrag geen onderdeel uitmaakt van de balans van CVS Amsterdam B.V..</p> <p>De looptijd van de vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims, die door Waterland tot 5 jaar na overdracht (mei 2019) kunnen worden ingediend, worden afgewikkeld.</p> <p><i>Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V.</i></p> <p>Binnen PBE is nog vanaf 2012 een bedrag van € 1,6 miljoen achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (Zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ.</p> <p><i>CBL Vennootschap B.V.</i></p> <p>Het oorspronkelijk vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009 \$ 275 miljoen. Eind juni 2011 zijn de laatste CBL-overeenkomsten vervroegd beëindigd. Na aftrek van het bedrag dat nodig was voor deze beëindigingen van de CBL's resteert er nog een bedrag van afgerond \$ 19,7 miljoen. Naar verwachting zal op dit bedrag in 2016 een bedrag benodigd zijn voor advies- en andere afwikkelingskosten van circa \$ 700.000,--. Voor onze gemeente komt dit neer op een bedrag van circa € 1.250.</p> <p>Dit betekent dat naar verwachting een restantbedrag van ongeveer \$ 19 miljoen uiteindelijk in de verhouding 50-50 zal kunnen worden uitbetaald aan de Verkopende Aandeelhouders en RWE. Daarna kan het fonds naar verwachting in de eerste helft van 2016 geliquideerd worden.</p>
Risico's	<p>Als aandeelhouder loopt de gemeente zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000).</p>

Stichtingen en verenigingen

Stichting Dataland

Verbonden partij	Stichting administratiekantoor Dataland
Activiteiten	Dataland verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, GEO- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland.
Inhoudelijk belang	Deelname is een vorm van samenwerking tussen gemeenten ter behartiging van het openbaar belang en met als resultaat efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie. Dankzij de samenwerking met deelnemende gemeenten, vele afnemers en andere betrokkenen bij de overheidsinformatievoorziening is Dataland uitgegroeid tot het landelijke kennis- en dataknooppunt voor vastgoed, GEO- en WOZ gerelateerde gemeentelijke gegevens.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders voelen zich welkom
Deelnemende partijen	Diverse Nederlandse gemeenten
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 22.640 certificaten à € 0,10 per certificaat. Participatie geschiedt door de eenmalige aankoop van certificaten naar rato van het aantal gebouwen in de gemeente. Hiermee krijgt de gemeente zeggenschap over het beleid van Dataland.
Vertegenwoordiger	De gemeente is als participant vertegenwoordigd in de certificaathouders vergadering.

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Ontvangen vergoeding (*1.000) (*)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2013	0,0	0,5	0,6		0
2014	0,4	0,8	0,6		0,3

2015	0,3	Geschat 0,8	Geschat 0,6		Geschat 0
------	-----	-------------	-------------	--	-----------

(*) vergoeding voor gemeente als verstrekker van gegevens

Ontwikkelingen	Jaarlijks wordt een (zeer geringe) vergoeding aan deelnemende gemeenten uitgekeerd voor het leveren van de gemeentelijke gegevens. Het eventuele overschot aan inkomsten wordt daarnaast aan de certificaathoudende gemeenten uitgekeerd.
Risico's	Dataland is een stichting zonder winstoogmerk. Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in de certificaten geïnvesteerde bedrag.

Stichting GovUnited

Verbonden partij	Stichting GovUnited
Activiteiten	Door expertise en slagkracht van afzonderlijke gemeenten te bundelen en samen te werken werkt GovUnited aan de ambities van de e-overheid.
Inhoudelijk belang	Doelstelling is door samenwerking met andere gemeenten lagere ICT-kosten te realiseren.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Gemeenten Aa en Hunze, Berkelland, Hilversum, Middelburg, Rheden, Renkum, Steenwijkerland, Terneuzen, Teylingen, Uithoorn, Utrecht, Werkendam, Westerveld, Winterswijk en Zutphen.
Aandeel en zeggenschap	Vertegenwoordiging in de programmaraad
Vertegenwoordiger	Gemeentesecretaris S. Weistra

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1.000) (*)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	10	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2013	10	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2014	10	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2015	10	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

(*) Betreft jaarlijkse contributie, exclusief BTW. Daarnaast gemeente betaalt een bedrag per inwoner afhankelijk van productafname. Voor 2015 ging het om een bedrag van € 168.818 voor bijdrage GU, € 1.000 voor het werkbudget toekomst SGU, € 6.313,23 voor centrale Gemnet verbinding en € 538 voor Centris postcode. Eveneens alle bedragen exclusief BTW.

Ontwikkelingen	GovUnited stopt per 13 oktober 2016.
Risico's	<p>De stichting gaat haar laatste fase in. Aan het einde van de rit dient de stichting onbezwaard te kunnen worden geliquideerd. Er is een risico, dat een of meerdere gemeenten, besluiten eerder afscheid te willen nemen van de stichting. Financieel bestaat voor de stichting het risico uit het niet kunnen innen van de lidmaatschapsbijdrage over het jaar 2016.</p> <p>Gemeenten zijn gehouden om tot en met oktober 2016 de Samenwerkingsovereenkomst en de daaruit voortvloeiende Leveringsovereenkomst te honoreren. De stichting loopt in deze geen risico en zal facturatie en financiële afhandeling ongewijzigd doorzetten. In 2016 kunnen gemeenten rechtstreeks, of via de stichting als rechtspersoon, betrokken raken in juridische trajecten ingezet door derden. De eventuele kosten direct daaraan verbonden zijn niet in de begroting verdisconteerd.</p>

Gemeenschappelijke regelingen

GGD IJsselland

Verbonden partij	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) IJsselland
Activiteiten	De GGD IJsselland bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de ruim 500.000 inwoners van 11 gemeenten in IJsselland
Inhoudelijk belang	De gemeente heeft de wettelijke taak om de gezondheid van de burgers te bevorderen en te beschermen tegen ziekten en calamiteiten. Daarnaast is de gemeente verplicht een gemeenschappelijke gezondheidsdienst te hebben. Het publiek belang kan het best gediend worden door middel van een publiekrechtelijke deelname op basis van de Wgr.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders doen het samen
Deelnemende partijen	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	Gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur. Iedere gemeente heeft 1 stem. De (basis)bijdrage per gemeente wordt berekend aan de hand van het aantal inwoners.
Vertegenwoordiger	Algemeen bestuur: wethouder Frantzen

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1 mln.)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2013	0,7	1,4	6,5		0,2
2014	0,7	1,9	6,3	16%	0,4
2015	0,7	2,8	6,1	20%	0,6

Ontwikkelingen	<p>Het bestuur van GGD IJsselland heeft in 2014 de bestuursagenda "Vernieuwing vanuit basistaken" vastgesteld. Dit leidt tot twee ontwikkelprogramma's: GGD als vertrouwde adviseur van gemeenten en Moderniseren governance.</p> <p>De dienstverlening Jeugdgezondheidszorg wordt voor 10 gemeenten uitgevoerd voor jeugd van 0-18 jaar. Hierin wordt een doorlopende lijn in georganiseerd met een samenhangende financieringssysteem. Voor de gemeente Steenwijkerland wordt de JGZ 4-18 jarigen uitgevoerd.</p>
Risico's	<p>Elke gemeente geeft een bijdrage per inwoner voor de basisproducten die voor alle gemeenten gezamenlijk worden uitgevoerd (inwonersbijdrage). GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie. Additionele producten worden gefinancierd door de gemeenten die deze afnemen. Voor de risico's voor incidentele additionele taken (maatwerk en projecten) is een aparte voorziening getroffen. Risico's voor additionele producten kunnen niet ten laste komen van alle gemeenten in de Gemeenschappelijke regeling. Indien de weerstandscapaciteit niet voldoet, kunnen gemeenten, naar rato van het inwonertal, worden aangesproken op een eventueel exploitatiekort.</p> <p>Op basis van de meerjarenraming van GGD IJsselland is het risico voor de gemeente Steenwijkerland klein.</p>

Veiligheidsregio IJsselland

Verbonden partij	Veiligheidsregio IJsselland
Activiteiten	Veiligheidsregio IJsselland werkt met gemeenten en andere partners samen in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis in de regio IJsselland.
Inhoudelijk belang	De brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing en het bieden van geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen zijn alle publieke belangen. Deze belangen kunnen het beste behartigd worden door middel van een gemeenschappelijke regeling op basis van de Wgr.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders voelen zich thuis
Deelnemende partijen	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.

Aandeel en zeggenschap	Gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur. Iedere gemeente heeft 1 stem.
Vertegenwoordiger	Algemeen bestuur: burgemeester Van der Tas

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1 mln.)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.), (excl. Resultaat)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2014	2,5	1,3	43,1		3,7
2015	2,7)*	2,1	46,4		2,0

)* inclusief incidentele teruggaaf.

Ontwikkelingen	<p>In de vergadering van het algemeen bestuur op 19 juni 2013 werd besloten tot een verdeelmethodiek voor de bijdragen die de gemeenten aan de veiligheidsregio betalen. In deze methodiek worden de kosten voor het grootste deel gebaseerd op de historische kosten, de kosten van de gemeenten voor Brandweer en Rampenbestrijding voor de regionalisering. Aan de overheadkosten van de veiligheidsregio betalen alle gemeenten mee op basis van een genormeerd overheadpercentage.</p> <p>Deze methodiek wordt drie jaar gehanteerd (2014, 2015 en 2016). Voorafgaand aan de begroting 2017 is de verdeelmethodiek opnieuw onderzocht.</p> <p>Op verzoek van het bestuur is ook gekeken of er na twee jaar functioneren structurele financiële voordelen te behalen zijn. Het bestuur wil de efficiencyvoordelen inzetten om herverdeeleeffecten die op gaan treden bij de invoering van een nieuwe verdeelmethodiek te verminderen. Het voornemen is om in het voorjaar van 2016 een nieuwe methodiek te kiezen.</p>
Risico's	<p>In de jaarrekening 2015 worden door VRIJ de volgende risico's benoemd: brief inspectie SZW, naheffingsaanslag Belastingdienst, de samenvoeging van de meldkamers, landelijke bezuinigingen, ontwikkelingen binnen het regionaal brandmeldsysteem, de consequenties van de RUD's op de regio, financiële effecten besluiten Veiligheidsberaad, invoering werkkostenregeling en onzekerheden in de nulmeting.</p> <p>Het grootste risico is wanneer de veiligheidsregio wordt getroffen door een ramp of crisis, waarbij hoge niet-verhaalbare kosten moeten worden gemaakt.</p> <p>In het meerjarenbeleidsplan zijn door de veiligheidsregio de volgende vijf risico's geprioriteerd, naast de algemene voorbereiding op allerhande risico's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ziektegolf (inclusief dierziekten); • Hoog water of overstroming; • Brand in dichte binnenstad; • Uitval van elektriciteitsvoorziening; • Paniek in menigten (zonder directe koppeling aan terrorisme). <p>De weerstandscapaciteit per 31-12-2015 bedraagt € 335.369 en bestaat hoofdzakelijk uit eenmalige middelen. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2015 wordt voorgesteld het weerstandsvermogen aan te vullen tot de afgesproken bovengrens van € 1 miljoen.</p> <p>Voor de samenvoeging van de meldkamers is ook een bestemmingsreserve van € 400.000. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2015 wordt voorgesteld om € 50.000 toe te voegen aan deze reserve.</p> <p>De benoemde risico's kunnen langdurige financiële gevolgen hebben. De eventuele financiële gevolgen kunnen voor een beperkte periode worden gedekt. In die periode moet een structurele oplossing worden gevonden. De gemeente kan – op basis van historische kosten - worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort, zie bovenstaand percentage.</p> <p>In 2016 wordt een systematische risicoanalyse uitgevoerd en op basis van de uitkomsten zullen voorstellen worden ontwikkeld voor de omvang van de algemene reserve (een belangrijk deel van het weerstandsvermogen).</p>

IGSD Steenwijkerland / Westerveld

Verbonden partij	Intergemeentelijke Sociale Dienst (IGSD) Steenwijkerland en Westerveld
Activiteiten	Uitvoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB), de bijzondere bijstand, het minimabeleid en de participatiewet.
Inhoudelijk belang	Het samenwerkingsverband is ingesteld om door middel van vergaande samenwerking op het gebied van de uitvoering van Wet Werk en Bijstand en aanverwante wetten de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en de efficiëntie te verhogen. Een gemeenschappelijke regeling op basis van de Wgr leent zich hier het best voor.
Bestuursprogramma	Steenwijker landers zijn actief
Deelnemende partijen	Gemeenten Steenwijkerland en Westerveld
Aandeel en zeggenschap	Steenwijkerland 75% en Westerveld 25%.
Vertegenwoordiger	Wethouder Frantzen lid Algemeen Bestuur (AB), Wethouder Dedden lid Dagelijks Bestuur (DB)

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1 mln)	Eigen vermogen (31/12; * 1.000)	Vreemd vermogen (31/12; * 1.000)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1.000)
2012	15	9,5	2.245		3,3
2013	17	3,8	1.953		-9,0
2014	19	9,3	2.395		5,5
2015	20,6	2,0	3.409		-7,2

Ontwikkelingen	In 2016 zal een plan van aanpak uitgevoerd worden om 200 personen extra uit te laten stromen naar betaald werk. In 2016 zal tevens een toekomstvisie gemaakt worden over de organisatievorm van de IGSD. Tevens zal de bestuursstructuur begin 2016 aangepast worden aan de huidige wetgeving van de Wgr.
Risico's	De gemeenten zijn risicodragers voor de uitvoering van de taken van de IGSD. De belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee de IGSD te maken heeft vloeien voort uit de Wet Werk en Bijstand, de bijzondere bijstand, het minimabeleid en de Participatiewet. Het is daarom van belang een dussdanige organisatie neer te zetten, die voldoende weerstand heeft om tegenvallers op te vangen. Het gaat dan om substantiële tegenvallers. Die weerstand kan bestaan uit bijvoorbeeld reserves en/of een structuur die de flexibiliteit heeft te reageren op veranderende omstandigheden.

Regionale Uitvoeringsdienst

Verbonden partij	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) IJsselland
Activiteiten	De RUD is een netwerkorganisatie op het gebied van de milieuwetgeving, - regelgeving en – handhaving.
Inhoudelijk belang	Het is een publiek belang dat de gemeente de wettelijke milieutaken uitvoert op een regionale schaal om zo minder kwetsbaar en meer efficiënt te zijn.
Bestuursprogramma	Steenwijker landers zijn actief
Deelnemende partijen	Provincie Overijssel en de gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente heeft een zetel in het bestuur. Het bestuur bestaat uit de vertegenwoordigers van de colleges en gedeputeerde staten.
Vertegenwoordiger	Wethouder Wagteveld

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2013	50	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2014	50	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2015	54 (*)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

(*) inclusief een bedrag van € 3.608 voor het strategisch opleidingsplan bij de RUD.

Daarnaast is nog een bijdrage voor frictiekosten SEPH. betaald aan de provincie Overijssel van € 1.644. Ook zijn er natuurlijk kosten en/of opbrengsten geweest voor de jaarlijkse detachering en inlening van personeel.

Ontwikkelingen	Wettelijke wijzigingen in september 2015 hebben een aantal consequenties voor RUD IJsselland. Een ervan betreft de organisatievorm. Het is de vraag of de huidige netwerkorganisatie op deze wijze kan blijven voortbestaan. Met ingang van 1 januari 2018 zal de RUD worden omgezet in een gemeenschappelijke regeling.
Risico's	De netwerk RUD kan alleen goed functioneren als er voldoende (gelijkgestemde) ambitie en actieve deelname is, voldoende mandaat voor regionale aansturing en coördinatie, niet alleen gericht op de eigen opgaven maar op de regionale gemeenschappelijke taken. Zoals hierboven gesteld dient mogelijk de organisatievorm van de RUD aangepast te worden. De omzetting naar een openbaar lichaam vergt een vergelijkbaar traject als dat van de brandweer naar de veiligheidsregio, met aanverwante financiële consequenties.

BVO Jeugd IJsselland

Verbonden partij	Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Jeugdzorg IJsselland
Activiteiten	De uitvoeringsorganisatie verzorgt de inkoop, de factuurafhandeling en de monitoring van de Jeugdzorg. Daarnaast is het een platform voor de coördinatie voor regionale (beleids-)afstemming.
Inhoudelijk belang	Het is een publiek belang dat de gemeente de wettelijke jeugdzorgtaken uitvoert en daarbij regionaal samenwerkt om zo efficiënt mogelijk te zijn. Gekozen is voor een lichte vorm van samenwerking via een bedrijfsvoeringsorganisatie, ofwel de uitvoerende taken en niet de beleidsvormende taken.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders doen het samen
Deelnemende partijen	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	Gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur. Iedere gemeente heeft 1 stem.
Vertegenwoordiger	Wethouder Frantzen

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1 mln.)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2015	8,2	Geschat 0	Geschat 0		Geschat 0

Ontwikkelingen	De gemeenschappelijke regeling geldt voorshands tot en met 31 december 2016. De samenwerking is nieuw en moet op een goede manier ingevuld worden. Met het vaststellen van de gemeenschappelijke regeling is het technische voertuig geregeld, de verhoudingen onderling krijgen in de praktijk vorm. Het gaat daarbij continu om de vraag voor welke onderwerpen afstemming nodig is op regionaal niveau en welke onderwerpen de reikwijdte niet verder gaat dan de gemeentegrenzen. Iedere gemeente geeft zelf invulling aan de decentralisatie. De samenwerking wordt eind 2015 geëvalueerd. Begin 2016 zal het evaluatierapport bestuurlijk worden afgestemd.
Risico's	De BVO handelt namens deze gemeenten de facturen van de jeugdzorgaanbieders af, regelt de inkoop en het contractmanagement en levert managementinformatie. Om efficiënt en effectief binnen de jeugdzorg te kunnen opereren is een goed functionerende BVO essentieel.

3.7 Uitvoering grondbeleid 2015

In 2015 is de verkoop van kavels conform de gemaakte planning verlopen. Het betreft nog steeds met name verkopen in het lage en middensegment, het hogere segment blijft nog achter. De verwachtingen voor het komende jaar zijn voorzichtig positiever, mede ingegeven door de historisch lage hypotheekrente.

Definitie grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente Steenwijkerland is als volgt gedefinieerd:

Het op verantwoorde wijze handhaven dan wel wijzigen van het bestaande grondgebruik ten behoeve van gebiedsontwikkeling (het ontwikkelen van nieuwe gebieden om in te wonen, werken en recreëren) en onroerende zaken (tijdelijk beheer), dan wel het op een actieve manier realiseren van gewenste veranderingen in het grondgebruik, waarbij het steeds meer gaat om het stimuleren van derden om te investeren in onroerend goed en openbare ruimte tegen een goede prijs/kwaliteit verhouding, binnen de daarvoor te stellen termijnen en tegen maatschappelijk aanvaardbare offers, opdat dit past in de door de gemeente geformuleerde doelstellingen op het gebied van het ruimtelijk beleid, gebaseerd op de behoefte aan woon-, werk- en utiliteitsvoorzieningen met bijbehorende infrastructuur en leefomgeving.

Belangrijke gebeurtenissen 2015

In 2015 hebben zich binnen het grondbedrijf een aantal belangrijke ontwikkelingen voorgedaan. Allereerst is de Nota Grond- en Ontwikkelbeleid herzien en is de Nota Grondprijzenbeleid vastgesteld. De herziening van het grondbeleid werd ingegeven door een aantal factoren zoals de veranderingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de aankomende invoering van de Vennootschapsbelasting. Door op een aantal punten het grondbeleid aan te passen wordt er op een goede manier ingespeeld op de wijzigingen. Voor wat betreft de Vennootschapsbelasting wordt er op moment van schrijven hard gewerkt aan alle zaken die op de gemeente afkomen. Beslissingen die op landelijk niveau worden gemaakt worden nauwlettend gevolgd. Ondanks vele zaken die landelijk nog niet duidelijk zijn wordt zo goed mogelijke ingespeeld op de invoering van de Vennootschapsbelasting.

Ook is in 2015 een belangrijke beslissing genomen in een tweetal projecten: De Schans en Blankenham. Door een uitblijvende vraag naar kavels is besloten de woningbouwontwikkeling in Blankenham stop te zetten. Voor het project De Schans is zoals in eerdere jaren aangegeven een financiële afweging gemaakt over de toekomst. Besloten is de huidige grondexploitatie af te sluiten en de gronden voorlopig onder te brengen in de Materiële Vaste Activa. Een volkshuisvestelijke en ruimtelijke afweging over de toekomst van de locatie wordt in 2016 aan de hand van de nieuwe Woonvisie gemaakt.

Tenslotte heeft er een verkoop plaatsgevonden aan Agrifac. In het verleden is de grond van Agrifac aangekocht om er voor te zorgen dat het bedrijf kon voortbestaan, aangezien het een belangrijke rol speelt voor de werkgelegenheid binnen Steenwijk. Op dit moment gaat het weer goed met het bedrijf en is de grond weer terug verkocht.

Programma Woningbouw

In 2015 zijn in totaal 35 woningbouwkavels verkocht, terwijl er 31 kavels begroot waren. De fasering in de diverse projecten komen nu in lijn met de gerealiseerde verkoop. Ook voor de komende jaren is het aantal geprognosticeerde kavelverkoppen behouden ingeschat. Van belang is om de projecten goed aan te laten sluiten op de vraag uit de markt, zodat de verkoop van kavels op niveau blijft.

Programma Bedrijventerreinen

Voor het te realiseren programma bedrijventerreinen was voor 2015 uitgegaan van een totale opbrengst van € 96.000,-. In 2015 is er voor ca. € 80.000,- aan bedrijventerreinen verkocht en dus iets minder dan voorzien. Bedrijven hebben nog steeds moeite met het gefinancierd krijgen van investeringen. Hierop zijn de betreffende grondexploitaties op aangepast door behouden te zijn met verwachtingen voor grondverkoop. Voor 2016 is de verwachting voorzichtig positiever. De verwachting is dat na langdurige stagnatie, investeringen in huisvesting mondjesmaat zal aantrekken.

Resultaten

De prognose van het gezamenlijk resultaat 2015 tot en met 2035 van de onderhanden grondexploitaties was per ultimo 2014 € 8,8 miljoen positief. In 2015 is conform Besluit Begroting en Verantwoording per saldo circa € 599.000,- verlies genomen. In een aantal grondexploitaties is winst genomen als gevolg van de wijzigingen in de Nota Grond- en Ontwikkelbeleid. Daarnaast is er een groot verlies genomen door het afsluiten van het project De Schans. Met name door de winstnemingen die nu op voorhand zijn gedaan in een aantal projecten is het resultaat van de diverse grondexploitaties op eindwaarde verslechterd met ca. € 1.173.000. De prognose van het gezamenlijk resultaat tot en met 2035 van de onderhanden grondexploitaties is per ultimo 2015 ca. € 7.649.000. positief. Bij het bepalen van dit gezamenlijk resultaat is uitgegaan van marktconforme prijsniveaus.

Door de veranderingen in de grondexploitaties kunnen er in verschillende projecten winsten genomen worden en moeten in andere projecten verliezen worden genomen. Per saldo betekent dit voor 2015 een verlies binnen het grondbedrijf. Van ca. €

599.000. Dit verlies wordt verrekend met de Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG). De ARG zakt hierdoor naar € 3.533.000 en komt hiermee onder de minimaal gewenste buffer van € 4.000.000,-. Het totale risico binnen de grondexploitatie is op basis van de jaarrekening 2015 ca. € 3.183.000. Bij de vorige jaarrekening was dit risicoprofiel ca. € 3.990.000. Dit verschil is met name te verklaren door het afsluiten van het project De Schans. Voor dit project is geen risicobuffer meer nodig. In principe is de omvang van de ARG dus voldoende om de risico's binnen het grondbedrijf op te vangen (€ 3.183.000 risico ten opzichte van de ARG € 3.533.000). Echter is in het grondbeleid bepaald dat de minimale omvang van de ARG € 4.000.000 moet bedragen. Derhalve is ten laste van de rekening 2015 de ARG aangevuld.